

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na 2012

Kielce, czerwiec 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Centrum
Rozwoju
Zasobów
Ludzkich

OBSERWATORIUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Obserwatorium Integracji Społecznej powstało w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Opracowanie:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Obserwatorium Integracji Społecznej

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	6
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia.....	16
4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń	53
5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.....	58
6. Potrzeby finansowe na zwiększenie zasobu instytucjonalnego	76
7. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	79
8. Koszty zasobu instytucjonalnego	86
9. Środki finansowe na wydatki pomocy społecznej	89
10. Aktywność projektowo-programowa	95
11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi- zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia.....	102
12. Wnioski i rekomendacje	106
13. Spis map	109
14. Spis tabel	109
15. Spis wykresów.....	111

I. Wstęp

Na podstawie znowelizowanej w 2011 roku ustawy z dnia 12 marca 2004r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2009. Nr 175, poz.1362, z późn. zm), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego dokonał oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2012.

Samorząd województwa został zobligowany do sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej na podstawie ocen sporządzanych przez samorzady gminne i powiatowe z terenu województwa, z uwzględnieniem kwestii i problemów społecznych wynikających z przyjętej strategii polityki społecznej.

W celu ułatwienia realizacji tego zadania, a także ujednoczenia danych gromadzonych w tym procesie przez instytucje, o których mowa w Ustawie, Instytut Rozwoju Służb Społecznych wraz z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu 1.16 „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” przygotował narzędzie oceny zasobów pomocy społecznej wykorzystujące elektroniczną aplikację SAC.

Niniejsza ocena oparta jest na danych, które napłynęły do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej z poszczególnych samorządów gminnych oraz powiatowych. Podczas analizowania danych zagregowanych na poziomie województwa, niektóre z nich zostały zmodyfikowane w oparciu o informacje rzeczywiste pochodzące z innych źródeł. Samorzady gminne oraz powiatowe zobligowane były do przesyłania danych z roku oceny tj. 2012 oraz prognoz na lata 2013 i 2014. Narzędzie do sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej zostało zmodyfikowane w związku z uwagami realizatorów zadania na wszystkich poziomach samorządu do pierwszej „pilotażowej” wersji narzędzia. W związku z powyższym, w wielu przypadkach utrudnione bądź niemożliwe było pokazanie dynamiki zmian.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego podjął szereg działań mających na celu wsparcie samorządów gminnych oraz powiatowych w realizacji tego zadania.

Należy podkreślić, że dane przekazane przez samorządy gminne i powiatowe za pomocą oceny w niektórych kwestiach różniły się od analogicznych danych znajdujących się w zasobach innych sprawozdań i baz, takich jak: MPiPS-03 czy bazy Wydziału Polityki Społecznej ŚUW. W trakcie realizacji Oceny Zasobów Pomocy Społecznej na poziomie regionu czyniono starania aby wychwytywać i wyjaśniać wszelkie rozbieżności. Jednakże z uwagi na fakt, iż ocena zasobów pomocy społecznej przyjmowana jest uchwałą rady gminy lub powiatu, ogranicza to możliwości ingerowania w przekazane dane. Tym samym Samorząd Województwa nie ponosi odpowiedzialności za rzetelność i wiarygodność przekazanych informacji.

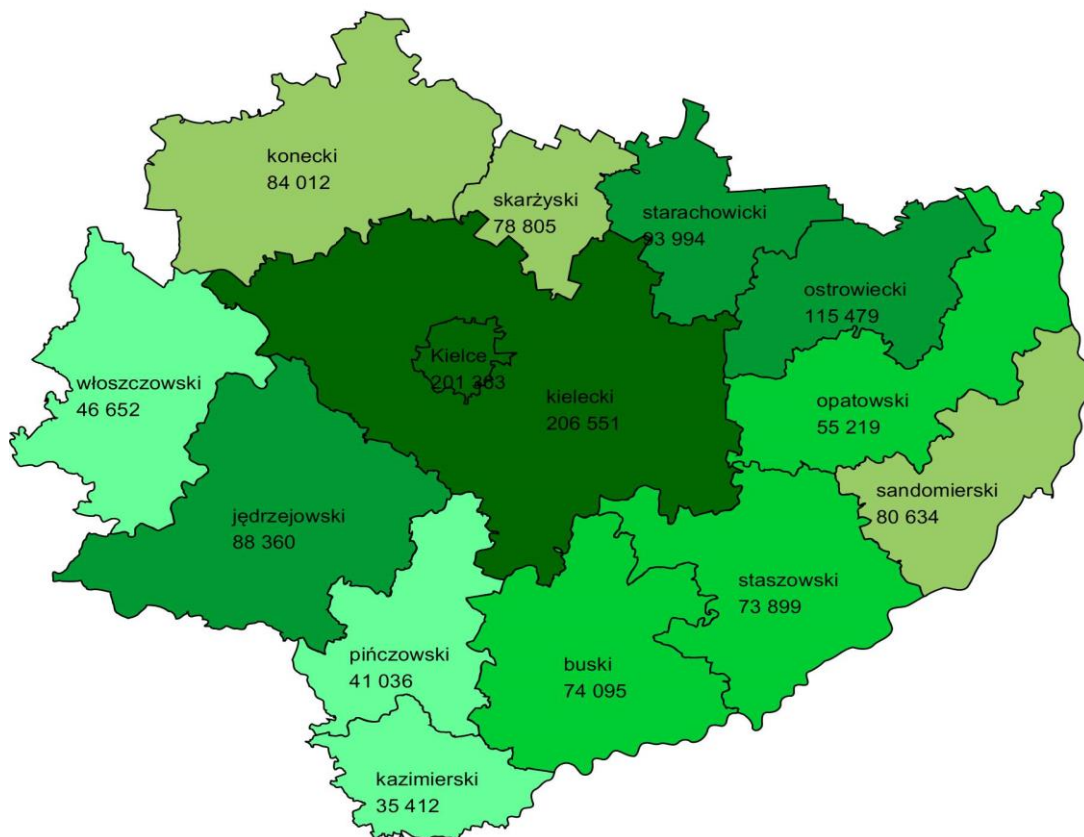
Na podstawie analizy danych zawartych w ocenie opracowane zostały rekomendacje zmian w prowadzonych działaniach oraz zostaną przedstawione propozycje nowych działań. Dane z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej będą także wykorzystywane do opracowywania map problemów społecznych występujących w województwie świętokrzyskim oraz do monitoringu *Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020*, a także programów wojewódzkich z zakresu polityki społecznej.

Ocena to merytoryczny dokument niezbędny do kreowania polityki społecznej w regionie na wszystkich szczeblach samorządu.

II. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Województwo świętokrzyskie, wg danych GUS, w roku 2012 zamieszkiwało 1 278 tysięcy osób. Liczba ludności województwa świętokrzyskiego zmniejsza się z roku na rok, przy czym w większym stopniu wyludniają się miasta aniżeli tereny wiejskie. Wynika to z faktu, iż mieszkańcy województwa coraz częściej podejmują decyzje o przeprowadzce na tereny podmiejskie i wiejskie. Najbardziej zaludnionymi powiatami w województwie świętokrzyskim są: powiat kielecki, ostrowiecki, starachowicki oraz miasto Kielce. Szczegółowy wykaz liczby ludności w podziale na powiaty prezentuje mapa poniżej.

Mapa 1. Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego wg powiatów.

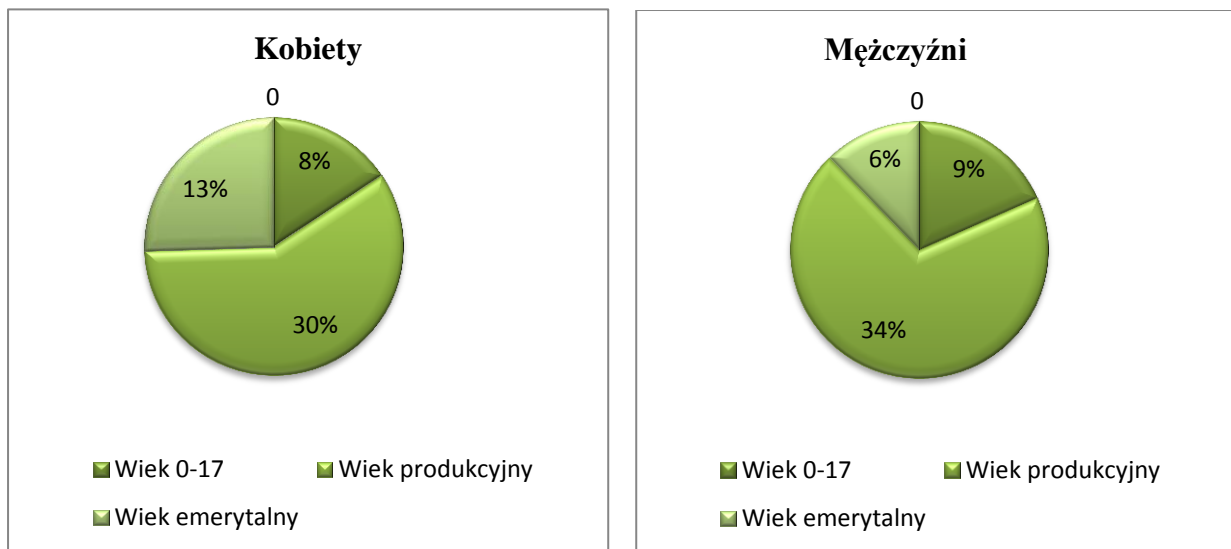

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2012 liczba kobiet kształtowała się na poziomie 654 665 osób. Liczba mężczyzn zamieszkujących województwo świętokrzyskie, podobnie jak w latach ubiegłych, jest niższa

niż kobiet i wyniosła 623 875 osób. Analizując uzyskane dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców, wyraźnie widać, iż liczba kobiet w przedziale wiekowym 0-17 (8%) i wieku produkcyjnym (30%) jest znacznie niższa niż mężczyzn w tych samych przedziałach (odpowiednio: 9% i 34%), natomiast liczba kobiet w wieku emerytalnym (13%) przewyższa ponad dwukrotnie liczbę mężczyzn (6%).

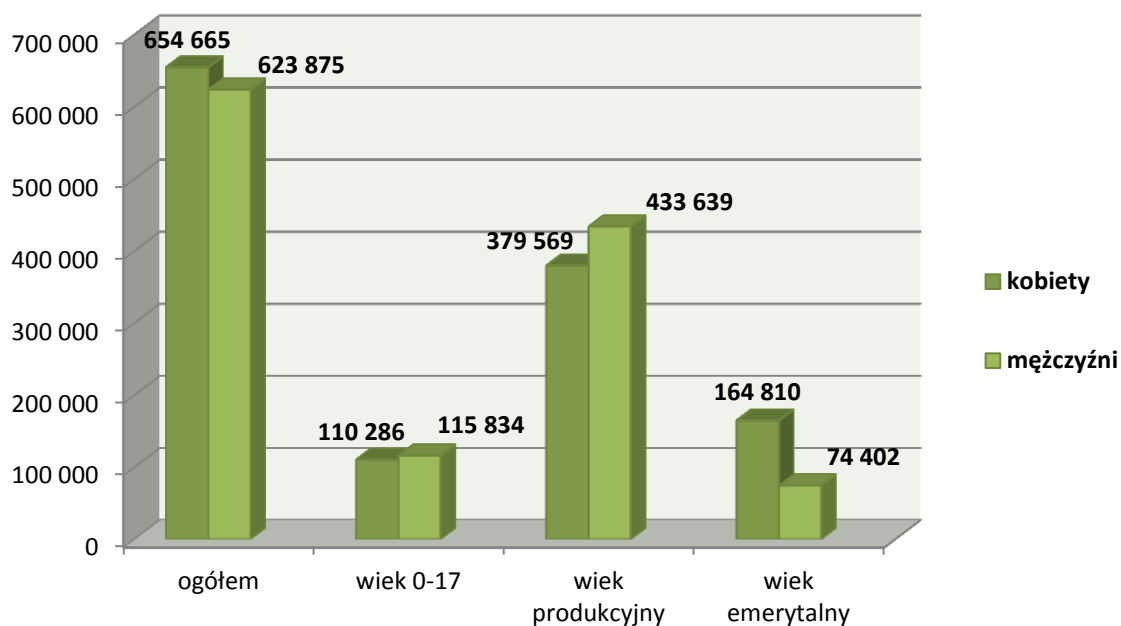
Wykres 1. Procentowy udział kobiet i mężczyzn w strukturze mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Zarówno liczba kobiet jak i mężczyzn utrzymuje tendencję spadkową w odniesieniu do lat ubiegłych, co świadczy o tym, iż w województwie świętokrzyskim obserwujemy niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Strukturę mieszkańców województwa świętokrzyskiego wg wieku oraz płci prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Ludność województwa świętokrzyskiego w podziale na wiek oraz płeć w 2012 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Rynek pracy

Na koniec 2012 roku województwo świętokrzyskie, pod względem wielkości stopy bezrobocia, zajmowało 11 miejsce wśród województw Polski ex aequo z lubuskim, ze stopą bezrobocia na poziomie 15,8%. Wyższą stopę odnotowały województwa: podkarpackie (16,3%), kujawsko-pomorskie (17,9%), zachodniopomorskie (18,1%) oraz warmińsko-mazurskie (21,2%).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w województwie świętokrzyskim liczba osób niezatrudnionych i niewykonujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym oraz zarejestrowanych we właściwym powiatowym urzędzie pracy wyniosła ogółem 86 708 osób, w tym:

- 18 016 bezrobotnych do 25 roku życia (20,8% ogółu),
- 42 568 bezrobotnych kobiet (49,1%),
- 48 051 bezrobotnych zamieszkałych na wsi (55,4%),
- 71 521 bezrobotnych bez prawa do zasiłku (82,5%),

- 15 187 bezrobotnych z prawem do zasiłku (17,5%),
- 5 604 bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (6,5%),
- 4 350 bezrobotnych niepełnosprawnych (5,0%).

Oznacza to, że w odniesieniu do roku 2011 liczba bezrobotnych ogółem zwiększyła się o 5%. Liczba osób pozostających bez pracy, przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy, w 2012 roku wyniosła 46 053 osoby (co stanowi 54 % ogółu bezrobotnych), natomiast liczba osób bezrobotnych ogółem z prawem do zasiłku, które są zarejestrowane w urzędzie pracy i nie ma dla nich propozycji pracy czy stażu wyniosła 15 187 osób (18% ogółu bezrobotnych). Analizując dane dotyczące lat ubiegłych widać wyraźnie, iż na terenie województwa świętokrzyskiego z roku na rok wzrasta liczba osób poszukujących zatrudnienia.

Tabela 1. Bezrobotni w województwie świętokrzyskim na koniec 2012 roku.

	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Bezrobotni ogółem	82 141	83 203	86 708
Bezrobotni długotrwale ogółem	36 512	40 130	46 053
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	13 693	14 274	15 187

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

W 2012 roku najwyższa stopa bezrobocia odnotowana została w powiatach: skarżyskim, opatowskim, koneckim oraz ostrowieckim, najniższa zaś w powiecie buskim, pińczowskim oraz na terenie m. Kielce. Szczegółowy podział na powiaty, stopę procentową i stan zaludnienia prezentuje tabela nr 2.

Tabela 2. Stopa bezrobocia i liczba bezrobotnych w województwie świętokrzyskim na koniec 2012 roku.

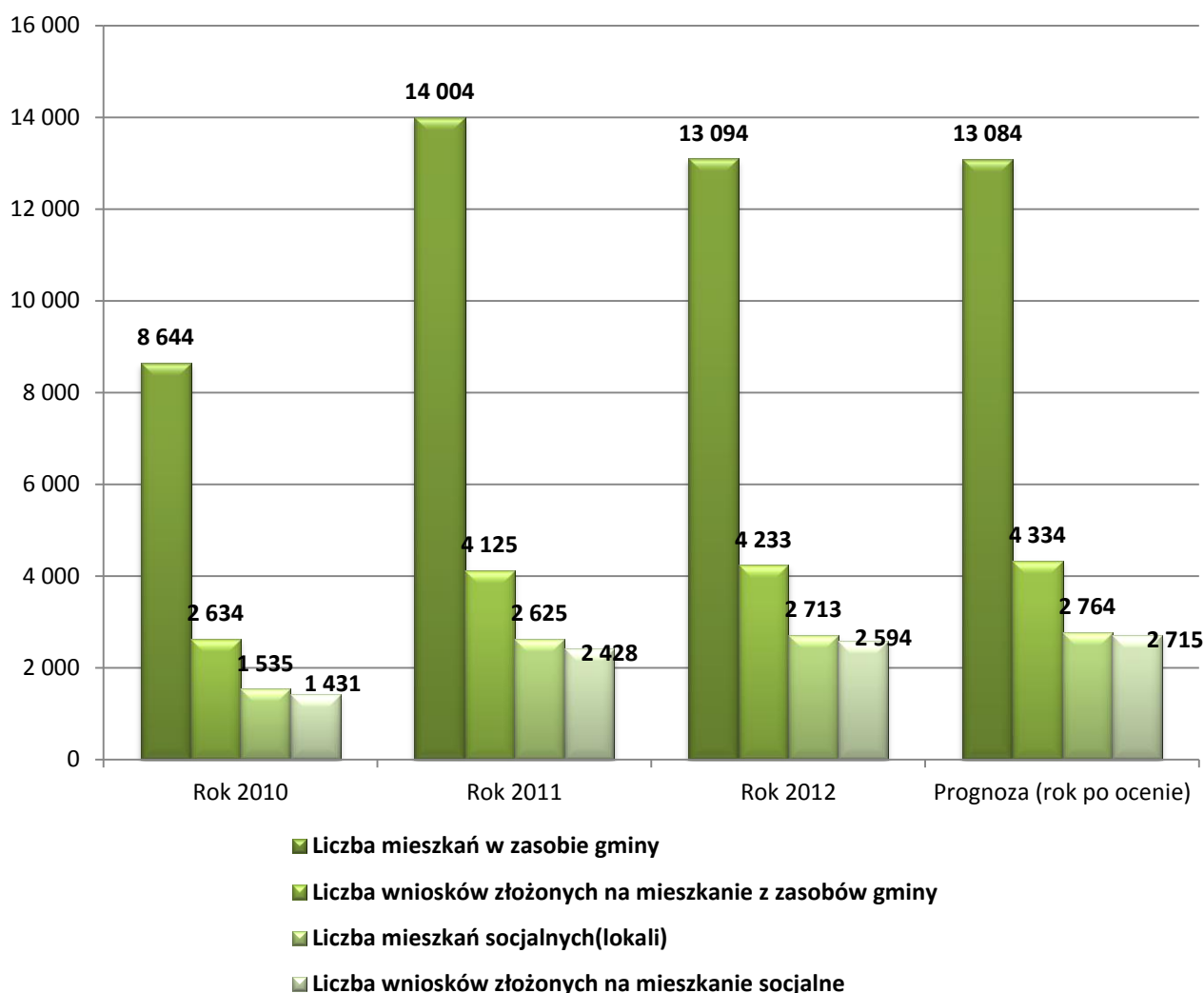
Powiat	Stopa (%)	Liczba (tys.)
buski	9,0	3,3
pińczowski	10,0	1,8
m. Kielce	10,7	11,7
kazimierski	12,5	2,1
sandomierski	12,8	4,8
staszowski	12,8	4,2
jędrzejowski	13,7	4,9
włoszczowski	14,3	3,0
starachowicki	18,4	7,2
kielecki	19,6	14,2
ostrowiecki	21,0	9,2
konecki	22,4	7,2
opatowski	22,5	5,6
skarżyski	26,5	7,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS oraz danych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach.

Infrastruktura społeczna

W 2012 roku na terenie województwa świętokrzyskiego liczba mieszkań w zasobie gminy uplasowała się na poziomie 13 094 mieszkań. Liczba złożonych wniosków na mieszkanie z zasobów gminy wyniosła 4 233. W odniesieniu do roku 2011 w obu przypadkach liczba ta zmalała – odpowiednio o 108 lokali i 88 wniosków. Inaczej sytuacja wygląda z lokalami socjalnymi, gdzie w odniesieniu do roku 2011 zarówno liczba mieszkań socjalnych, które gmina wynajmuje, bądź może wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego wzrosła z 2 625 do 2 713, jak również wzrosła liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne z 2 428 do 2 594.

Wykres 3. Liczba mieszkań w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie w zasobie gminy, liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2010-2012 w województwie świętokrzyskim.

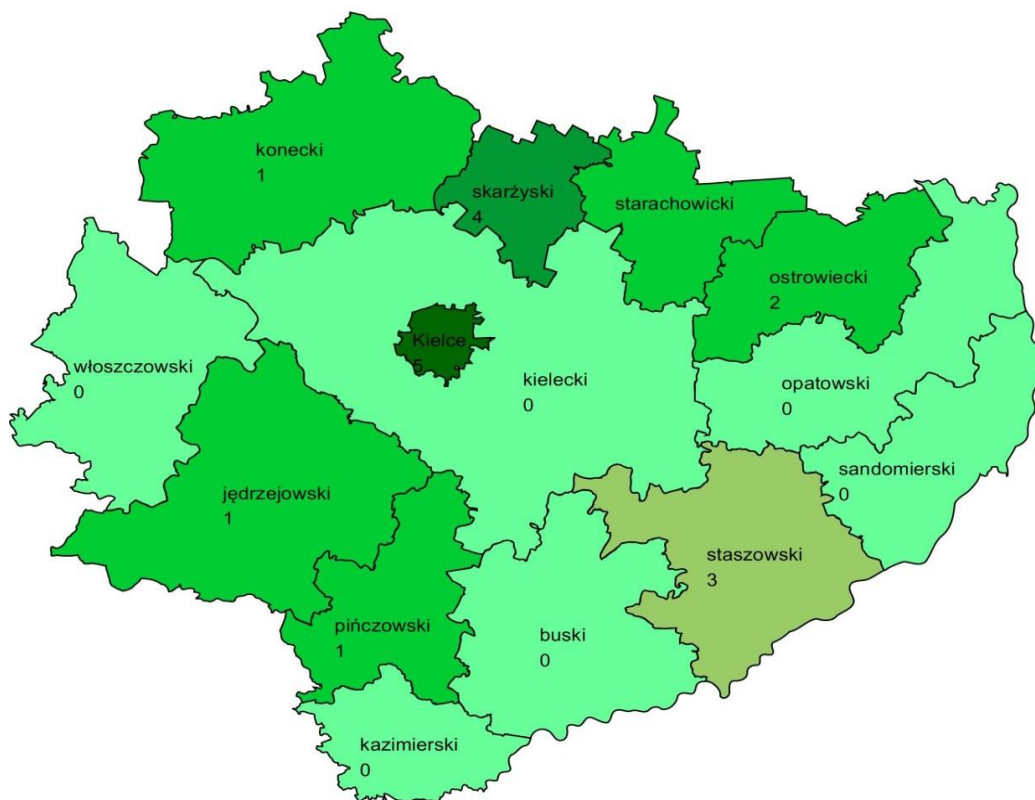

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Żłobki i oddziały żłobkowe działające przy przedszkolach, sprawują opiekę nad dziećmi w wieku do 3 lat w czasie pracy rodziców. W województwie świętokrzyskim placówki te zlokalizowane były do niedawna wyłącznie w miastach. W 2012 roku liczba publicznych i niepublicznych żłobków, klubów dziecięcych, dziennych opiekunów na terenie województwa wyniosła 18, i co ciekawe, wzrosła dwukrotnie w odniesieniu do roku 2011. Jednak wzrost liczby żłobków nie zaspokoił zapotrzebowania na tego typu placówki. W roku oceny liczba dzieci, którym nie przyznano miejsca w żłobku wyniosła 1 100. Najwięcej żłobków funkcjonowało na terenie Miasta Kielce (5), powiatu skarżyskiego (4),

staszowskiego (3) i ostrowieckiego (2). W powiatach: koneckim, starachowickim, pińczowskim i jędrzejewskim zlokalizowany był jeden żłobek, w pozostałych powiatach nie odnotowano tego typu placówek.

Mapa 2. Umiejscowienie żłobków i oddziałów żłobkowych w roku 2012 na terenie województwa świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Podobna sytuacja ma miejsce z liczbą przedszkoli, gdzie w odniesieniu do lat ubiegłych ich liczba systematycznie wzrasta i na terenie województwa świętokrzyskiego w roku 2012 funkcjonowało 358 tego typu placówek, co oznacza wzrost o 29 przedszkoli w stosunku do roku 2011 i wzrost o 64 przedszkola w odniesieniu do roku 2010. Fakt ten nie zapewnił jednak możliwości uczęszczania do przedszkola 1 306 dzieciom, którym nie przyznano miejsca w placówce w 2012 roku, mimo złożonego wniosku.

Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku szkół podstawowych, funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego. Na przestrzeni lat 2010-2012 liczba publicznych i niepublicznych szkół podstawowych zmalała z 573 w roku 2010 do 549 w roku 2012.

Liczba szkół gimnazjalnych, publicznych i niepublicznych zwiększyła się w odniesieniu do roku 2011 o 3 placówki i wyniosła 233 gimnazja.

W 2012 roku liczba szkół ponadgimnazjalnych (w tym: dwuletnie, trzyletnie szkoły zasadnicze zawodowe, trzyletnie licea ogólnokształcące i profilowane, czteroletnie technika oraz szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, trzyletnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy, szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne) wyniosła 260, co oznacza wzrost o 9 placówek w odniesieniu do roku 2011.

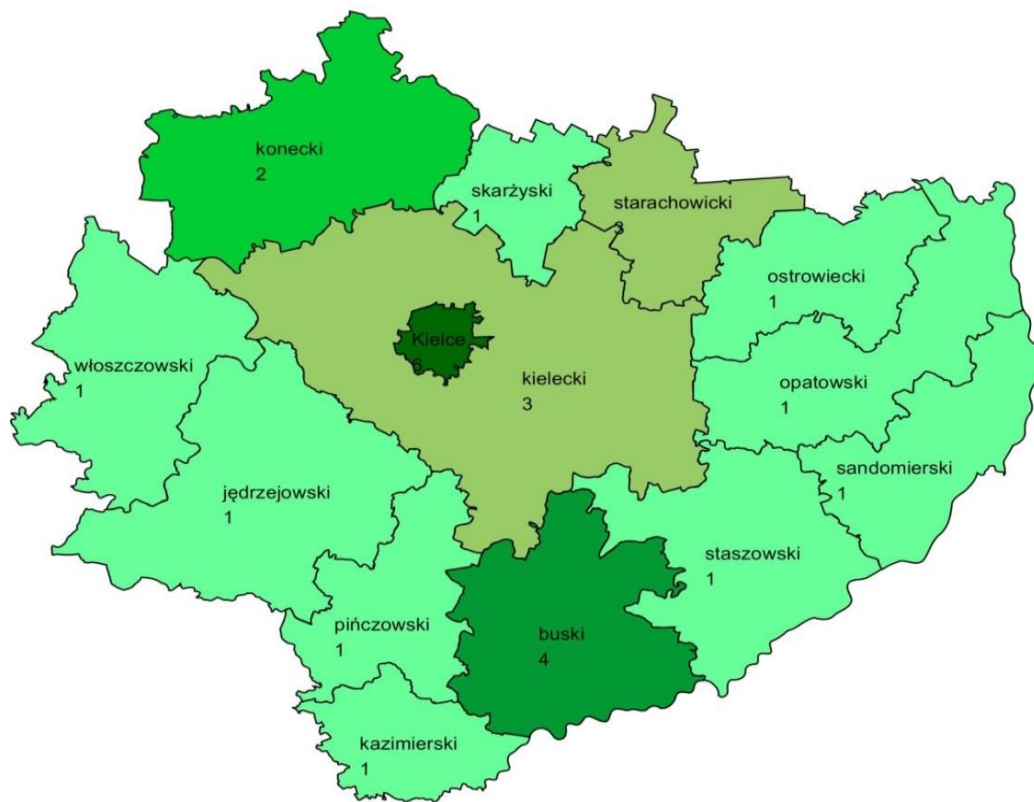
Liczba placówek kulturalnych – świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży, obejmujących swym zasięgiem działania małych grup środowiskowych, w których działalność prowadzona jest przez działaczy społecznych przy pomocy kierownika świetlicy, wyniosła w roku 2012 - 475 tego typu obiektów. W odniesieniu do lat 2010-2011 liczba ta wzrosła łącznie o 92 placówki.

Niekorzystną tendencję obserwuje się w przypadku funkcjonowania bibliotek publicznych, służących rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych ludności, gdyż w odniesieniu do roku 2011, gdzie liczba bibliotek publicznych wynosiła 275, w roku 2012 ich liczba spadła do 257 placówek. Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku funkcjonowania domów kultury- instytucji kultury prowadzących wielokierunkową działalność społeczno – kulturalną, gdzie w przeciągu ostatnich trzech lat, ich liczba systematycznie wzrastała i począwszy od roku 2010 do 2012 liczba ta wzrosła o 20 domów kultury.

W 2012 roku liczba obiektów sportowych czyli samodzielnych zwartych zespołów urządzeń terenowych oraz budynków przeznaczonych do celów sportowych uplasowała się na poziomie 675, natomiast liczba boisk przyszkolnych, zlokalizowanych przy szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wyniosła 1 102 obiekty, i w porównaniu do roku 2011 zanotowała tendencję spadkową (z 1 180 do 1 102).

Liczba przychodni lekarskich, uznanych jako zakłady opieki zdrowotnej lub będących ich częścią, które udzielają świadczeń zdrowotnych, obejmujących swoim zakresem świadczenia podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, w warunkach ambulatoryjnych lub domowych, w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby potrzebującej tych świadczeń, wyniosła 437 placówek. Liczba szpitali, świadczących kompleksowe świadczenia zdrowotne, polegające na diagnozowaniu, leczeniu, pielęgnacji i rehabilitacji, które nie mogą być realizowane w ramach ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych, innych stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych lub ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych wyniosła 27 placówek, i pozostała taka sama jak w 2011 roku.

Mapa 3. Szpitale w województwie świętokrzyskim w roku 2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Szczegółowe zestawienie liczby placówek funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 3. Zestawienie placówek funkcjonujących w woj. świętokrzyskim.

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012 (rok oceny)	Prognoza (dwa lata po ocenie)
Liczba żłobków	5	9	18	26
Liczba przedszkoli	294	329	358	360
Liczba szkół podstawowych	573	553	549	531
Liczba szkół gimnazjalnych	231	230	233	231
Liczba szkół ponadgimnazjalnych	252	251	260	254
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży	383	449	475	504
Liczba bibliotek publicznych	274	275	257	246
Liczba domów kultury	69	81	89	94
Liczba obiektów sportowych	548	656	675	689
Liczba boisk przyszkolnych	1 176	1 180	1 102	1 068
Liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej	413	436	437	436
Liczba szpitali	21	27	27	27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

III. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Niniejsza część Oceny Zasobów Pomocy Społecznej poświęcona jest danym liczbowym oraz charakterystyce osób korzystających z pomocy i wsparcia. W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które uzyskały pomoc i wsparcie bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej, bez decyzji oraz pomoc, która jest udzielana bez konieczności przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. W grupie tej ujęte są także osoby i rodziny objęte wyłącznie pracą socjalną, wsparciem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci skierowań do zajęć w centrach i klubach integracji społecznej, skierowań do prac społecznie użytecznych itp.

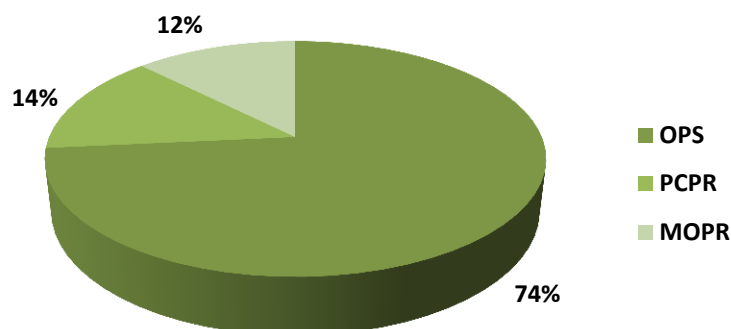
Tabela 4. Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	110 578	111 675
W tym osoby długotrwale korzystające	57 369	60 173
Liczba rodzin	71 367	72 449
Liczba osób w rodzinach	183 902	189 534

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Przedstawione w powyższej tabeli dane stanowią łączną liczbę osób korzystających z pomocy i wsparcia ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie. Samorządy województwa świętokrzyskiego prognozują wzrost liczby osób objętych pomocą i wsparciem o 1 097 osób tj. o niespełna 1 %. Z danych ops i pcpr z województwa świętokrzyskiego wynika, iż nieco ponad połowa osób objętych pomocą i wsparciem to osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej. Liczba rodzin, którym udzielone zostało wsparcie w ramach systemu pomocy społecznej w roku oceny wyniosła 71 367, prognoza na rok 2013 zakłada wzrost liczby rodzin o 1 082 rodziny.

Wykres 4. Struktura osób objętych pomocą i wsparciem w woj. świętokrzyskim w podziale na ops-y, pcpr-y oraz mopr

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W strukturze osób objętych pomocą i wsparciem systemu pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim, 74% osób to klienci ośrodków pomocy społecznej, pomocą i wsparciem powiatowych centrów pomocy rodzinie objętych jest 14%, a klienci MOPR to 12% tej grupy osób.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – uwzględniając zarówno pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej, lub świadczeń bez decyzji.

Tabela 5. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie.

	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	89 392	91 743
W tym osoby długotrwale korzystające	46 304	49 072
Liczba rodzin	59 487	60 680
Liczba osób w rodzinach	157 564	161 350

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Łączna liczba osób, którym w 2012 roku przyznano świadczenie w ramach systemu pomocy społecznej to 89 392. Samorządy województwa świętokrzyskiego prognozują wzrost

w 2013 r. liczby osób, którym przyznane zostanie świadczenie pieniężne o 2 351 osób tj. o 2,6%. Ponad 50% to osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pieniężnych, do których należy zaliczyć następujące formy pomocy:

- zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- inne zasiłki celowe,
- specjalne zasiłki celowe,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłku lub pożyczki,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Tabela 6. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne.

	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	49 154	50 961
Liczba rodzin	42 064	43 467
Liczba osób w rodzinach	109 914	114 769

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba osób, którym w 2012 roku przyznane zostało świadczenie pieniężne wynosi 49 154. Prognozy Oceny Zasobów Pomocy Społecznej zakładają wzrost liczby osób pobierających świadczenie o 1 807 osób.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne

W tej grupie ujęto osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń niepieniężnych, do których należy zaliczyć następujące formy pomocy:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- schronienie,
- posiłek,
- ubranie,
- inna pomoc rzeczowa,
- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego,

Tabela 7. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne.

	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	53 312	54 516
Liczba rodzin	34 806	35 777
Liczba osób w rodzinach	103 532	105 958

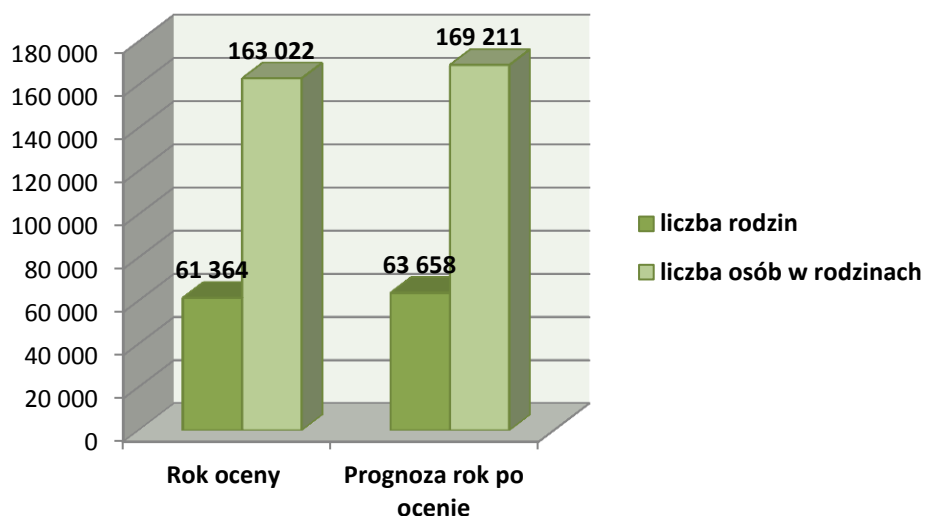
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba osób, którym w 2012 roku przyznane zostało świadczenie niepieniężne wyniosła 53 312. Rok po ocenie prognozowany jest wzrost liczby osób, o 1 204 tj. o 2,2%

Osoby i rodziny z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy

W tej grupie ujęte są osoby i rodziny, z którymi przeprowadzone zostały wywiady środowiskowe. Osoba i rodzina jest ujęta w niniejszym zestawieniu raz, bez względu na przypadki aktualizacji wywiadu środowiskowego.

Wykres 5. Osoby i rodziny z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy.

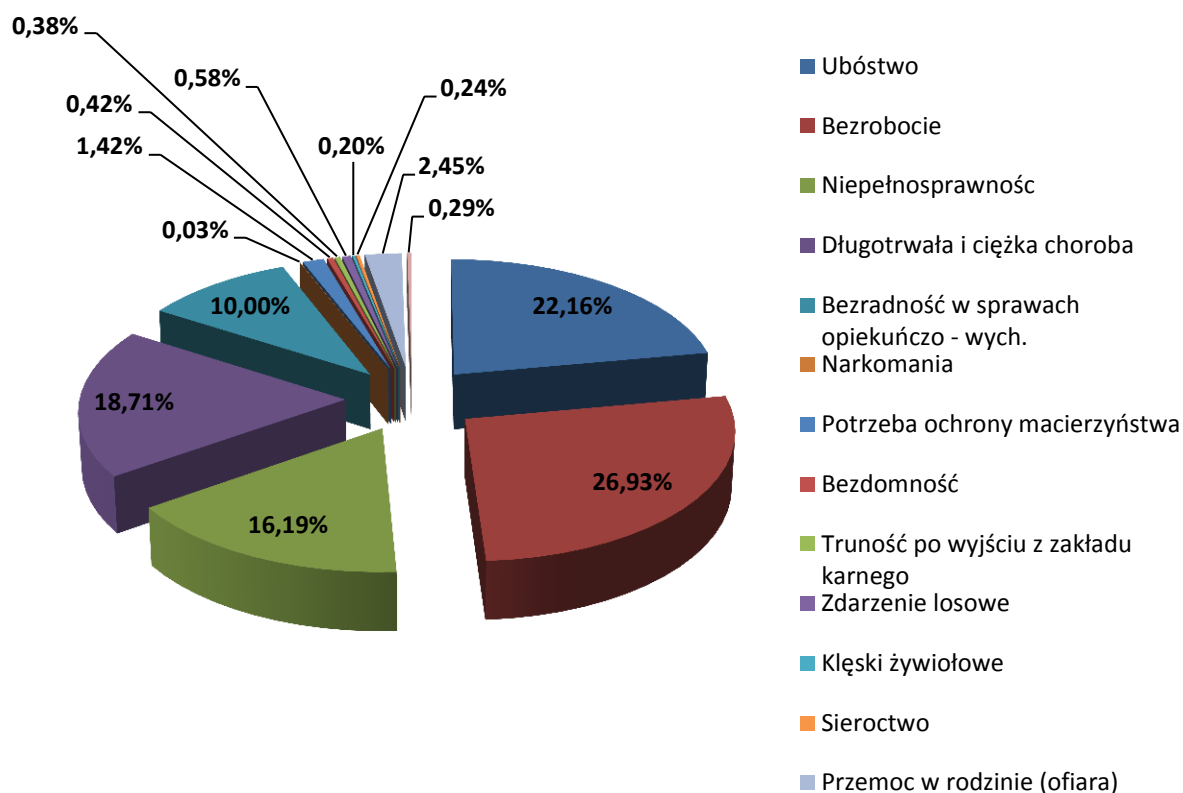
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na powyższym wykresie zaprezentowano dane dotyczące liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, w których przeprowadzony został wywiad środowiskowy. W 2012 roku przeprowadzonych zostało wywiadów w 61 364 rodzinach, jednostki organizacyjne pomocy społecznej z województwa świętokrzyskiego prognozują, iż w 2013 roku wywiad środowiskowy przeprowadzony zostanie w 63 658 rodzinach.

Powody udzielania pomocy i wsparcia.

Charakterystyka klientów pomocy społecznej pod kątem powodów przyznania pomocy, obejmuje wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Oznacza to, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, np. bezrobocie, alkoholizm itd., a więc dana rodzina winna być wykazana w kilku odpowiednich wierszach.

Wykres 6. Powody przyznawania pomocy.

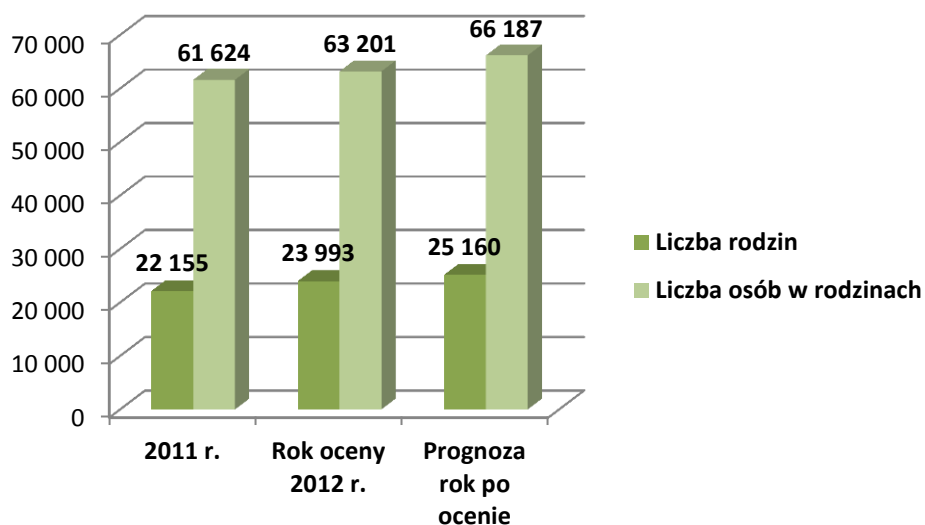
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W strukturze powodów przyznawania pomocy społecznej możemy wyróżnić pięć najczęstszych powodów, są to: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Ubóstwo

Za osobę lub rodzinę, której powodem przyznania pomocy było ubóstwo – uznaje się osobę lub rodzinę, w której dochód na osobę był równy lub niższy od kwot wymienionych w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2012 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U z 17 lipca 2012 r. poz. 823) od 1 października 2012 obowiązują nowe zweryfikowane kryteria dochodowe: 542,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej, 456,00 zł dla osoby w rodzinie.

Wykres 7. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu ubóstwa.

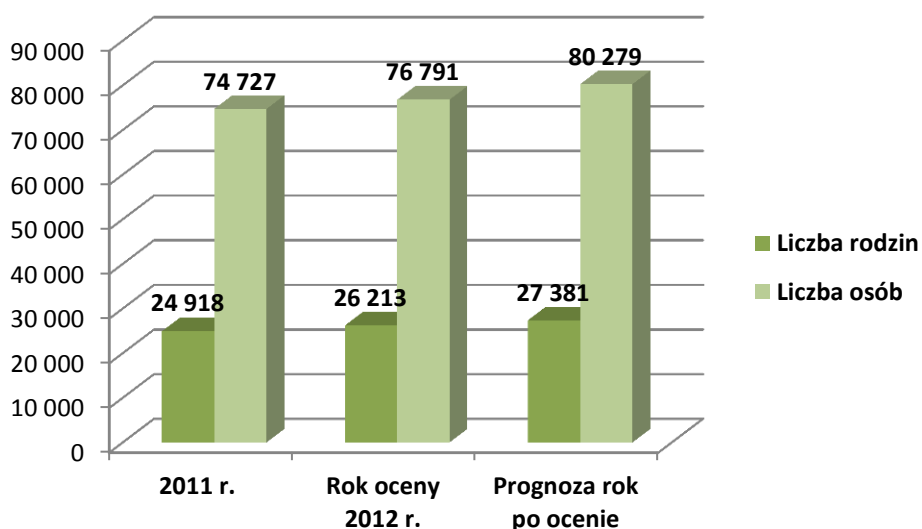

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Na powyższym wykresie przedstawione zostały dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Obserwujemy wzrost zarówno liczby osób jak i liczby rodzin, które korzystają z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w roku oceny w stosunku do roku 2011. Samorzędy prognozują w 2013 roku wzrost liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa o niespełna 5%.

Bezrobocie

Wykres 8. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu bezrobocia.

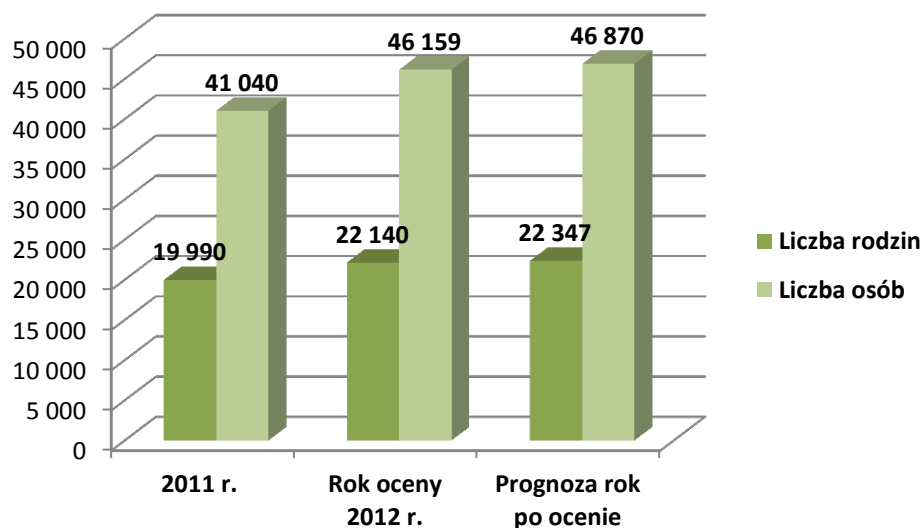

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Problem bezrobocia jest najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim. W strukturze powodów udzielania pomocy i wsparcia osoby dotknięte bezrobociem stanowią ponad 30 %. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w roku oceny - 2012 zwiększyła się o około 3% w stosunku do roku 2011. Samorzady województwa świętokrzyskiego prognozują, iż tendencja wzrostu liczby osób otrzymujących pomoc z powodu bezrobocia utrzyma się również w roku 2013.

Niepełnosprawność

Wykres 9. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu niepełnosprawności.

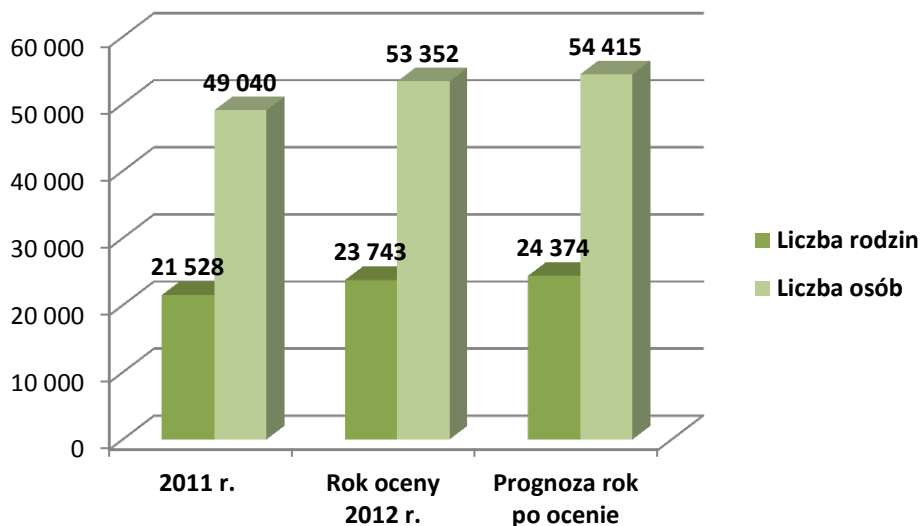

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Problem niepełnosprawności to czwarty z kolei najczęstszy powód przyznawania pomocy i wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej. Wśród beneficjentów pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim stanowi on nieco ponad 18%. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w roku oceny - 2012 zwiększyła się o około 12% w stosunku do roku poprzedniego. Samorzady województwa świętokrzyskiego prognozują na 2013 r., wzrost liczby w tej kategorii beneficjentów korzystających z pomocy społecznej.

Długotrwała i ciężka choroba

Wykres 10. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby.

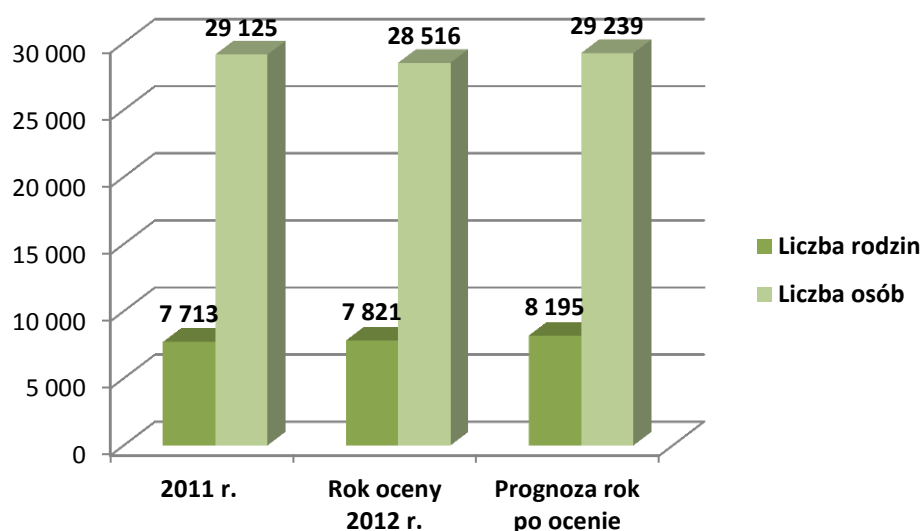
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

W świetle danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, pomoc z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby jest w województwie świętokrzyskim trzecim w kolejności powodem przyznawania pomocy społecznej. Porównując liczbę osób objętych pomocą i wsparciem z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby na przestrzeni lat 2011 oraz 2012 obserwujemy wzrost liczby osób o niespełna 9%. Samorządy prognozują dalszy wzrost liczby beneficjentów, którzy z w/w powodu będą otrzymywali wsparcie pomocy społecznej.

Bezradność

W Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2012 r. w powodzie przyznania pomocy „bezradność” sklasyfikowane zostały osoby, którym przyznano pomoc z tytułu bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz bezradności opiekuńczo – wychowawczej.

Wykres 11. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu bezradności.

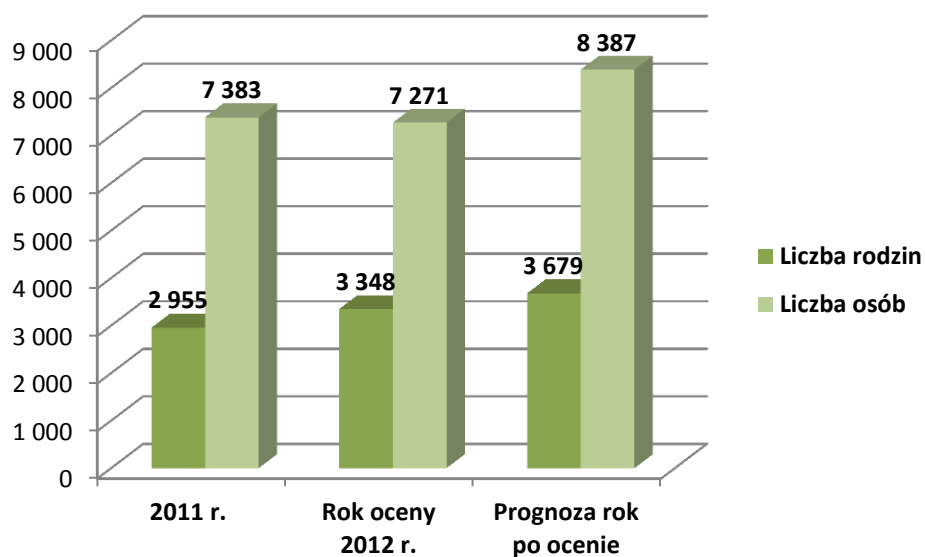

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezradności w roku oceny wyniosła 28 516 i jest o 2% mniejsza od liczby osób korzystających z pomocy z powodu bezradności w roku 2011. Samorządy lokalne szacują, iż liczba osób potrzebujących pomocy i wsparcia z powodu bezradności na 2013 ukształtuje się na poziomie 29 239 osób.

Alkoholizm

Wykres 12. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu alkoholizmu.

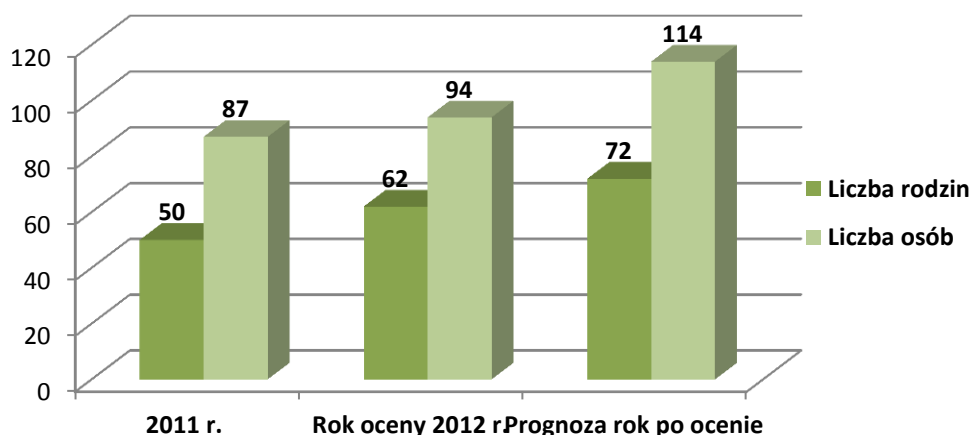

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w roku oceny tj. 2012 była mniejsza o 1,5% w stosunku do roku 2011. Na przestrzeni lat 2011-2012 zwiększyła się liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu. Jak wynika z prognoz samorządów liczba rodzin i osób objętych wsparciem z powodu alkoholizmu zwiększy się aż o ponad 15%.

Narkomania

Wykres 13. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu narkomani.

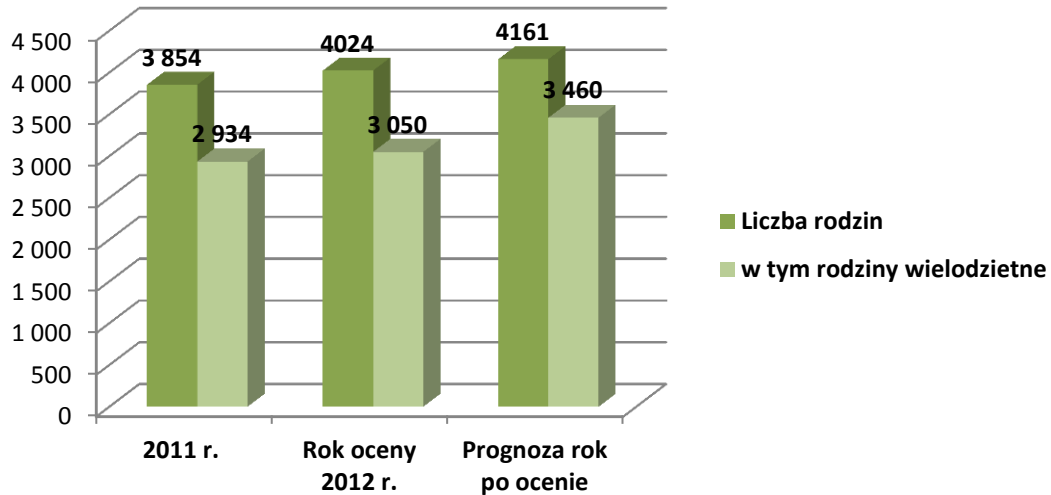

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Wśród powodów przyznawania pomocy w województwie świętokrzyskim problem narkomani jest najrzadszym powodem udzielanego wsparcia przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Liczba osób objętych wsparciem z powodu narkomani wyniosła w roku oceny- 94 osoby. Liczba osób, którym udzielono pomocy z powodu w/w problemu z roku na rok jest większa, co ma również odzwierciedlenie w danych zawartych w prognozie.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Wykres 14. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu ochrony macierzyństwa.

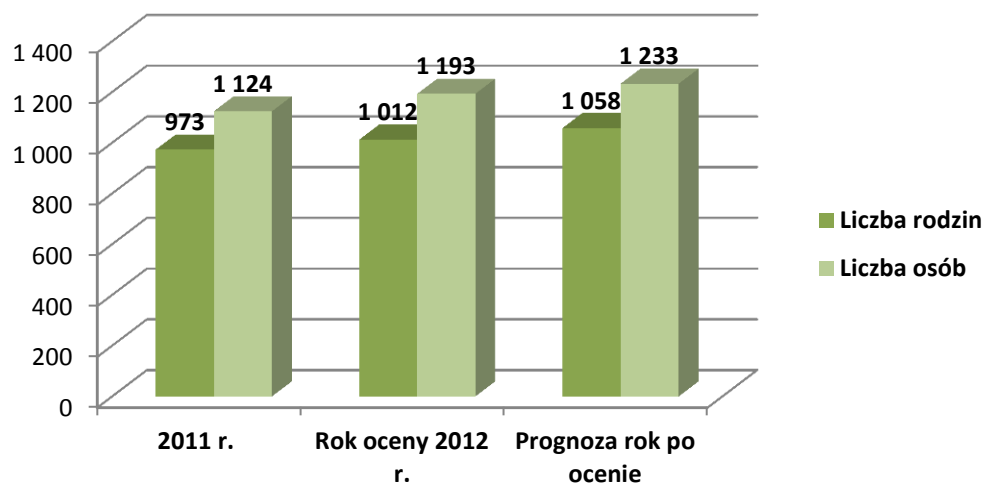

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Liczba rodzin objętych pomocą i wsparciem ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa w roku oceny wyniosła 4 024 z czego 3 050 to rodziny wielodzietne (posiadające troje i więcej dzieci) co stanowi 75 % wszystkich rodzin objętych pomocą i wsparciem z powodu ochrony macierzyństwa. Dane z oceny zasobów pomocy społecznej wskazują, iż na przestrzeni lat 2011-2012 zwiększyła się liczba rodzin objętych pomocą z powodu ochrony macierzyństwa. Prognozy w tym zakresie zakładają dalszy wzrost liczby rodzin potrzebujących wsparcia z w/w powodu.

Bezdomność

Wykres 15. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu bezdomności

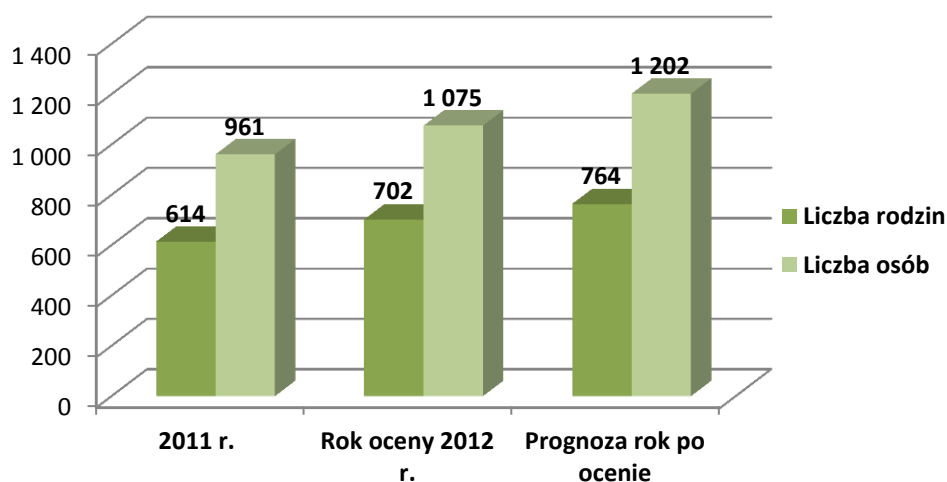

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Liczba osób, którym udzielono wsparcia z powodu bezdomności w roku oceny wyniosła 1 193 i była o 6% większa w stosunku do roku 2011. Samorządy województwa świętokrzyskiego prognozują wzrost liczby osób objętych pomocą i wsparciem z powodu bezdomności w 2013 r. o 40 osób.

Trudność po opuszczeniu zakładu karnego

Wykres 16. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu trudności po opuszczeniu zakładu karnego.

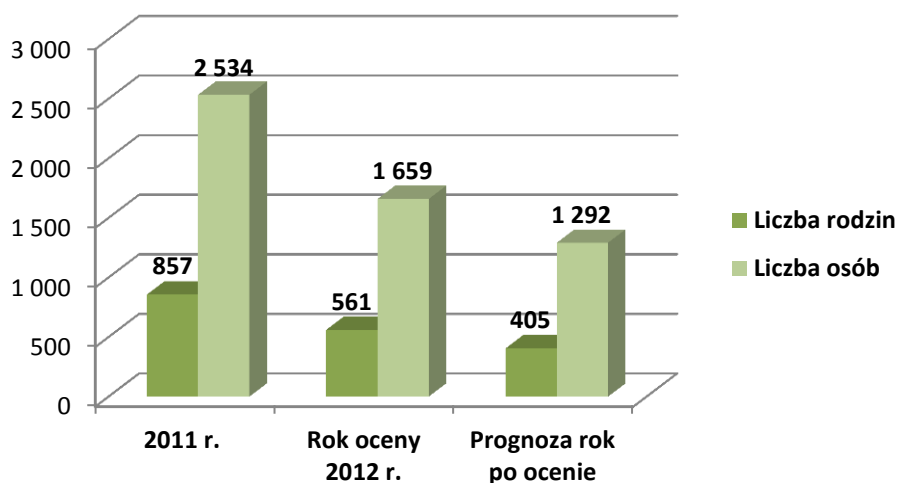

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Powyższy wykres prezentuje dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w związku z trudnościami w przystosowaniu się po wyjściu z zakładu karnego. Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w roku oceny to 1 075. Na przestrzeni lat 2011 oraz 2012 obserwujemy wzrost liczby tych osób. Jak wynika z prognoz zakłada się dalszy wzrost liczby osób, które będą korzystały z pomocy i wsparcia z powodu trudności w przystosowaniu się po wyjściu z zakładu karnego.

Zdarzenia losowe

Wykres 17. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu zdarzeń losowych.

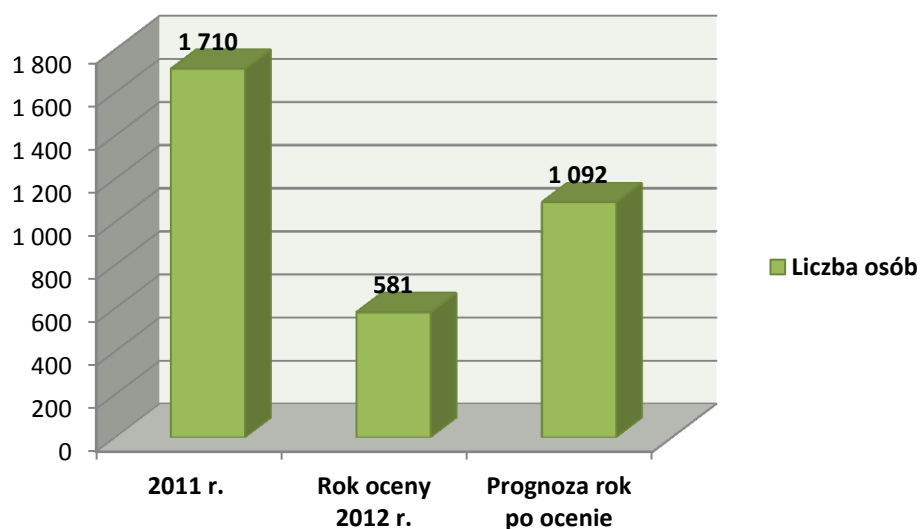

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Dane dotyczące pomocy i wsparcia udzielanego z powodu zdarzenia losowego pokazują, iż liczba osób objętych wsparciem z tego powodu w stosunku do 2011 roku znacząco zmalała. W prognozach zakłada się tendencję malejącą, aczkolwiek zdarzenia losowe są nieprzewidywalne i w związku z tym utrudnione jest ich prognozowanie.

Kłęski żywiołowe i ekologiczne

Wykres 18. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu klęski żywiołowej i ekologicznej.

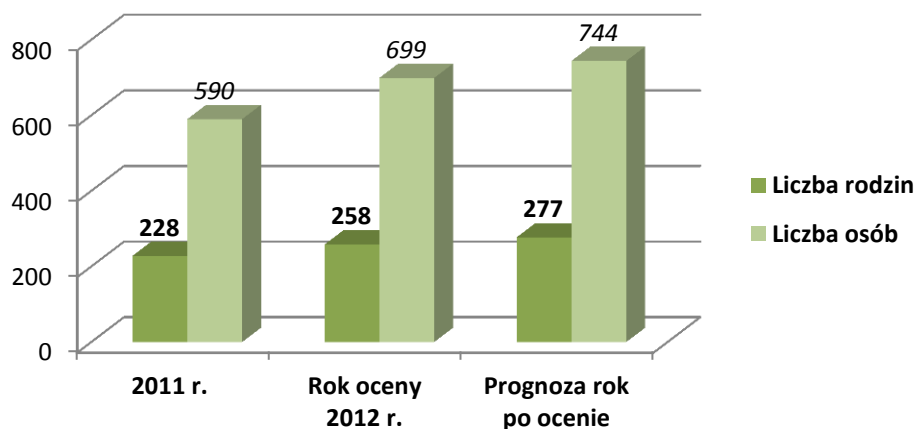

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Wsparciem i pomocą z powodu klęski żywiołowej w roku oceny 2012 objętych zostało 581 osób. Była to liczba o 1 129 osób mniejsza od analogicznych danych za rok 2011. Należy jednak pamiętać, iż w roku 2011 mieliśmy do czynienia w województwie świętokrzyskim z klęską powodzi. Samorządy prognozują, iż wsparciem w 2013 roku z powodu klęsk żywiołowych objętych zostanie 1 092 osoby.

Sieroctwo

Wykres 19. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu sieroctwa.

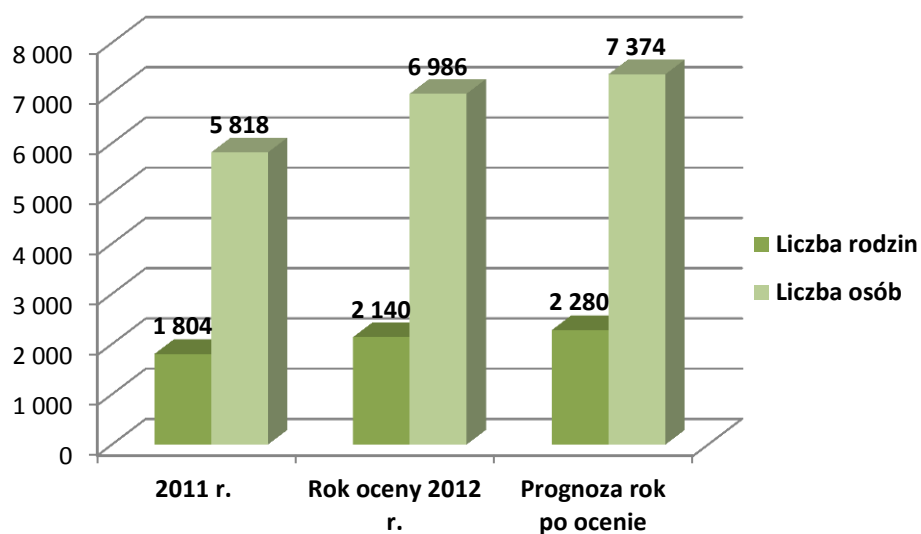

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Liczba osób objętych pomocą i wsparciem z powodu sieroctwa w roku oceny 2012 wyniosła 258 osób i była nieznacznie większa w stosunku do liczby osób, którym udzielono pomocy z tego powodu w 2011 roku. Samorzędy prognozują dalszy wzrost liczby korzystających z pomocy społecznej z powodu sieroctwa w roku 2013.

Przemoc w rodzinie

Wykres 20. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z tytułu przemocy w rodzinie.

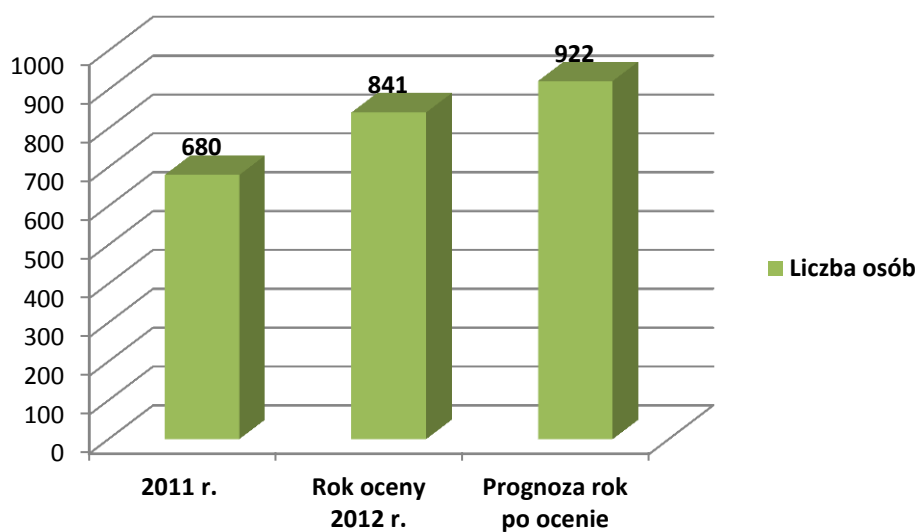
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Powyższy wykres prezentuje dane dotyczące ofiar przemocy objętych pomocą i wsparciem. Można zauważyć, iż na przestrzeni lat 2011-2012 obserwujemy ponad 20% wzrost liczby osób objętych pomocą ze względu na problem przemocy w rodzinie. Tendencja wzrostowa odzwierciedlona jest również w prognozach dotyczących liczby osób objętych pomocą z powodu bycia ofiarą przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie (sprawcy)

Dane dotyczące liczby osób objętych wsparciem dotyczą sprawców przemocy, objętych działaniami w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wykres 21. Liczba sprawców przemocy, wobec których podejmowane były oddziaływania.

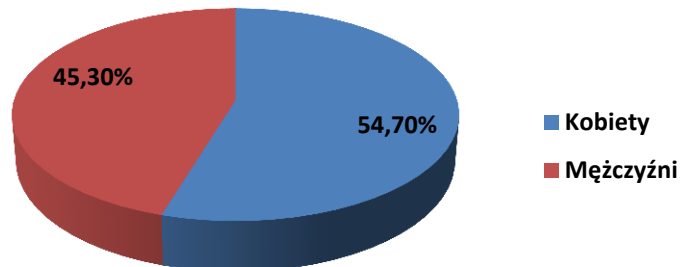

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

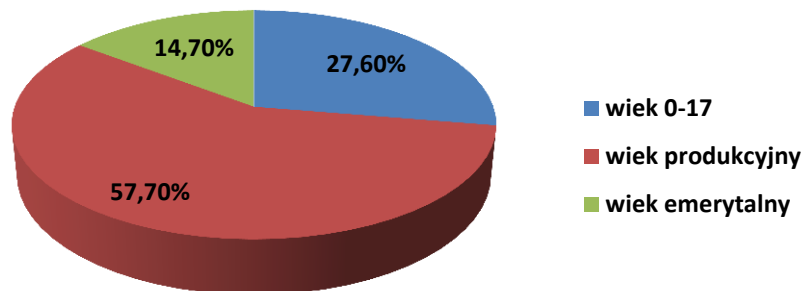
Powyższy wykres prezentuje liczbę osób będących sprawcami przemocy, wobec których prowadzone są oddziaływania terapeutyczne.

Wybrane kategorie osób, którym udzielono pomocy i wsparcia.

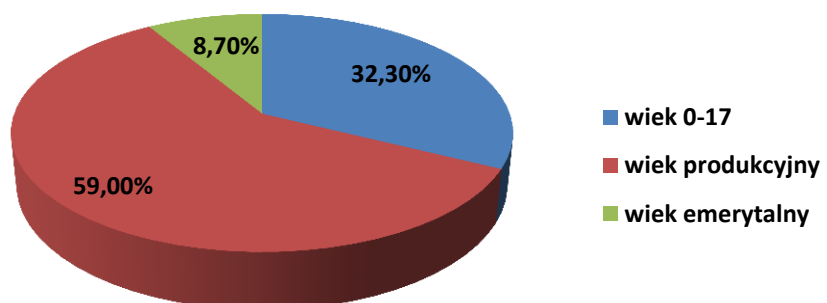
Wykres 22. Beneficjenci pomocy społecznej według płci.

Kobiety

Mężczyźni

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Powyższe wykresy prezentują strukturę beneficjentów pomocy społecznej według płci oraz według poszczególnych grup wiekowych tj. osoby 0-17, osoby w wieku produkcyjnym (18-59 lat), osoby w wieku emerytalnym (65 lat i więcej). Osobami, które częściej korzystają z pomocy i wsparcia są kobiety (54,7%). Struktura klientów pomocy społecznej według poszczególnych grup wiekowych wskazuje, iż najczęściej z pomocy społecznej korzystają osoby w wieku produkcyjnym. W przypadku osób w przedziale wiekowym 0-17 odnotowujemy większy odsetek mężczyzn niż kobiet. Natomiast grupę osób w wieku emerytalnym korzystającą ze wsparcia pomocy społecznej stanowią częściej kobiety.

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Zasilek stały

Zasilek stały to świadczenie obowiązkowe (obowiązkowe), które przysługuje na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej.

Zasilek stały przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, która jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (542,00 zł - stan na październik 2012 r.),
- pełnoletniej osobie, która pozostaje w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego (456,00 zł na osobę) w rodzinie.

Tabela 8. Zasilek stały.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	8 024	8 360	8 774
Liczba świadczeń	80 229	83 840	90 110
Kwota świadczeń	27 848 958	30 862 193	34 663 641

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Analizując dane dotyczące zasiłku stałego obserwujemy na przestrzeni lat 2011-2012 wzrost liczby osób, które uzyskały to świadczenie o ponad 4%. Dynamika ogólnej kwoty przeznaczonej na zasiłki stałe w województwie świętokrzyskim w 2012 wyniosła około 110% w stosunku do roku 2011. Średnia kwota zasiłku stałego w roku oceny 2012 w województwie świętokrzyskim wyniosła 368 zł i była ona wyższa od średniej kwoty zasiłku stałego w 2011r. o 21 zł. Prognozy na 2013 r. w powyższym obszarze zakładają dalszy wzrost liczby osób otrzymujących to świadczenie a także liczby świadczeń oraz kwoty świadczeń. Według prognoz oceny zasobów pomocy społecznej średnia kwota zasiłku stałego w 2013 r. wyniesie 384 zł.

Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy - przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Tabela 9. Zasiłek okresowy.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	14 165	14 686	15 686
Liczba świadczeń	68 713	71 391	76 893
Kwota świadczeń	17 495 069	19 814 794	26 135 183

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Analizując dane dotyczące zasiłku okresowego możemy zauważyć na przestrzeni lat 2011-2011 wzrost liczby osób, które uzyskały to świadczenie o około 3,5 %. Dynamika ogólnej kwoty przeznaczonej na zasiłki okresowe w województwie świętokrzyskim w 2012 wyniosła około 113% w stosunku do roku 2011. Średnia kwota zasiłku okresowego w roku oceny 2012 w województwie świętokrzyskim wyniosła 277,55 zł i była ona wyższa od średniej kwoty zasiłku stałego w 2011r. o 22,90 zł. Prognozy na 2013 r. w powyższym

obszarze zakładają dalszy wzrost liczby osób otrzymujących to świadczenie a także liczby świadczeń oraz kwoty świadczeń. Struktura powodów przyznania zasiłku okresowego kształtuje się następująco:

- bezrobocie 81,6%
- długotrwała choroba 10,8%
- niepełnosprawność 7,5%
- zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego 0,1%

Według prognoz oceny zasobów pomocy społecznej średnia kwota zasiłku okresowego w 2013 r. wyniesie 339,80 zł.

Zasiłek celowy

Zasiłek celowy jest świadczeniem z pomocy społecznej przyznawanym na ściśle określony cel: na część lub całość pokrycia kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Tabela 10. Zasiłek celowy.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	33 061	34 641	35 367
Kwota świadczeń	21 883 821	24 872 222	26 601 177

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Na przestrzeni lat 2011-2012 obserwujemy wzrost liczby osób, które otrzymały zasiłek celowy (wzrost o niespełna 5%). Średnia kwota zasiłku celowego w roku oceny 2012 w województwie świętokrzyskim wyniosła 718 zł i była ona wyższa od średniej kwoty zasiłku celowego w 2011r. o 56 zł. Prognozy na 2013 r. w powyższym obszarze zakładają dalszy wzrost liczby osób otrzymujących to świadczenie a także liczby świadczeń oraz kwoty świadczeń. Według prognoz oceny zasobów pomocy społecznej średnia kwota zasiłku celowego w 2013 r. wyniesie 752 zł.

Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej

Posiłek

Tabela 11. Posiłek.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	40 547	41 245	42 735
Liczba świadczeń	6 433 431	6 660 126	6 996 107
Kwota świadczeń	31 714 769	30 112 671	37 061 465

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Powyższa tabela prezentuje liczbę osób otrzymujących wsparcie pomocy społecznej w zakresie świadczenia niepieniężnego - posiłku. Na przestrzeni lat 2011-2012 obserwujemy wzrost liczby osób korzystających z tego świadczenia o 1,7%. W 75% beneficjentów tego świadczenia stanowią dzieci. Prognozy w zakresie posiłków zakładają wzrost liczby świadczeniobiorców, liczby świadczeń a także znaczny bo 23% wzrost kwoty przeznaczonej na realizację tego świadczenia w 2013 roku.

Ubranie

Tabela 12. Ubranie.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	367	565	715
Liczba świadczeń	51 413	102 084	145 073
Kwota świadczeń	757 393	997 626	1 119 066

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Według danych oceny zasobów pomocy społecznej obserwujemy wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia w postaci w/w świadczenia niepieniężnego. W stosunku do 2011 w roku oceny wzrost liczby osób korzystających z tego świadczenia wyniósł niespełna 4%. Prognozy w zakresie realizacji tego zadania zakładają wzrost zarówno w liczbie osób, liczbie świadczeń jak i kwocie świadczeń.

Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej

Tabela 13. Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	2159	2127	2243
Liczba świadczeń	17 697	15 143	16 274
Kwota świadczeń	30 167 409	34 264 264	39 633 403

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2012 obserwujemy spadek liczby osób a także liczby świadczeń odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. Wzrasta natomiast kwota przeznaczona na realizację tego świadczenia o 13,5%. Prognozy dotyczące realizacji przez ops-y tego zadania zakładają wzrost liczby osób, liczby świadczeń a także kwoty przeznaczonej na w/w świadczenie.

Usługi pomocy społecznej

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze mogą obejmować: pomoc w codziennych zajęciach, takich jak robienie zakupów, sprzątanie, gotowanie, załatwianie spraw w urzędach itp., mycie, kąpanie, ubieranie, pomoc dla osób chorych, dozowanie lekarstw, prześciełanie łóżka, zapobieganie powstawaniu odleżyn i oparzeń, karmienie, w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z rodziną i otoczeniem, specjalistyczne usługi opiekuńcze – np. pielęgnacja wspierająca proces leczenia, rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub zaleceniami specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii. Jest to szczególny rodzaj usług dostosowanych do rodzaju schorzenia lub

niepełnosprawności. Są one świadczone przez specjalistów np. pielęgniarki, rehabilitantów, fizjoterapeutów.

Tabela 14. Usługi opiekuńcze.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	3864	3844	3995
Liczba świadczeń	1 637 916	1 566 688	1632 807
Kwota świadczeń	20 064 235	19 681 877	19 386 915

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Według danych oceny zasobów pomocy społecznej w roku oceny 2012 odnotowujemy spadek liczby osób, liczby świadczeń a także kwoty świadczeń przeznaczonych na usługi opiekuńcze. Jednakże średnia kwota świadczenia w roku 2011 oraz 2012 ukształtowała się na zbliżonym poziomie. 12,7 % osób korzystających z usług opiekuńczych to osoby objęte usługami specjalistycznymi. Prognozy ośrodków pomocy społecznej w zakresie usług opiekuńczych zakładają wzrost liczby osób objętych usługami, liczby świadczeń. W prognozie maleje nieznacznie ogólna kwota przeznaczona na to świadczenie.

Specjalistyczna usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest tu wyróżnionej grupie osób. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej, a nie tak jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych, regulacje gminne.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, że ośrodki pomocy społecznej, w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi, organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Tabela 15. Specjalistyczna usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba osób	758	803	852
Liczba świadczeń	157 289	162 278	180 152
Kwota świadczeń	4 191 268	4 208 898	4 263 035

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

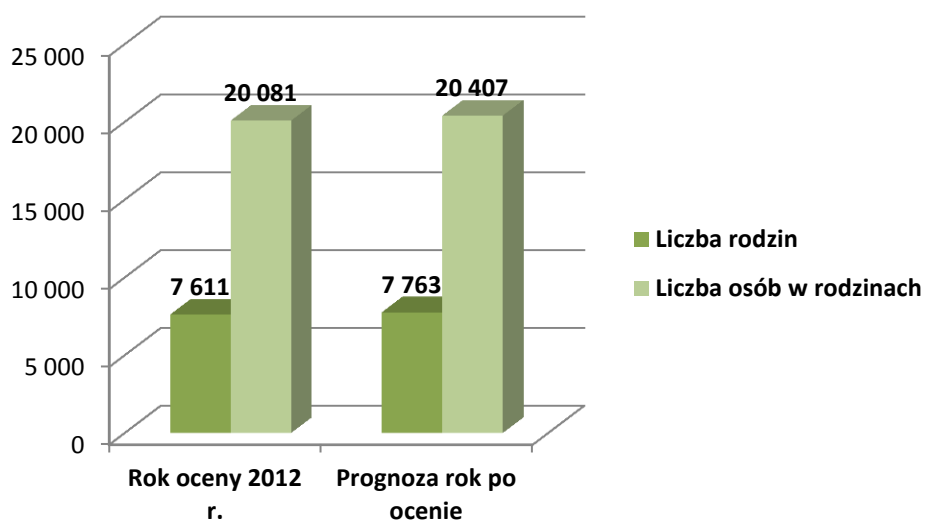
Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi w roku oceny wzrosła w stosunku do 2011 r. o niespełna 6%. W roku oceny obserwujemy wzrost także w liczbie tego typu świadczeń jak i wzrost ogólnej kwoty przeznaczonej na realizację w/w świadczenia w województwie świętokrzyskim. W prognozach zakładany jest dalszy wzrost zarówno liczby osób objętych tym świadczeniem, liczby świadczeń a także kwoty przeznaczonej na realizację świadczenia.

Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

- Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.
- Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Wykres 23. Poradnictwo specjalistyczne.

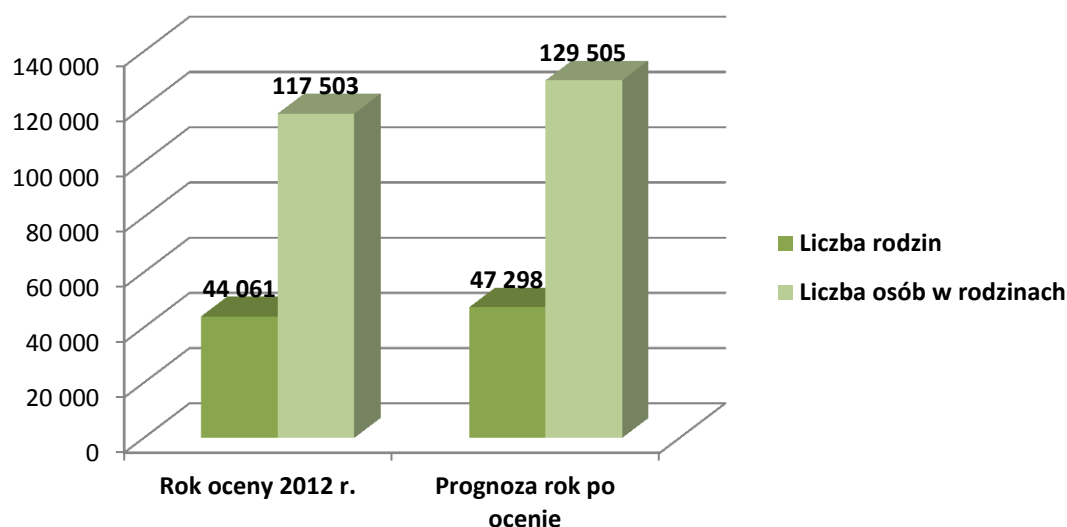
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższy wykres prezentuje łączną liczbę rodzin i osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w województwie świętokrzyskim w roku oceny 2012 wraz z prognozą na rok 2013. Zakłada się wzrost liczby rodzin i osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym.

Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Środowisko zawodowe pomocy i integracji społecznej oddziela profesjonalną pracę socjalną, jako działalność skoncentrowaną na pomaganiu innym, pracę z drugim człowiekiem, skupienie się na rozwiązywaniu problemów jednostki, rodziny lub grupy społecznej od zjawiska błędnie w społeczeństwie utożsamianego z pracą socjalną jako wypłacaniem zasiłków i świadczeń z pomocy społecznej.

Wykres 24. Praca socjalna.

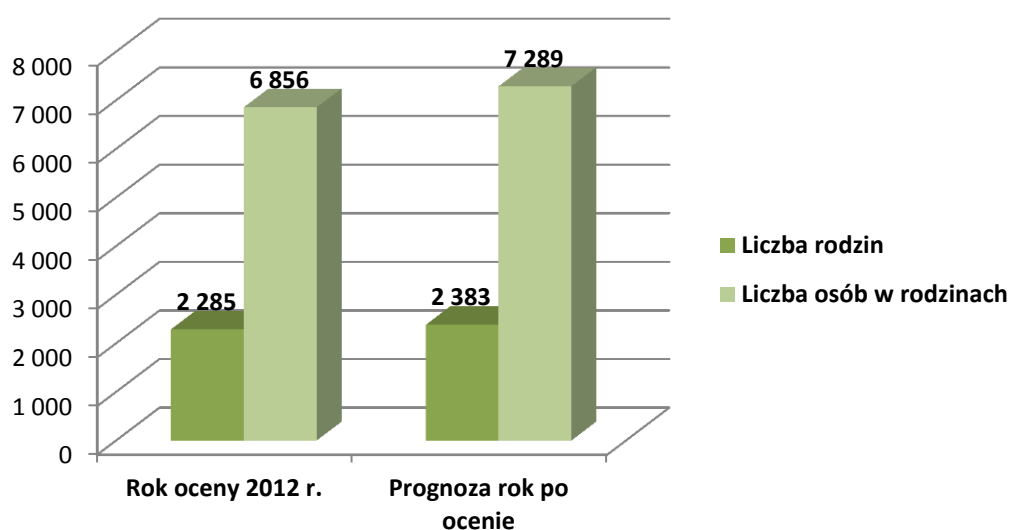
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższy wykres prezentuje łączną liczbę rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w województwie świętokrzyskim w roku oceny 2012 wraz z prognozą na rok 2013. Według danych z prognozy na 2013r. zakłada się, iż liczba rodzin objętych pracą socjalną wzrośnie o około 7%.

Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany przez nie dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

Wykres 25. Interwencja kryzysowa.

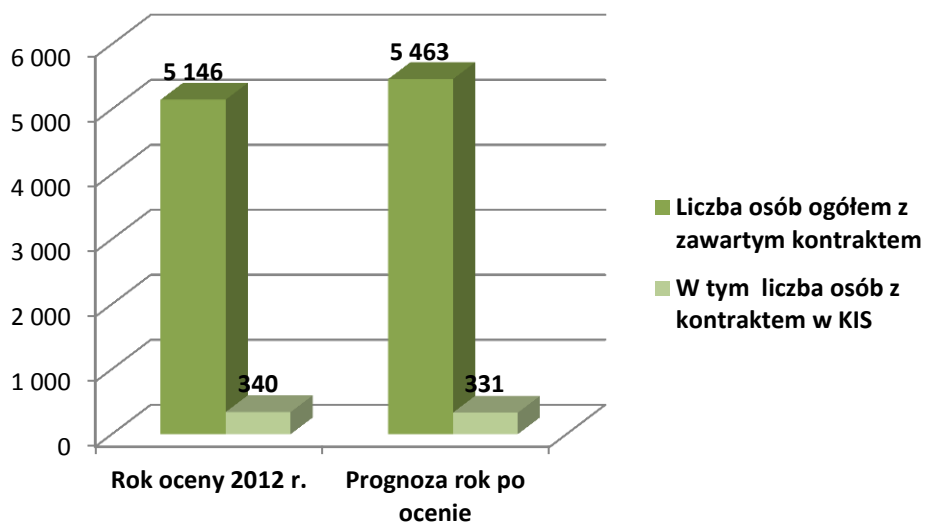
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższy wykres prezentuje łączną liczbę rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w województwie świętokrzyskim w roku oceny 2012 wraz z prognozą na rok 2013. Według danych z prognozy na 2013 r. zakłada się, iż liczba rodzin objętych interwencją kryzysową wzrośnie o nieco ponad 4%.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta między ośrodkiem pomocy społecznej a osobą (rodziną) ubiegającą się o pomoc, określająca sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej oraz uwzględniająca możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego. Kontrakt zawiera m.in. opis sytuacji życiowej osoby lub rodziny oraz opis działań koniecznych do podjęcia przez nią, a także formę, zakres i czas udzielanej przez ośrodek pomocy. Okres, na jaki zawierany jest kontrakt socjalny dostosowywany jest do sytuacji życiowej, w jakiej znajduje się osoba zawierająca kontrakt oraz do form wsparcia zaproponowanych przez ośrodek.

Wykres 26. Kontrakt socjalny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższy wykres prezentuje łączną liczbę osób, z którymi zawarty został kontrakt socjalny przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w województwie świętokrzyskim w roku oceny 2012 wraz z prognozą na rok 2013. W roku oceny osoby z kontraktem socjalnym będący uczestnikami zajęć w Klubie Integracji Społecznej stanowili niespełna 7% ogółu liczby osób z zawartym kontraktem socjalnym w województwie świętokrzyskim. Według prognoz na 2013 r. zakłada się wzrost liczby osób, z którymi zawarty zostanie kontrakt socjalny.

Indywidualne programy pomocy

Indywidualny program wychodzenia z bezdomności

Osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności. Program opracowuje pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej, przy udziale osoby zainteresowanej. Program zapewnia wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności. Jego realizacja przez daną osobę jest warunkiem korzystania przez nią ze świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego. OPS podpisuje z osobą objętą programem umowę, która

zawiera m.in. zobowiązania stron, informację o dacie objęcia bezdomnego ubezpieczeniem zdrowotnym, oznaczenie okresu obowiązywania umowy.

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego

Osoba bezrobotna objęta indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego skierowana jest do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej. Udział w Centrum ma charakter umowy, którą jest program zatrudnienia socjalnego opracowywany dla każdego uczestnika indywidualnie. Zakończenie realizacji programu następuje w dniu, w którym uczestnik objęty programem podjął zatrudnienie na zasadach przewidzianych w przepisach prawa pracy lub podjął działalność gospodarczą, albo w dniu, w którym upłynął okres uczestnictwa w zajęciach Centrum lub Klubu.

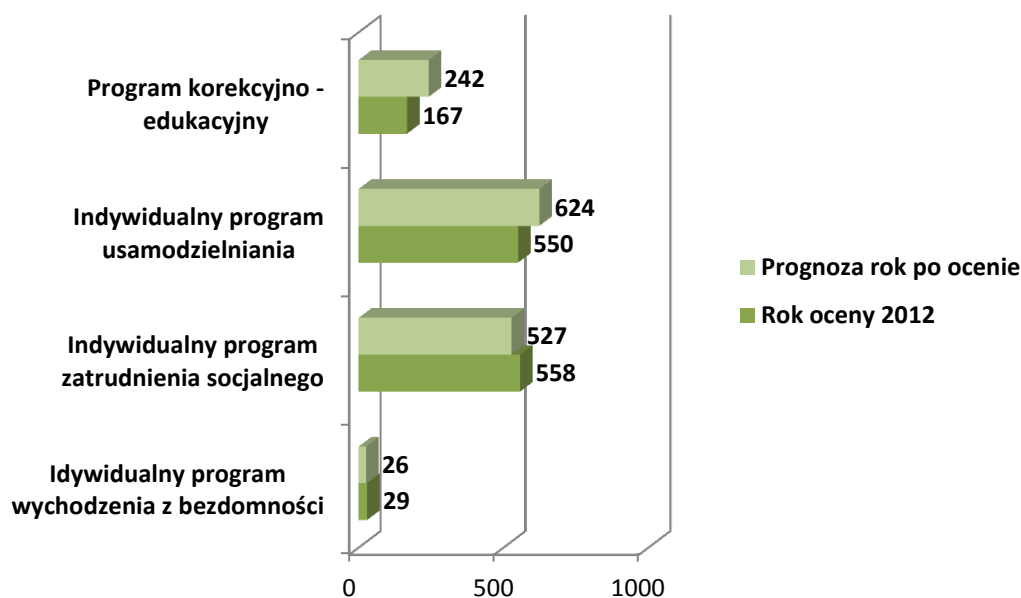
Indywidualny program usamodzielnienia prowadzony przez pcpr

Pełnoletni wychowanek placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej może przystąpić do realizacji takiego indywidualnego programu i ubiegać się o przyznanie pomocy pieniężnej. Stwarza to szansę dla osób, które są w trudnej sytuacji życiowej, ale starają się współpracować z instytucją pomocy społecznej w kwestii swojego usamodzielnienia i stopniowo rozwiązywać problemy wiążące się z uzyskaniem samodzielności.

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Obowiązek opracowania i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie został nałożony na powiat przez ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat. Celem programu korekcyjno – edukacyjnego jest: powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem tej przemocy, rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy w rodzinie, uznanie przez sprawcę przemocy w rodzinie faktu jej stosowania, zdobycie i podniesienie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie.

Wykres 27. Indywidualne programy pomocy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższy wykres prezentuje liczbę osób objętych oddziaływaniami w ramach poszczególnych indywidualnych programów pomocy realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w województwie świętokrzyskim. W przypadku indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego oraz indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności założono niewielki spadek liczby ich uczestników. W przypadku programów realizowanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie tj. program korekcyjno – edukacyjny oraz indywidualny program usamodzielniania prognozowany jest wzrost liczby osób objętych ich działaniami.

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Od stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, która zmieniła m.in. zasady organizowania rodzinnej pieczy zastępczej, a także procedury adopcyjne.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem. W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

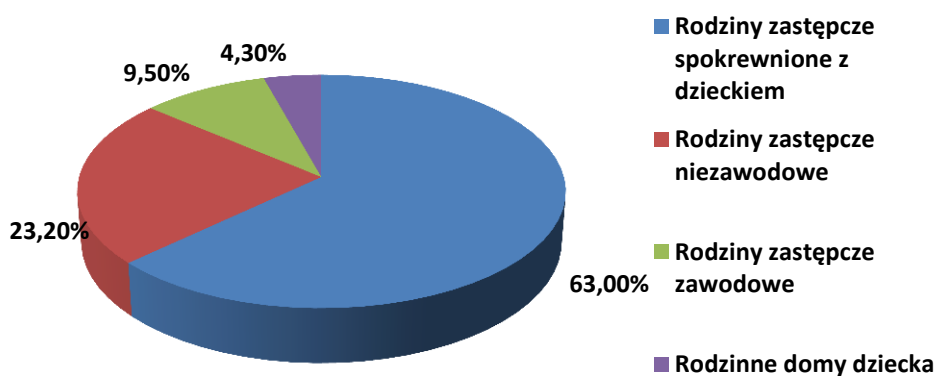
a) spokrewniona,

b) niezawodowa,

c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;

2) rodzinny dom dziecka

Wykres 28. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W roku oceny 2012 w ramach systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej najwięcej dzieci umieszczonych było w rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz rodzinach zastępczych niezawodowych.

Rodziny spokrewnione z dzieckiem

Tabela 16. Piecza zastępcza - rodziny spokrewnione z dzieckiem.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba rodzin	748	784	834
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	1014	1100	1199

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w roku oceny wzrosła w stosunku do roku 2011 o 36. W roku 2013 prognozuje się dalszy wzrost liczby tego typu rodzin. W roku oceny wzrosła również liczba dzieci umieszczanych w tych rodzinach w stosunku do roku 2011. Prognozy zakładają wzrost liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w 2013 roku.

Rodziny zastępcze niezawodowe

Tabela 17. Piecza zastępcza – rodziny zastępcze niezawodowe.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba rodzin	77	313	364
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	128	404	473

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2011-2012 obserwujemy znaczący wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych (wzrost o 236 rodzin), a także wzrost liczby dzieci umieszczanych w rodzinach tego typu. Prognozy powiatowych centrów pomocy rodzinie zakładają dalszy wzrost liczby tego typu rodzin jak i liczby dzieci umieszczanych w tych rodzinach.

Rodziny zastępcze zawodowe

Tabela 18. Piecza zastępcza – rodziny zastępcze zawodowe.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba rodzin	57	38	47
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	173	165	190

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W przypadku rodzin zastępczych zawodowych obserwujemy spadek liczby tego typu rodzin jak i liczby dzieci w nich umieszczanych w okresie 2011-2012r. W prognozach powiatowych centrów pomocy rodzinie obserwujemy zakładany wzrost zarówno liczby rodzin zastępczych zawodowych jak i dzieci w nich umieszczanych.

Rodzinne domy dziecka

Tabela 19. Piecza zastępcza – rodzinne domy dziecka.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba rodzin	4	13	16
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	28	73	97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Liczba rodzinnych domów dziecka w roku oceny zwiększyła się w roku oceny o 9. Wzrosła również liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka o 60 dzieci w stosunku do 2011 roku.

Usamodzielnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 09 czerwca 2011r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* procesem usamodzielniania może być objęta osoba upuszczająca:

- rodzinę zastępczą,
- rodzinny dom dziecka,

- placówkę opiekuńczo – wychowawczą,
- regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną,

Rodzaje pomocy:

- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki;
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie;
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej;
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych;
- w uzyskaniu zatrudnieniu

Pelnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze

Tabela 20. Pelnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba świadczeń	4 636	4 112	4 474
w tym			
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	81	94	113
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	4 555	4 022	4 397

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W świetle danych dotyczących wsparcia w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, można zauważyć spadek liczby świadczeń w roku oceny w porównaniu do roku 2011 o niespełna 13%. W strukturze świadczeń skierowanej do omawianej kategorii beneficjentów dominuje pomoc na kontynuowanie nauki. Prognozy powiatowych centrów pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego zakładają

tendencje wzrostową w liczbie świadczeń przeznaczonych na usamodzielnianie pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze.

Pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo wychowawcze

Tabela 21. Pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba świadczeń	1 381	1 467	1 725
w tym			
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	28	38	53
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	1 371	1 417	1 666

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Dane dotyczące wsparcia w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych, można zauważyć wzrost liczby świadczeń w roku oceny w porównaniu do roku 2011 o około 6%. W strukturze świadczeń skierowanej do omawianej kategorii beneficjentów dominuje pomoc na kontynuowanie nauki. Prognozy powiatowych centrów pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego zakładają tendencje wzrostową w liczbie świadczeń przeznaczonych na usamodzielnianie pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Pełnoletnie osoby opuszczające instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej w art. 88. ust. 1 mówi „Osoba pełnoletnia opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą usamodzielnianą”, zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, ...”

Tabela 22. Pełnoletnie osoby opuszczające instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie
Liczba świadczeń	65	58	65
w tym			
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	24	11	23
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	60	51	54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W świetle danych dotyczących wsparcia w usamodzielnianiu w/w grupy pełnoletnich osób, można zauważyć nieznaczny spadek liczby świadczeń w roku oceny w porównaniu do roku 2011. W strukturze świadczeń skierowanych do omawianej kategorii beneficjentów dominuje pomoc na kontynuowanie nauki. Prognozy powiatowych centrów pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego zakładają tendencję wzrostową w liczbie

świadczeń przeznaczonych na usamodzielnianie pełnoletnich osób opuszczających instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy *o pomocy społecznej*.

IV. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

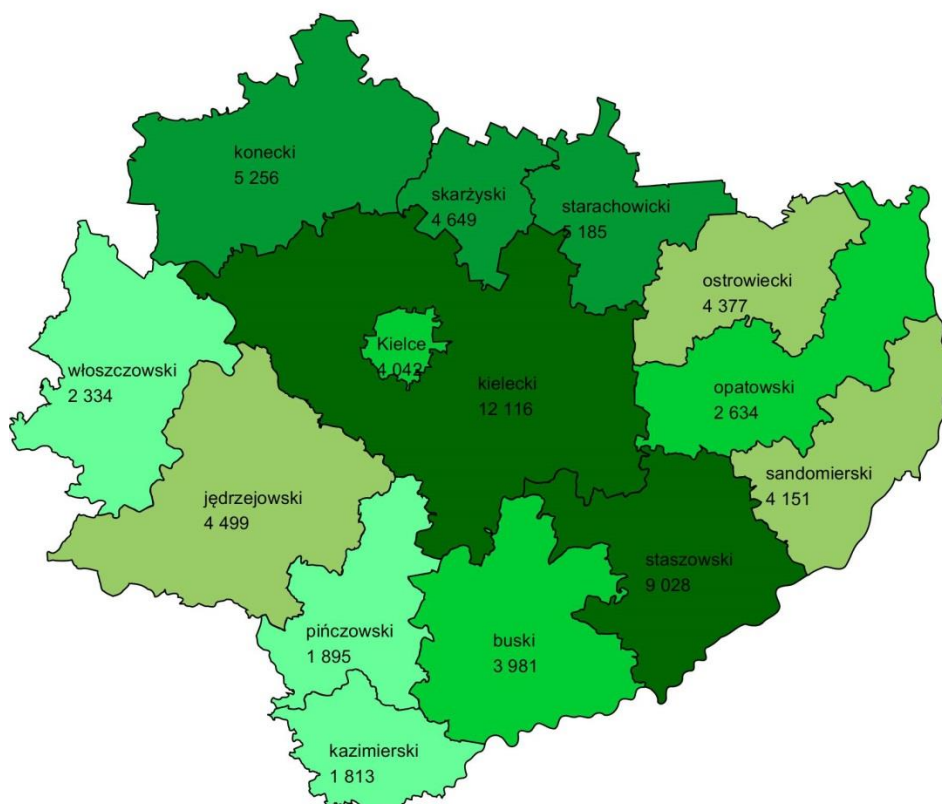
Zgodnie z ustawą *o pomocy społecznej* z dnia 12 marca 2004 roku, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których sami nie są w stanie pokonać, wykorzystując przy tym własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Jednym z zadań pomocy społecznej jest przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń. W katalogu świadczeń, które można uzyskać znajdują się:

1. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych,
2. Świadczenie pielęgnacyjne,
3. Zasiłek pielęgnacyjny,
4. Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka,
5. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
6. Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka ze środków własnych gminy (art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych),
7. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego,
8. Dodatki mieszkaniowe,
9. Opłacenie składki ubezpieczenia społecznego,
10. Świadczenia integracyjne,
11. Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych,
12. Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne.

Na poniższej mapie została przedstawiona liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w roku oceny w podziale na powiaty.

Mapa 4. Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych według powiatów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na powyższej mapie przedstawiona została liczba rodzin korzystających z *zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych* w roku oceny w podziale na powiaty. Ogółem z zasiłków w województwie świętokrzyskim skorzystało 65 960 rodzin na ogólną kwotę 181 834 559 zł. Jest to o 3 661 rodzin i ponad 16 mln zł mniej niż w roku 2011.

Najwięcej świadczeń z tego tytułu przyznano w powiecie kieleckim bo 12 116 rodzinom. Jednakże wynika to z faktu, że jest to powiat o największej liczbie mieszkańców w województwie świętokrzyskim (206 551 mieszkańców). Najmniej rodzin w porównaniu do zaludnienia skorzystało z *zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych* w mieście Kielce, gdzie przy liczbie ludności 201 363 tylko 4 042 rodzin skorzystało z pomocy.

Warto zwrócić uwagę na powiat buski oraz staszowski, gdzie przy porównywalnej liczbie mieszkańców oraz powierzchni powiatu widać znaczne różnice w liczbie rodzin korzystających ze wsparcia. W powiecie staszowskim przyznano ponad dwa razy więcej

zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych (9 082) niż w powiecie buskim (3 981).

Na poniższym wykresie zaprezentowano 10 samorządów gminnych, w których przyznano najwięcej zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w złotych.

Wykres 29. Gminy, w których przyznano najwięcej zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w złotych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Kwota świadczeń w złotych przyznana jako jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka wyniosła w roku oceny 5 099 012 zł, natomiast jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – 10 800 620 zł. Zaobserwowano tendencję spadkową w obydwóch rodzajach zasiłków w porównaniu do roku poprzedniego.

Świadczenia opiekuńcze

Świadczeniami opiekuńczymi wymienionymi w ustawie o świadczeniach rodzinnych są:

- świadczenie pielęgnacyjne, przyznawane z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym,
- zasiłek pielęgnacyjny, przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Tabela 23. Liczba przyznanych świadczeń oraz zasiłków pielęgnacyjnych w latach 2010-2012.

POWIAT	ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNE			ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
BUSKI	1 176	2 647	3 797	5 775	5 884	5 970
JĘDRZEJOWSKI	1 074	1 765	3 602	18 724	18 958	18 621
KAZIMIERSKI	165	306	756	2 132	2 073	2 190
MIASTO KIELCE	5 415	8 425	11 701	77 087	78 195	78 901
KIELECKI	3 221	6 709	11 416	20 262	24 426	27 889
KONECKI	2 537	5 153	6 599	17 647	18 661	19 363
OPATOWSKI	577	1 060	1 824	7 476	7 656	7 798
OSTROWIECKI	1 400	2 435	3 211	11 274	11 539	12 595
PIŃCZOWSKI	105	196	374	2 265	2 236	2 140
SANDOMIERSKI	1 627	3 107	5 464	25 113	26 035	27 108
SKARŻYSKI	795	1 401	2 596	7 570	7 638	10 964
STARACHOWICKI	3 358	4 550	7 485	35 706	36 486	40 937
STASZOWSKI	1 471	2 564	3 515	10 328	11 145	11 496
WŁOSZCZOWSKI	1 191	1 554	2 339	11 655	11 720	11 995
RAZEM	24 112	41 872	64 679	253 014	262 652	277 967

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

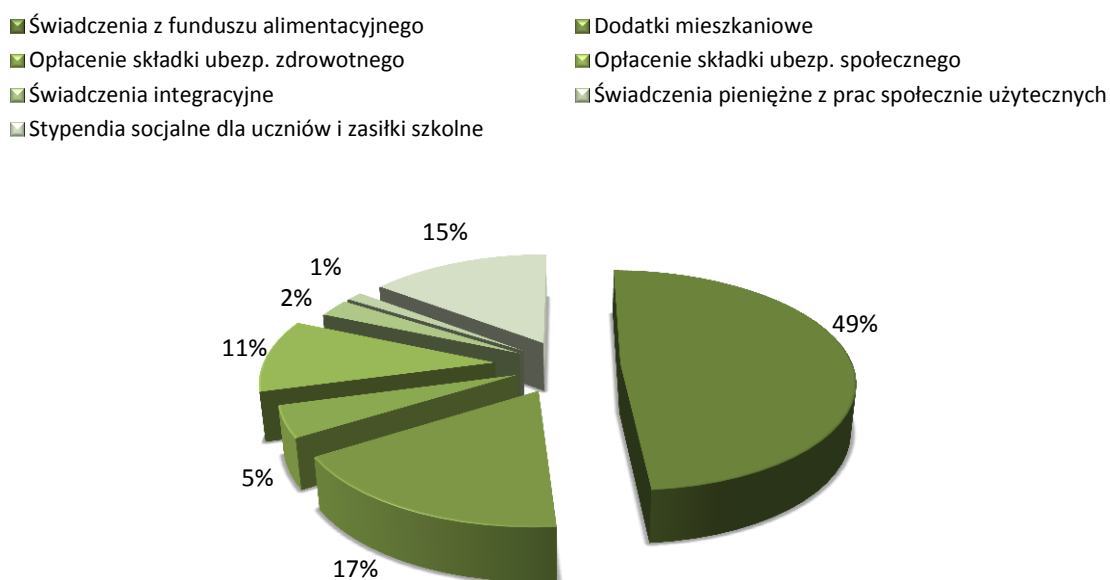
W zaprezentowanej powyżej tabeli wyraźnie zaobserwować można tendencję wzrostową w świadczeniach pielęgnacyjnych jak i zasiłkach pielęgnacyjnych. Na przestrzeni lat 2010-2012 niemal dwukrotnie zwiększyła się ilość przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych. Największy wzrost zaobserwowano w powiecie kazimierskim, gdzie liczba przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych w 2012 roku zwiększyła się o 147% w porównaniu z rokiem poprzednim. Mniejszy już wzrost odnotowano w zasiłkach pielęgnacyjnych, gdzie największy procent zwwyżki wystąpił w powiecie skarżyskim - 43%.

Dane zawarte w poniższym diagramie przedstawiają pozostałe świadczenia i dodatki pieniężne, w skład których wchodzi:

1. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego,
2. Dodatki mieszkaniowe,

3. Opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego,
4. Opłacenie składki ubezpieczenia społecznego,
5. Świadczenie integracyjne (Centrum Integracji Społecznej),
6. Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych,
7. Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne.

Wykres 30. Procentowy podział wydanych środków na świadczenia pieniężne w roku oceny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na powyższym wykresie przedstawiony został procentowy udział środków na świadczenia pieniężne w 2012 r. Kwota świadczeń pieniężnych jaką przekazano ogółem to 94 076 794 zł, gdzie niemalże połowa środków wydatkowana została na świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Na kolejnym miejscu uplasowały się dodatki mieszkaniowe, na które przeznaczono kwotę w wysokości 16 413 363 zł. Najmniej środków finansowych przeznaczono na świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych oraz świadczenia integracyjne. Łącznie wydatkowano na nie 3 668 264 zł co stanowi 3% kwoty ogółem.

V. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

W tej części opracowania opisane zostały zasoby instytucjonalne pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz powiatowym zlokalizowane na terenie województwa świętokrzyskiego. Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej obejmują:

- ❖ domy pomocy społecznej,
- ❖ ośrodki wsparcia,

w tym:

- ✓ środowiskowe domy samopomocy,
 - ✓ dzienne domy pomocy,
 - ✓ noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych,
 - ✓ kluby samopomocy,
 - ✓ rodzinne domy pomocy,
 - ✓ ośrodki interwencji kryzysowej.
-
- ❖ rodzinne domy pomocy,
 - ❖ mieszkania chronione,
 - ❖ ośrodki interwencji kryzysowej,
 - ❖ jednostki specjalistycznego poradnictwa,
 - ❖ dzienne placówki wsparcia,
 - ❖ placówki opiekuńczo - wychowawcze,
 - ✓ w tym placówki typu rodzinnego,
 - ❖ centra integracji społecznej,
 - ❖ kluby integracji społecznej,
 - ❖ zakłady aktywności zawodowej.

Domy pomocy społecznej

Dom pomocy społecznej – instytucja świadcząca na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne w formach i zakresach wynikających z indywidualnych potrzeb.

Tabela 24. Domy Pomocy Społecznej

L.p	DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	Ilość miejsc	Powiat
1	Kielce ul. Tarnowska 10	102	m. Kielce
2	Kielce ul. Jagiellońska 76 (DPS im. Jana Pawła II)	256	m. Kielce
3	Kielce ul. J. Sobieskiego 30	80	m. Kielce
4	Ostrowiec Św. ul. Grabowiecka 7	188	ostrowiecki
5	Starachowice ul. Bema 26	120	starachowicki
6	Piekoszków ul. Czarnowska 2a	26	kielecki
7	Kurozwęki ul. Kościelna 4	130	staszowski

L.p	DPS dla osób w podeszłym wieku	Ilość miejsc	Powiat
1	Sandomierz ul. Czyżewskiego m1	110	sandomierski
2	Pacanów Rataje 39b	35	buski
3	Kalków-Godów 88 Pawłów	88	starachowicki
4	Brody Ilżeckie ul. Wójtowska (DPS niepubliczny)	84	starachowicki
5	Pierzchnica ul. Szkolna 36	56	kielecki
6	Łoniów Skwirzona 38	46	sandomierski
7	Bogoria Pęcławice Górne 23 (DPS gminny)	34	staszowski
8	Secemin Wola Czaryska 92 (DPS niepubliczny)	75	włoszczowski

L.p	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie	Ilość miejsc	Powiat
1	Kielce ul. Złota 7	45	m. Kielce

L.p	DPS dla przewlekle psychicznie chorych	Ilość miejsc	Powiat
1	Kielce ul. Żeromskiego 4/6	104	m. Kielce
2	Końskie ul. Warszawska 25	150	konecki
3	Ożarów, Czachów 54	53	opatowski
4	Pińczów ul. Wesola 5	102	pińczowski

5	Skarżysko – Kam. ul. Sporna 6	60	skarżyski
6	Pacanów, Słupia Pacanowska 91	90	buski
7	Włoszczowa ul. Koniecpolska 20	118	włoszczowski
8	Opatów, Zochcinek 42	115	opatowski
9	Szydłów, Rudki 69	40	staszowski
10	Ostrowiec Św. os. Słoneczne 49	151	ostrowiecki
11	Kielce ul. Jagiellońska 76	82	m. Kielce
12	Solec – Zdrój, Świniary 25	20	buski

L.p	DPS dla niepełnosprawnych intelektualnie	Ilość miejsc	Powiat
1	Bejsce 230	75	kazimierski
2	Gnojno 118	100	buski
3	Chmielnik, Łagiewniki	185	kielecki
4	Mnichów 135	124	jędrzejowski
5	Słupia Konecka, Ruda Pilczycka 57	120	konecki
6	Ożarów, Sobów 117	102	opatowski
7	Solec – Zdrój, Zborów 112	65	buski
8	Zgórsko ul. Szewska, Sitkówka Nowiny, Filia w Rudzie Strawczyńskiej 80A	130	kielecki

W województwie świętokrzyskim w 2012 roku funkcjonowało 36 domów pomocy społecznej z tego 1 o zasięgu gminnym oraz dwa dps niepubliczne.

Ośrodki wsparcia

Tabela 25. Ośrodki wsparcia –ogółem.

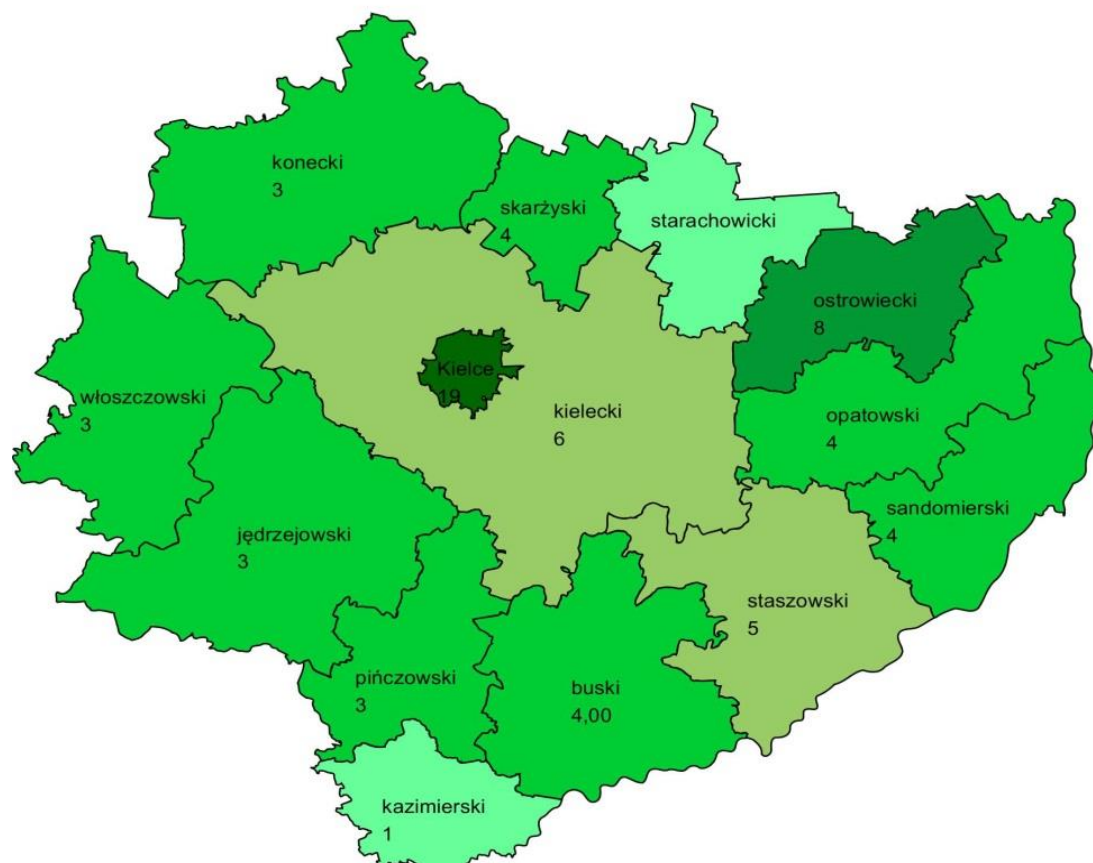
	Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie	Prognoza dwa lata po ocenie
Liczba placówek	67	69	68	94
Liczba miejsc	3 530	3 610	3 788	3 875

Liczba osób korzystających	3 748	3 706	3 830	3 825
-----------------------------------	-------	-------	-------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

Powyższa tabela prezentuje dane dotyczące liczby ośrodków wsparcia ogółem w województwie świętokrzyskim, a także liczbę miejsc i liczbę osób korzystających. Na przestrzeni lat 2011-2012 liczba ośrodków wsparcia zwiększyła się o 2 ośrodki. Zauważamy również wzrost liczby miejsc oraz liczby osób korzystających, która jest większa od rzeczywistej liczby miejsc. Według prognoz w 2014 planuje się, iż w województwie funkcjonowało będzie 94 ośrodki wsparcia.

Mapa 5. Ośrodki wsparcia - ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższa mapa prezentuje przestrzenne rozmieszczenie ośrodków wsparcia w województwie świętokrzyskim. Najwięcej ośrodków wsparcia ogółem odnotowujemy w m. Kielce oraz powiatach: ostrowieckim, kieleckim, staszowskim.

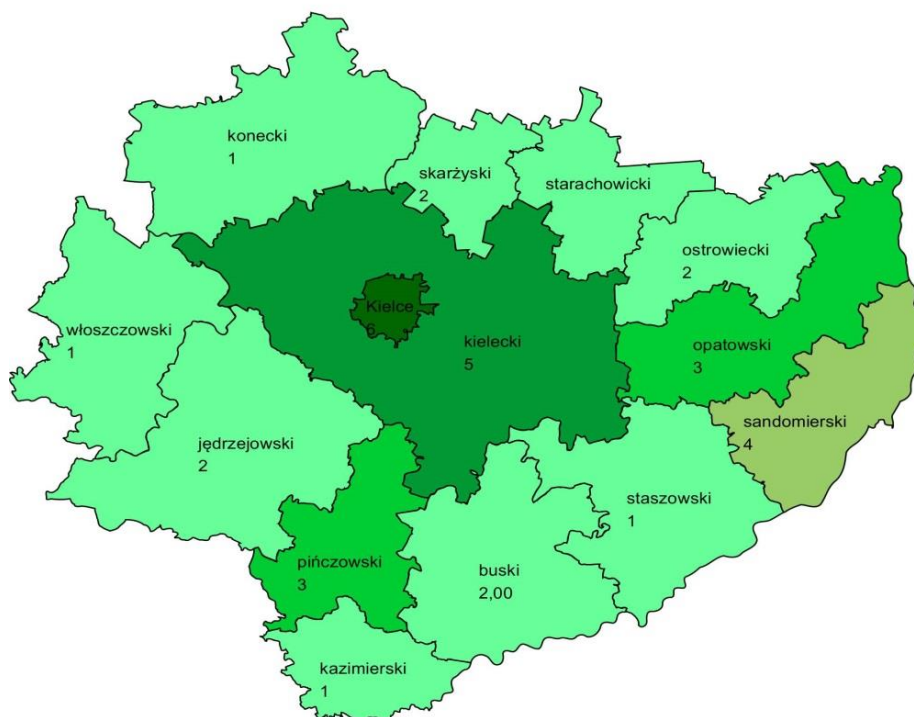
Środowiskowe domy samopomocy

Do zadań środowiskowych domów należy przygotowanie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie do funkcjonowania w społeczeństwie. Środowiskowe domy samopomocy zapewniają formy pomocy półstacjonarnej takie jak:

- ❖ trening umiejętności życia codziennego,
- ❖ trening umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- ❖ terapia zajęciowa.

Świadczone przez środowiskowe domy samopomocy usługi to przede wszystkim: praca socjalna, psychoterapia, rehabilitacja lecznicza, społeczna i zawodowa, usprawnianie, organizacja czasu wolnego.

Mapa 6. Środowiskowe domy samopomocy

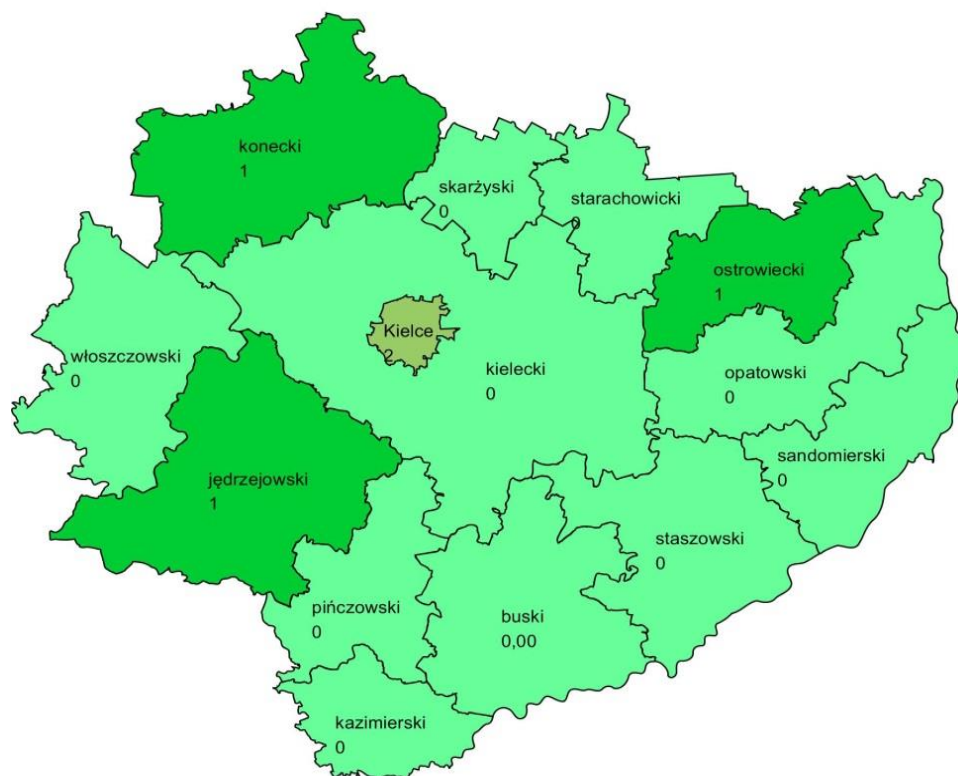
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Według danych wynikających ze sprawozdań cząstkowych oceny zasobów pomocy społecznej w 2012 w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 34 środowiskowe domy samopomocy tj. o dwa więcej w stosunku do 2011 roku. Ogólna liczba miejsc, którymi dysponują śds-y w naszym regionie w roku oceny wyniosła 853, liczba osób które skorzystały z usług śds-ów w roku oceny to 924 i było to 6,5% więcej w stosunku do 2011 roku. Samorzady województwa świętokrzyskiego nie zakładają utworzenia nowych śds-ów do 2014r. Mapa powyżej prezentuje przestrzenne rozmieszczenie śds-ów w województwie świętokrzyskim w układzie powiatowym.

Dzienne domy pomocy

Dzienne domy pomocy realizują zadania z zakresu zapewnienia dziennej pomocy osobom objętym opieką i zaspokajania ich potrzeb w sposób pozwalający na samodzielne funkcjonowanie oraz uczestniczenie w życiu społecznym. Pomocą objęci są ludzie spełniający warunki ustawy *o pomocy społecznej* i określone w odpowiednich przepisach gminnych dotyczących pomocy społecznej.

Mapa 7. Dienne domy pomocy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje 5 dziennych domów pomocy w: Jędrzejowie, Końskich, Kunowie oraz 2 w mieście Kielce. Ze wsparcia dziennych domów pomocy w roku oceny 2012 skorzystało 160 osób. Według prognoz oceny zasobów pomocy społecznej planowane jest w roku 2013 utworzenie dziennego domu pomocy w gminie Wojciechowice. Zakłada się również dalszy wzrost liczby osób objętych wsparciem dziennych domów pomocy.

Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych

Mapa 8. Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych

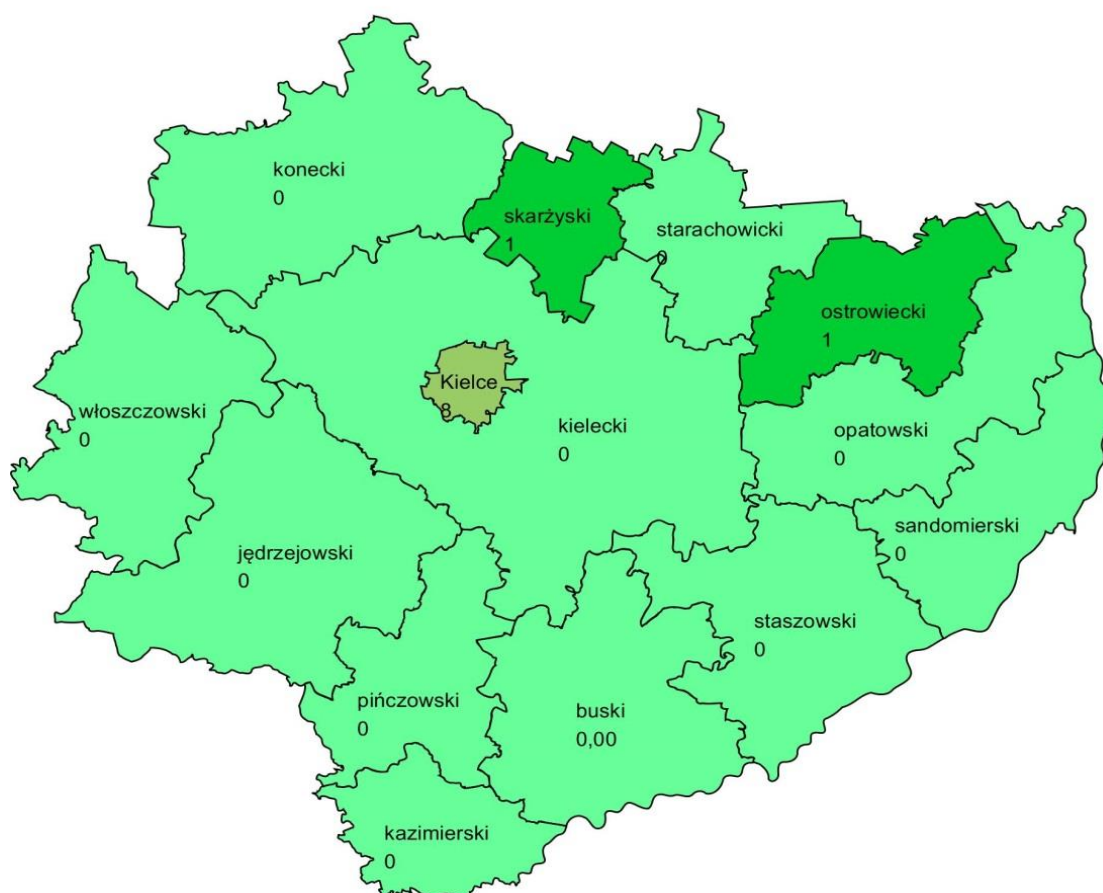
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W roku oceny, jak wynika z danych nadesłanych przez samorządy gminne i powiatowe, funkcjonowało 15 ośrodków wsparcia skierowanych do osób bezdomnych. W 2012 roku skorzystało z ich usług 784 osoby. Mapa powyżej prezentuje przestrzenne rozmieszczenie noclegowni, schronisk i domów dla bezdomnych w województwie świętokrzyskim.

Kluby Samopomocy

Głównym celem działania klubów samopomocy jest: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wsparcie wszelkich osób z różnorodnymi problemami, minimalizowanie skutków bezrobocia, promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia, wzmocnienie poczucia wiary w siebie i akceptacji swojej osoby.

Mapa 9. Kluby samopomocy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W województwie świętokrzyskim w roku oceny funkcjonowało 10 klubów samopomocy - z ich usług skorzystało w 2012 roku 1 101 osób. Mapa powyżej prezentuje

przestrzenne rozmieszczenie. Aż osiem z dziesięciu klubów samopomocy funkcjonuje w m. Kielce.

Rodzinne domy pomocy

Rodzinne Domy Pomocy są to całodobowe placówki opiekuńcze, świadczące usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dla ludzi w podeszłym wieku, wymagających całodobowej opieki oraz pomocy z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności.

Mapa 10. Rodzinne domy pomocy

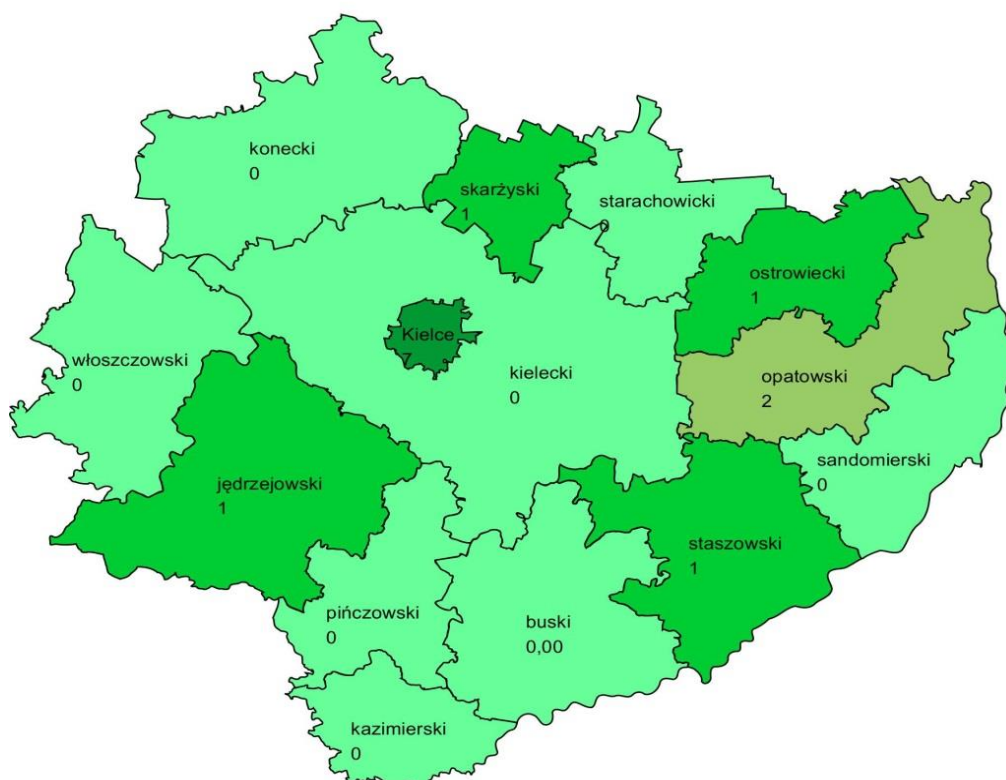
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Rodzinne domy pomocy występują w województwie świętokrzyskim w m. Kielce, powiecie kieleckim, powiecie jędrzejowskim oraz powiecie sandomierskim. Z usług rodzinnych domów pomocy skorzystało w 2012 roku 48 osób. W pozostałych powiatach naszego regionu brak jest tego typu placówek.

Mieszkania chronione

Mieszkanie chronione jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. Zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*, pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany w szczególności: osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Mapa 11. Mieszkania chronione

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższa mapa prezentuje liczbę mieszkań chronionych na terenie powiatów województwa świętokrzyskiego. Mieszkania chronione funkcjonują na terenie powiatów: jędrzejowskiego, ostrowieckiego, opatowskiego, staszowskiego, skarżyskiego oraz

w m. Kielce. Najwięcej tego typu mieszkań znajduje się w mieście Kielce. Deficyt mieszkań chronionych w województwie obserwujemy aż w 8 powiatach województwa. W kolejnych latach planowane jest utworzenie kolejnych mieszkań chronionych. Docelowo w 2014 roku szacuje się, iż w województwie będą funkcjonować 23 mieszkania chronione.

Ośrodki Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej to jednostka zajmująca się pomocą osobom dotkniętym problemem przemocy domowej oraz będących w innych sytuacjach kryzysowych. Do zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej należy w szczególności organizowanie działań mających na celu udostępnianie osobom i rodzinom z problemem przemocy oraz będących w innych sytuacjach kryzysowych, w tym kryzysu związanego z problemem uzależnienia w rodzinie, specjalistycznych form pomocy: pracy socjalnej, pomocy psychologicznej, w tym interwencji kryzysowej, prawnej i interwencyjnej, pomocy w uzyskaniu schronienia.

Mapa 12. Ośrodki Interwencji Kryzysowej

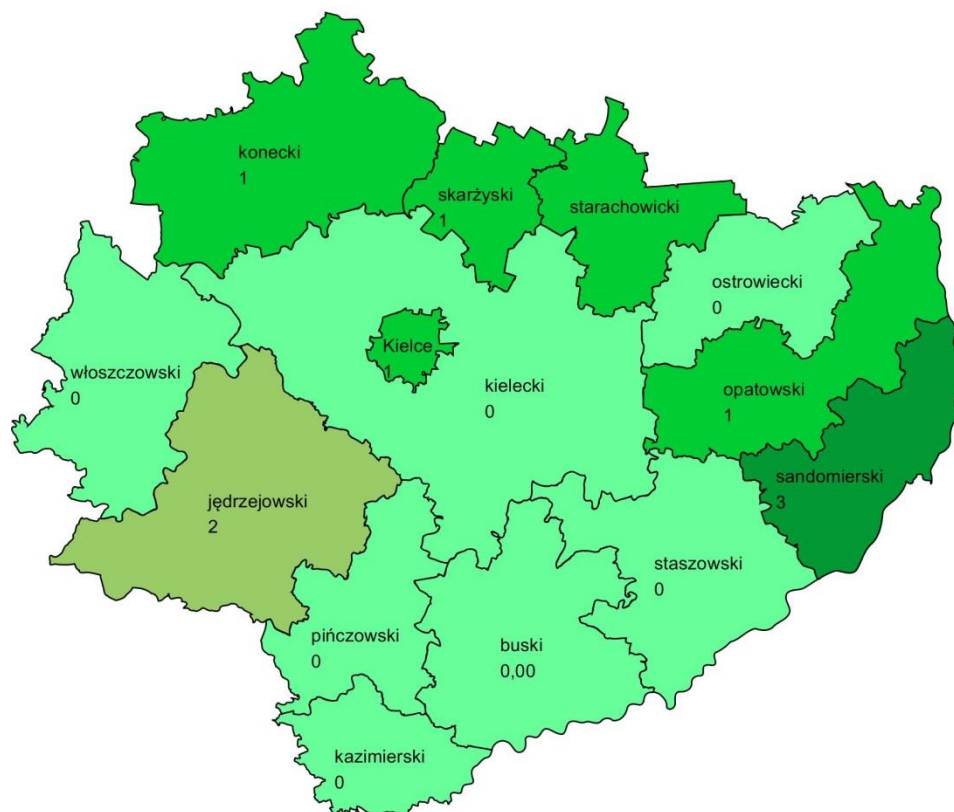

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Według danych pochodzących z oceny zasobów pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim funkcjonuje 8 ośrodków interwencji kryzysowej zlokalizowanych w powiatach: ostrowieckim, skarżyskim, buskim, pińczowskim, kazimierskim, włoszczowskim, koneckim oraz m. Kielce. Łączna liczba miejsc, którymi dysponują ośrodki interwencji kryzysowej w województwie świętokrzyskim to 44 miejsca. Liczba osób, które skorzystały w 2012 roku ze wsparcia tych placówek w naszym regionie to 946 osób. Według prognoz nie planuje się w latach 2013-2014 utworzenia kolejnych tego typu placówek.

Jednostki specjalistycznego poradnictwa

Mapa 13. Jednostki specjalistycznego poradnictwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

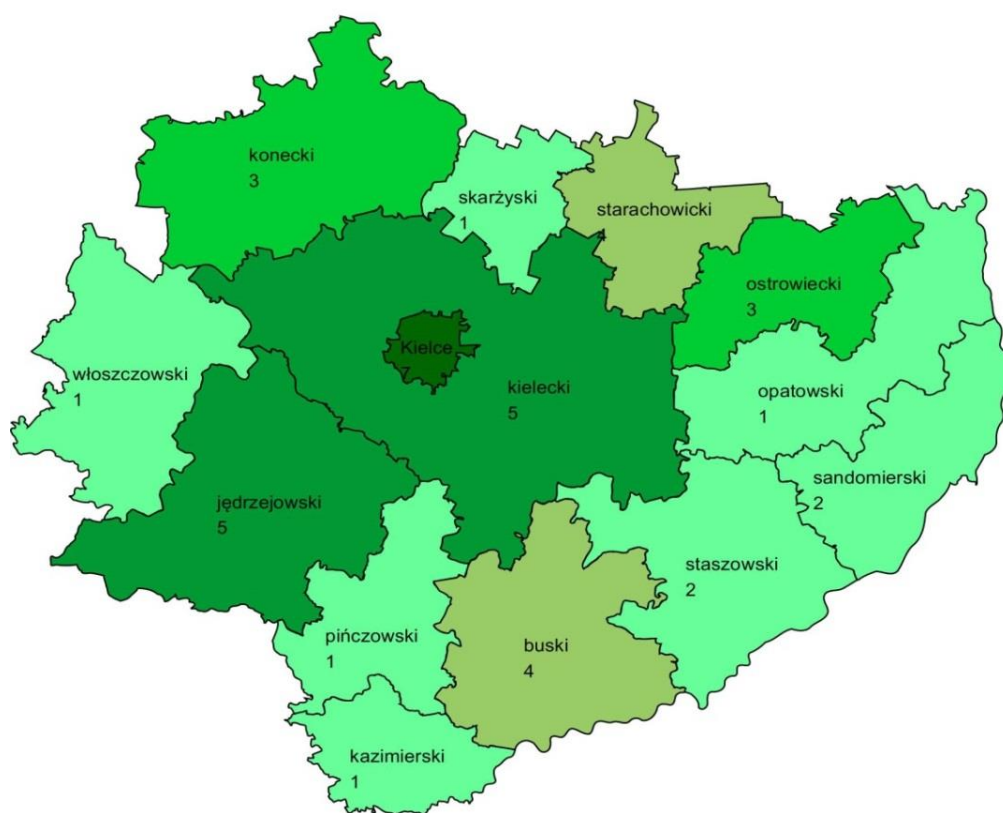
W województwie świętokrzyskim w 2012 roku funkcjonowało 10 jednostek specjalistycznego poradnictwa. Rozlokowanie tego typu jednostek w powiatach

naszego regionu prezentuje powyższa mapa. Z usług tych jednostek w 2012 roku skorzystało 2778 osób. Według prognoz oceny zasobów pomocy społecznej planowane jest utworzenie kolejnych 3 jednostek specjalistycznego poradnictwa oraz wzrost o niespełna 16% liczby osób korzystających z tego typu jednostek.

Placówki opiekuńczo - wychowawcze

Placówka opiekuńczo – wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne, religijne i zdrowotne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych oraz dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych.

Mapa 14. Placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższa mapa prezentuje liczbę placówek opiekuńczo – wychowawczych w powiatach województwa świętokrzyskiego. Liczba osób korzystających z tego typu placówek wyniosła w 2012 roku 793 osoby. Samorzady lokalne województwa świętokrzyskiego nie planują utworzenia kolejnych tego typu placówek.

Centra Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej to jednostka organizacyjna utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia. CIS nie jest samodzielnym podmiotem prawnym lecz formą prawną adresowaną do instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W grupie beneficjentów CIS są te same grupy osób, które mogą założyć spółdzielnię socjalną.

Tabela 26. Centra Integracji Społecznej

Centra Integracji Społecznej	
1.	Centrum Integracji Społecznej w Staszowie, Parkowa 6, 28-200 Staszów, Tel.: 15 864 38 02, Faks: 15 864 38 02, E-mail: cis.staszow@wp.pl
2.	Centrum Integracji Społecznej w Kielcach (jednostka prowadząca: Caritas Diecezji Kieleckiej), Wesoła 54, 25-013 Kielce, Tel.: 41 346 01 16, Faks: 41 346 01 16
3.	Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku – Kamiennej, jednostka podległa pod Urząd Miasta Skarżysko – Kamienna, Prusa, 26-110, Skarżysko-Kamienna
4.	Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji POMOCNA DŁOŃ, Ul. Sandomierska 26a, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, Tel. 41 247-12-79
5.	Centrum Integracji Społecznej w Jędrzejowie przy Fundacji „Miśka Zdziśka” 11 listopada 83 28-300 Jędrzejów
6.	Centrum Integracji Społecznej Chmielniku przy Fundacji” Nadzieja Rodzinie” ul. Witosa 6 26-020 Chmielnik

Źródło: Opracowanie własne

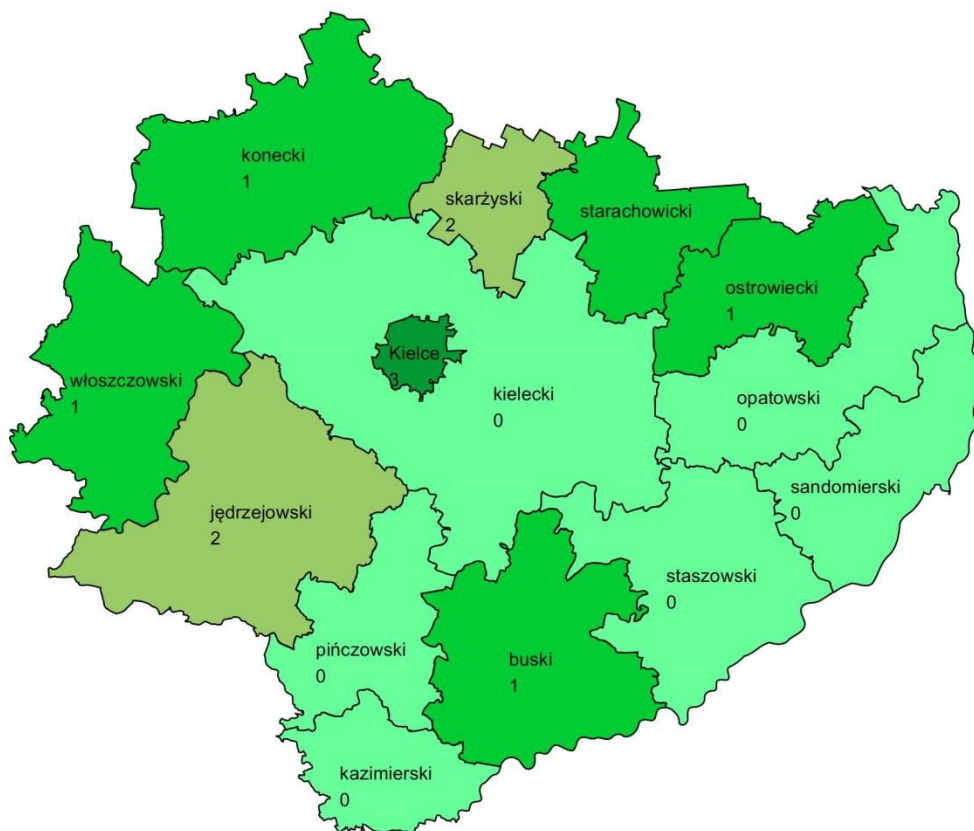
Obecnie tj. w 2013 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonuje sześć centrów integracji społecznej. Liczba osób korzystających z usług centrów wyniosła w 2012 roku 547 osób.

Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej to jednostka, której celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności

uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. KIS zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.

Mapa 15. Kluby Integracji Społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W województwie świętokrzyskim działa 12 klubów integracji społecznej. Mapa powyżej przedstawia przestrzenne rozmieszczenie klubów w województwie świętokrzyskim. Liczba tych placówek pozostaje niezmienna od 2011 roku. Liczba osób, które uczestniczyły w zajęciach organizowanych przez kluby integracji społecznej w 2012 wyniosła 2844 osoby.

W prognozach samorządy lokalne naszego regionu nie przewidują powstania kolejnych klubów integracji społecznej.

Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej – placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. Terapia realizowana jest poprzez terapię zajęciową.

Mapa 16. Warsztaty terapii zajęciowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Tabela 27. Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej	powiat
WTZ przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci, 28-100 Busko-Zdrój, ul. Kościuszki 46, tel. 41 378-33-94	buski
WTZ przy Domu Pomocy Społecznej w Gnojnie, Gnojno 118, 28-114 Gnojno, tel. 41 353-20-42	
WTZ przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym, 28-300 Jędrzejów, ul. Armii Krajowej 11, tel. 41 386-12-31	jędrzejowski
WTZ przy Domu Pomocy Społecznej w Mnichowie, 28-305 Sobków, Mnichów, tel. 41 387-35-12	
WTZ - jednostka prowadząca Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk Nadziei” 28-500 Kazimierza Wielka, ul. Kościuszki 15, tel. 352-25-14	kazimierski
WTZ przy Domu Pomocy Społecznej Kielce, ul. Słoneczna 9, tel. 41 345-01-65	m. Kielce
WTZ przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym Nr 2/jednostka prowadząca DPS Kielce, Kielce, ul. Kryształowa 6, tel. 41 345-24-62	
WTZ przy Stowarzyszeniu Pomocy Niepełnosprawnym w Osinach, Osiny 30, 26-015 Pierzchnica, tel. 353-82-39	kielecki
WTZ przy Domu Pomocy Społecznej Zgórsko, 26-052 Sitkówka Nowiny, Zgórsko 58, tel.41 345 93 76	
WTZ przy Spółdzielni Inwalidów „Naprzód”, 26-200 Końskie, ul. Towarowa 4, tel. 41 375-18-87	konecki
WTZ –jednostka prowadząca: Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich, 26-200 Końskie, ul. Gimnazjalna 416	
WTZ przy Zakładzie Opiekuńczo-Rehabilitacyjnym w Ostrowcu Świętokrzyskim, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski./ jednostka prowadząca Stowarzyszenie na rzecz WTZ „Szansa”, ul. Iłżecka 31, tel. 41 262-05-81	ostrowiecki
WTZ przy Polskim Związku Głuchych Z.Sz.P.„ELKOM”/ jednostka prowadząca Stowarzyszenie „Razem” na rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski, ul. Rzekzki 18, tel. 41 262-06-05, e-mail: www.wtzzrzeczki.pl, wtzzrzeczki@op.pl	
WTZ przy Stowarzyszeniu Rozwoju Kulturalno-Gospodarczego Powiatu Pińczowskiego, 28-400 Pińczów, ul. Polna 48, tel. 357-60-80	pińczowski
WTZ przy Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Zatrudnieniu, Rehabilitacji i Rewalidacji oraz Bezrobotnym i Poszukującym Pracy w Uaktywnieniu Zawodowym Integracja”, 27-600 Sandomierz, ul. Jakubowskiego 5, tel. 0-15 832-05-67	sandomierski
WTZ przy Stowarzyszeniu na rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Tratwa”, 27-600 Sandomierz, ul. Zawichojska 13, tel. 0-15 832-27-68	
WTZ przy Urzędzie Gminy w Samborcu, 27-650 Samborzec, Śmiechowice 99, tel. 0-15 832-15-77	
WTZ przy OPS w Zawichoście, 27-630 Zawichost, Piotrowice 18, tel. 0-15 836-44-44	
WTZ przy Stowarzyszeniu Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Skarżysko-Kamienna, ul. Kościuszki 38, 26-110 Skarżysko – Kamienna, tel. 41 251-59-64, 41 251-09-12	skarżyski
WTZ przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 1/ jednostka prowadząca Stowarzyszenie na rzecz WTZ „Tęcza”, 26-110 Skarżysko-Kamienna, ul. Równoległa 23, tel. 41 251-03-06	
WTZ przy Parafii Rzymsko-Katolickiej w Kałkowie – Godowie, 27-225 Pawłów, Kałków-Godów 84 B, tel. 41 334-40-02	starachowicki
WTZ przy Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Judy Tadeusza, 27-200 Starachowice, ul. Wiosenna 5, tel. 41 276-01-41, 41 276-01-51	
WTZ przy Zarządzie Miejskim w Połańcu (jednostka prowadząca Urząd Miasta i Gminy w Połańcu), 28-230 Połaniec, ul. Lipowa 20, tel. 0-15 865-21-30	staszowski
WTZ – jednostka prowadząca DPS Zochcinek, 27-500 Opatów, Zochcinek 42, tel. 15 868 28 18	opatowski
WTZ (jednostka prowadząca Caritas Diecezji Kieleckiej), 29-105 Ostrów, ul. Ostrów 57, Filia WTZ 29-135 Radków, Kosów 68, tel. 34 354 10 86	włoszczowski

W województwie świętokrzyskim funkcjonuje 25 warsztatów terapii zajęciowej. Liczba uczestników zajęć w roku oceny 2012 wyniosła 1399. Samorządy nie planują zwiększenia liczby warsztatów terapii zajęciowej.

Zakłady aktywności zawodowej

Celem funkcjonowania zakładu aktywności zawodowej jest zatrudnianie osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności poprzez prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej, przygotowywanie ich do samodzielnego i niezależnego życia, adekwatnego do ich możliwości psychomotorycznych oraz znalezienie odpowiedniego zatrudnienia poza zakładem.

Tabela 28. Zakłady Aktywności Zawodowej

Zakłady Aktywności Zawodowej	
1.	Zakład Aktywności Zawodowej (jednostka prowadząca: Polski Związek Niewidomych - Okręg Świętokrzyski w Kielcach), Krzywa 1, 26-200 Końskie, Tel.: 41 372 23 91, Faks: 41 372 23 91, E-mail: zaz.konskie@op.pl, Strona: www.zazkonskie.pl
2.	Zakład Aktywności Zawodowej - Filia Zakładu Aktywności Zawodowej w Stykowie, Kałków Godów 84a, 27-225 Pawłów, Tel.: 41 272 17 26, 41 275 42 27 (Starostwo)

W roku oceny 2012 w województwie świętokrzyskim funkcjonowały dwa zakłady aktywności zawodowej. Liczba uczestników zajęć w zakładach aktywności zawodowej w 2012 roku to 133 osoby.

VI. Potrzeby finansowe na zwiększenie zasobu instytucjonalnego.

Zasób instytucjonalny to łączna liczba instytucji i placówek działających w danym roku kalendarzowym na obszarze jednostki samorządu terytorialnego, utworzonych i finansowanych tylko przez tą jednostkę samorządu. Do zasobu instytucjonalnego na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego wliczamy także te instytucje i placówki, które zostały utworzone przez inne podmioty (np. organizacje pozarządowe) i prowadzone są na zasadach zlecenia zadania publicznego w tym zlecenia wykonania usług na rzecz jednostki samorządu terytorialnego. Zlecenie zadania publicznego oznacza powierzenie realizacji lub wsparcie zadania publicznego.

Samorządy gminne i powiatowe, w ocenie zasobów pomocy społecznej wskazały środki jakie zaplanowały na inwestycje z zakresu infrastruktury socjalnej, kontynuowane lub planowane do rozpoczęcia w 2012 roku. Ogólna wartość zrealizowanych inwestycji, określona na podstawie kosztorysu lub wskaźników, w 2012 roku ukształtowała się na poziomie **89 999 461,00 zł**. Planowane zapotrzebowanie na środki finansowe na realizację inwestycji skutkujących zwiększeniem zasobu instytucjonalnego w 2013 roku wyniosło **94 140 840,00 zł** a w 2014 roku **100 322 764,00 zł**. W porównaniu z rokiem 2012 prognoza wydatków na inwestycje do realizacji w roku 2013 wykazuje dynamikę wzrostową w wysokości 104,6% a w 2014 roku 111,5%.

Tabela 29. Inwestycje w latach 2012 – 2014 w instytucjach pomocy i wsparcia woj. świętokrzyskiego.

Instytucje pomocy i wsparcia	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie	Dynamika w %	Prognoza dwa lata po ocenie	Dynamika w %
Domy Pomocy Społecznej	45 544 775,00	42 060 096,00	92,3	46 045 900,00	101,1
Ośrodki Wsparcia – ogółem w tym Środowiskowe Domy Samopomocy	5 956 145,00	8 871 344,00	148,9	12 767 716,00	214,4
Dzienne Domy Pomocy	196 420,00	196 442,00	100,0	270 000,00	137,5
Noclegownie,	778 122,00	192 025,00	24,7	542 900,00	76,2

Schroniska i Domy Dla Bezdomnych					
Kluby Samopomocy	142 948,00	0,00	0,0	40 000,00	28,0
Rodzinne Domy Pomocy	268 413,00	300 125,00	111,8	331 453,00	123,9
Mieszkania Chronione	93 191,00	3 368 060,00	3 614,1	3 329 602,00	3 572,9
Ośrodki Interwencji Kryzysowej	290 731,00	363 286,00	125,0	403 800,00	138,9
Jednostki Specjalistycznego Poradnictwa	498 815,00	603 424,00	121,0	2 408 673,00	482,9
Placówki Wsparcia Dziennego	3 832 590,00	3 546 510,00	92,5	2 188 284,00	57,1
Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	10 628 489,00	11 892 746,00	111,9	11 929 975,00	112,2
Centra Integracji Społecznej	4 029 259,00	4 295 528,00	106,6	1 216 005,00	30,2
Kluby Integracji Społecznej	809 815,00	990 658,00	122,3	1 045 855,00	129,1
Warsztaty Terapii Zajęciowej	14 232 230,00	15 163 450,00	106,5	15 459 806,00	108,6
Zakłady Aktywności Zawodowej	2 653 073,00	1 901 791,00	71,7	1 997 100,00	75,3
Kluby Seniora	10 675,00	10 675,00	100,0	10 675,00	100,0
Ogrzewalnie	300,00	1 500,00	500,0	1 500,00	500,0
PCPR	0,00	350 000,00	0,0	300 000,00	0,0
Punkty Konsultacyjne	17 520,00	17 520,00	100,0	17 520,00	100,0
Punkty konsultacyjne dla osób uzależnionych i członków ich rodzin	8 400,00	8 400,00	100,0	9 000,00	107,1
Uniwersytety III Wieku	7 550,00	7 260,00	96,2	7 000,00	92,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Największe potrzeby dotyczące nakładów inwestycyjnych na zwiększenie zasobu instytucjonalnego dotyczą Domów Pomocy Społecznej. Ponad połowa, bo 50,6% łącznej kwoty środków na zwiększenie zasobu w 2012 roku, wydatkowane zostało na inwestycje i modernizację domów pomocy społecznej. Prognozy na 2013 i 2014 rok wskazują, iż potrzeby w roku po ocenie wynoszą 44,7% a dwa lata po ocenie 45,9% łącznej kwoty inwestycji.

W 2012 roku kolejnymi zadaniami, realizacja których pochłonęła największe środki finansowe były inwestycje i modernizacje: Warsztatów Terapii Zajęciowej (15,8% ogółu środków inwestycyjnych), Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych (11,8%), Ośrodków Wsparcia – ogółem (6,6%), Placówek Wsparcia Dziennego (4,3%) i Zakładów Aktywności Zawodowej (2,9%). Nakłady inwestycyjne w pozostałych instytucjach i placówkach nie przekroczyły kwoty w wysokości 1% łącznych środków na zwiększenie zasobu instytucjonalnego.

Podobna tendencja ma miejsce w 2013 i 2014 roku. W prognozach zawartych w ocenie zasobów pomocy społecznej największe potrzeby, po DPS – ach dotyczą środków finansowych na inwestycje w: Warsztaty Terapii Zajęciowej (16,1% w 2013 i 15,4% w 2014 roku), Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze (12,6% i 11,9%), Ośrodki Wsparcia – ogółem (9,4% i 12,7%) Placówki Wsparcia Dziennego (3,8% i 2,2%) oraz Zakłady Aktywności Zawodowej (2,0% w 2013 i 2014 roku).

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w prognozach zarówno dotyczących roku 2013 jak i 2014, potrzeby inwestycyjne na zwiększenie zasobów mieszkań chronionych wzrastają ponad trzydziestokrotnie w stosunku do roku oceny.

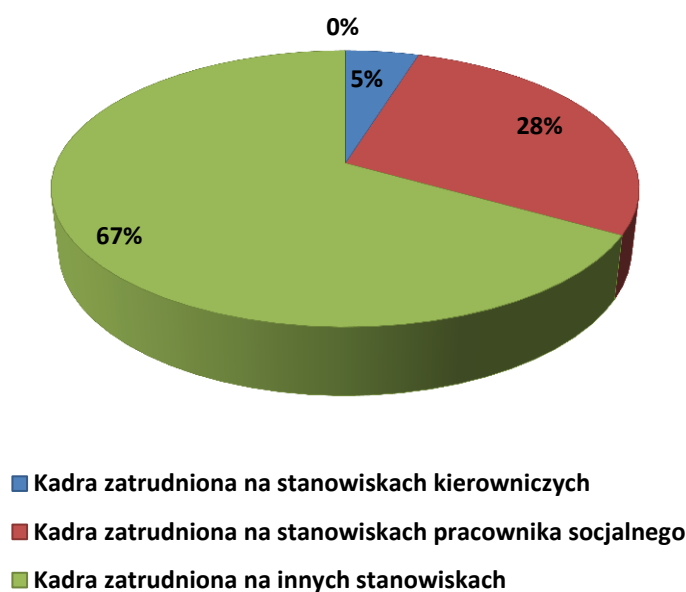
Realizowane inwestycje, służące zwiększeniu zasobu instytucjonalnego, finansowane są przede wszystkim ze środków jednostek samorządu terytorialnego oraz budżetu państwa.

VII. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej to kadra zatrudniona w gminnym ośrodku pomocy społecznej, miejsko – gminnym ośrodku pomocy społecznej, miejskim ośrodku pomocy społecznej, miejskim centrum pomocy rodzinie oraz powiatowym centrum pomocy rodzinie. W stanie zatrudnienia na koniec danego roku zostali również uwzględnieni pracownicy wykonujący zadania w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej na podstawie umów cywilno-prawnych. Łącznie w jednostkach organizacyjnych na terenie województwa świętokrzyskiego zatrudnione było 2 925 osób, w tym:

- 140 osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych (co stanowi 5 % ogółu kadry jops),
- 822 osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego (stanowi 28 % kadry zatrudnionej w jops),
- 1 963 osoby zatrudnione na innych stanowiskach (stanowią 67% ogółu pracowników zatrudnionych w jops).

Wykres 31. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

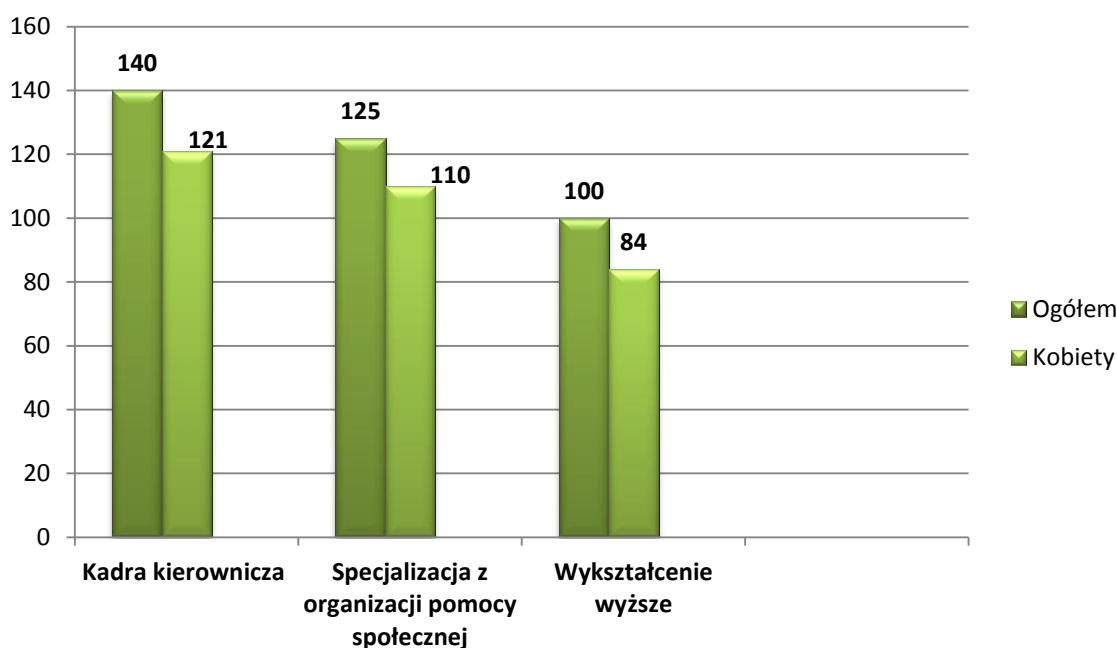

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Kadra kierownicza

Kadra kierownicza jednostki organizacyjnej pomocy społecznej obejmuje osoby zatrudnione na stanowisku: kierownik ośrodka, dyrektor ośrodka, dyrektor centrum oraz odpowiednio zastępcy. W 2012 roku, podobnie jak w latach 2010-2011, kadram kierowniczą tworzyło 140 osób, z czego 121 stanowiły kobiety.

Wykres 32. Wykształcenie kadry kierowniczej jops.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Analizując powyższy wykres, można zaobserwować, iż 125 osób z ogółu kadry kierowniczej posiadało specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, z czego 110 stanowiły kobiety, zaś 100 osób posiadało wykształcenie wyższe, w tym kobiety stanowiły 84 osoby.

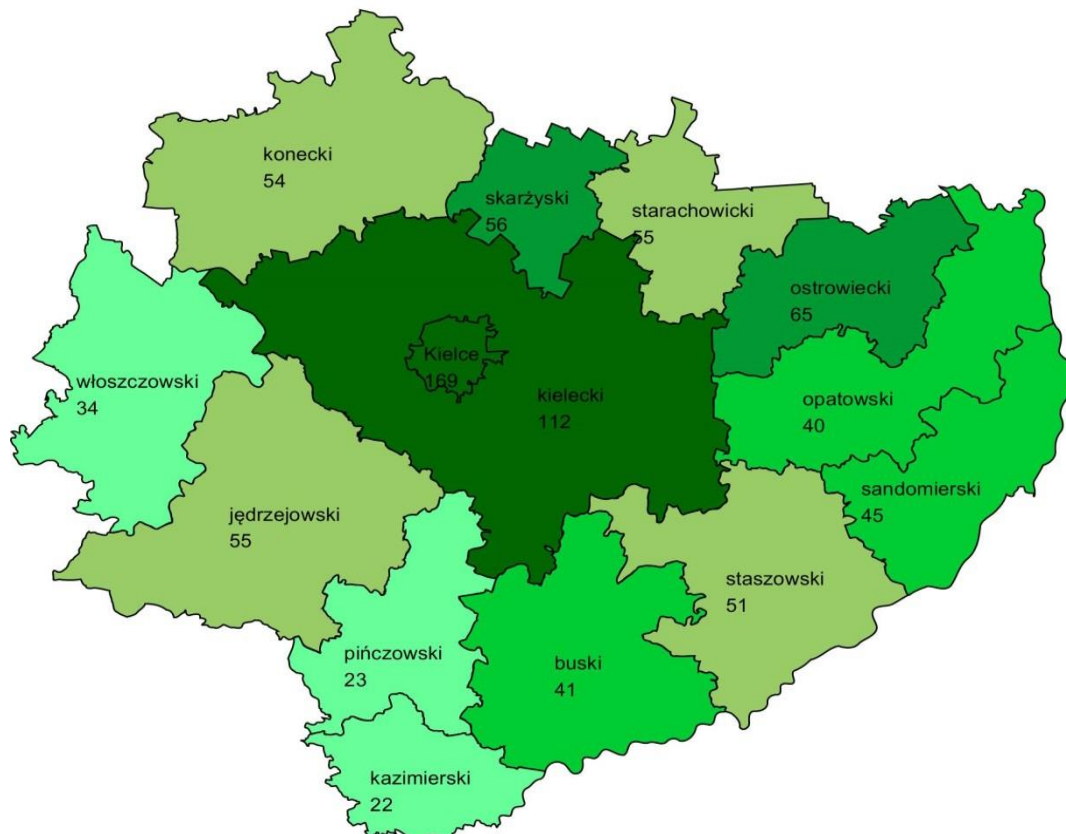
Pracownicy socjalni

W roku 2012 pracownicy socjalni stanowili 28% ogółu zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Wg ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* pracownik socjalny powinien spełniać następujące kryteria:

- Posiadać dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych albo,
- Posiadać dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku praca socjalna bądź,

- Do dnia 31 grudnia 2013 roku ukończyć studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie.

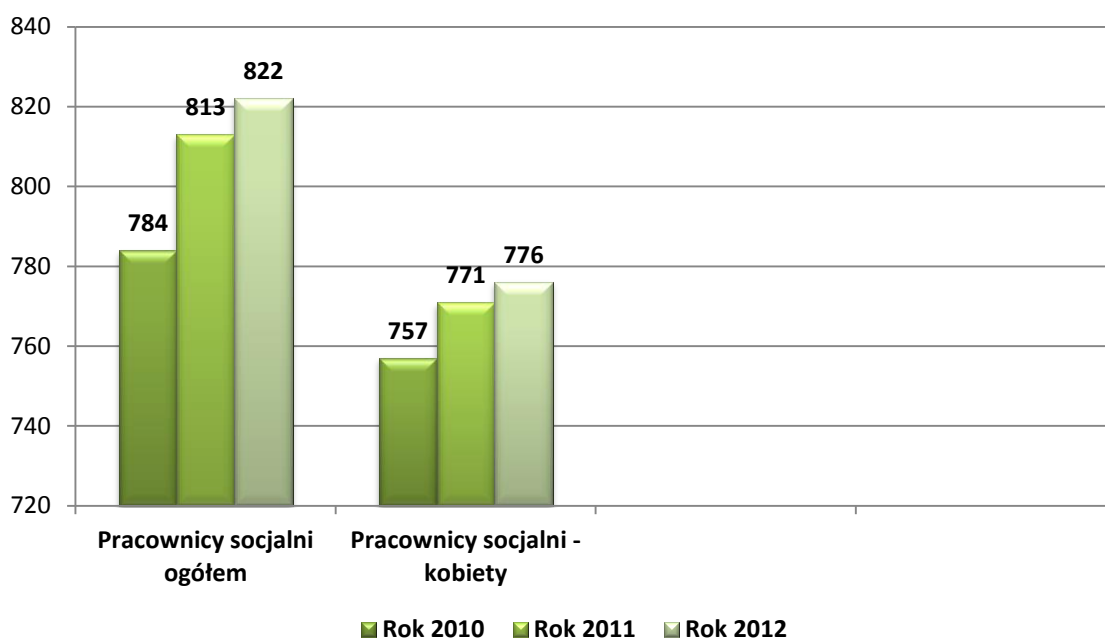
Mapa 17. Liczba pracowników socjalnych według powiatów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na przestrzeni lat 2010-2012 systematycznie wzrastała liczba pracowników socjalnych zatrudnianych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego. W roku 2012 uplasowała się ona na poziomie 822 osób, co oznacza, iż w odniesieniu do roku 2010 wzrosła o 5% (38 osób). Znaczną większość, bo aż 95 %, z ogółu pracowników socjalnych stanowiły kobiety.

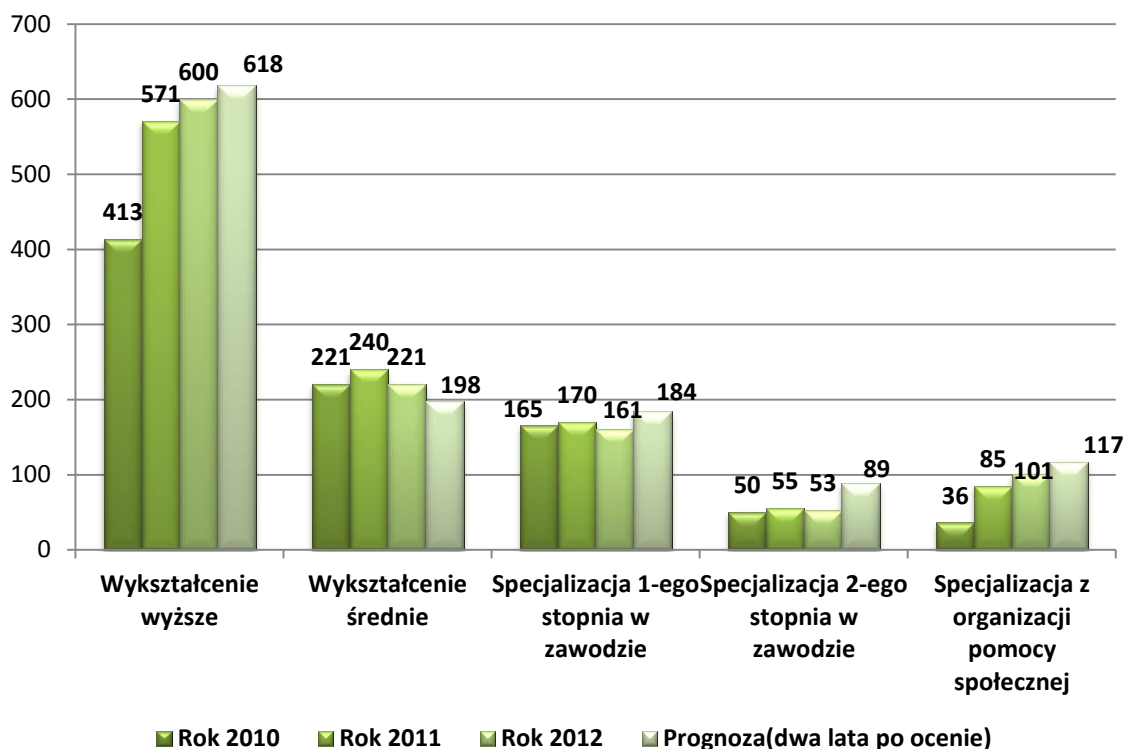
Wykres 33. Zestawienie liczby pracowników socjalnych zatrudnionych na terenie województwa świętokrzyskiego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na przestrzeni lat 2010-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Analizując uzyskane dane, można zaobserwować, iż na przestrzeni lat wzrasta wykształcenie pracowników socjalnych. W roku 2012 wykształcenie wyższe posiadało 600 pracowników socjalnych, co stanowi 73 % analizowanej grupy. Liczba pracowników socjalnych posiadających wykształcenie średnie w roku oceny wyniosła 221 osób, i zmalała w odniesieniu do roku 2010 o 9%. Podobną sytuację zaobserwowano w przypadku osób posiadających specjalizację 1-ego stopnia w zawodzie, jak i w przypadku osób posiadających specjalizację 2-go stopnia w zawodzie, gdzie liczba pracowników socjalnych w 2012 wyniosła odpowiednio: 184 i 89 osób, i okazała się mniejsza niż w roku poprzedzającym rok oceny. Odwrotna sytuacja występuje w przypadku pracowników socjalnych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej, gdzie na przestrzeni lat 2010-2012 obserwuje się tendencję wzrostową (w roku 2012 specjalizację z danego zakresu posiadało 101 osób). Prognozy dotyczące wykształcenia kadry pracowników socjalnych są optymistyczne, ponieważ planowany jest wzrost zatrudnienia zarówno osób z wykształceniem wyższym, ze specjalizacją 1-ego i 2-ego stopnia w zawodzie, jak i ze specjalizacją w zakresie pomocy społecznej.

Wykres 34. Wykształcenie pracowników socjalnych zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2010-2012

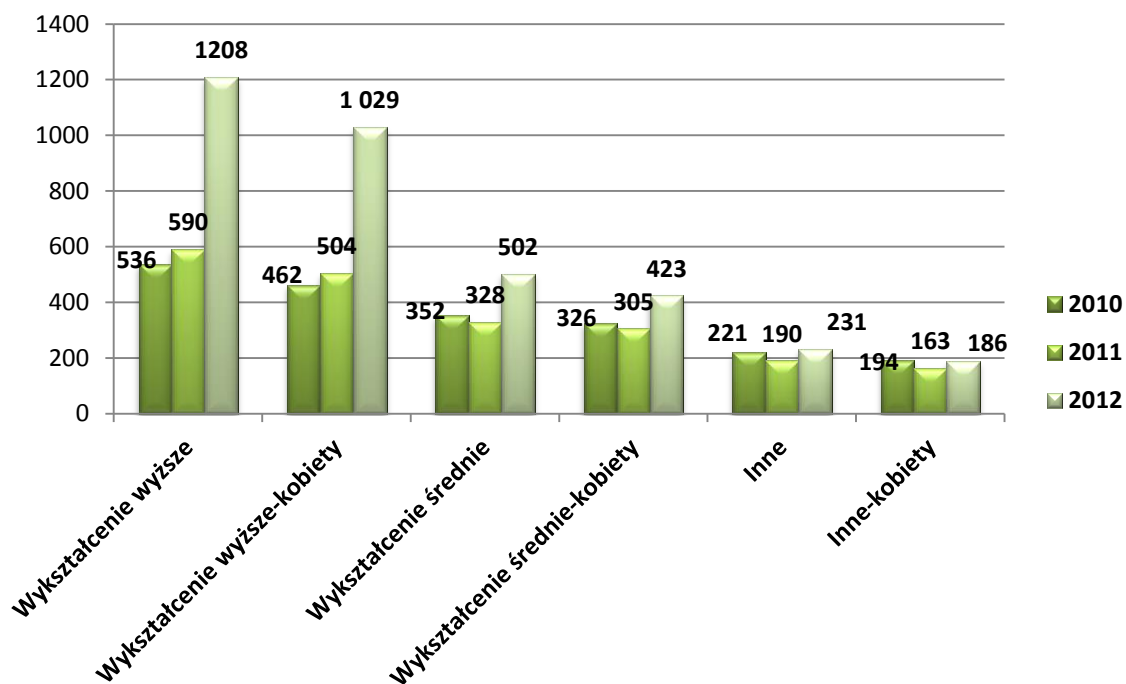

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Pozostali pracownicy

Pozostali pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej to pracownicy zatrudnieni na stanowiskach: opiekunów, opiekunów społecznych, specjalistycznych pielęgniarek, pedagogów, informatyków, pracowników projektu, aspirantów pracy socjalnej, konsultantów z obszaru pomocy społecznej, prawników i innych. Stanowią oni 67 % całej kadry pomocy społecznej (1 963 osoby), z czego 86 % stanowią kobiety (1 674 osoby). Spośród tej grupy pracowników, 1208 osób w 2012 roku posiadało wykształcenie wyższe- co stanowi 62% pozostałych pracowników, 502 osoby posiadały wykształcenie średnie (26 % ogółu). Natomiast 231 osób posiadało wykształcenie określane jako „inne”. Wyraźnie widać, iż pracownicy kadry jops zaliczani do tej grupy pracowniczej, podnoszą swoje wykształcenie co oznacza wzrost kompetencji kadry zatrudnionej w obszarze pomocy społecznej.

Wykres 35. Wykształcenie pozostałej grupy pracowników zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2010-2012.

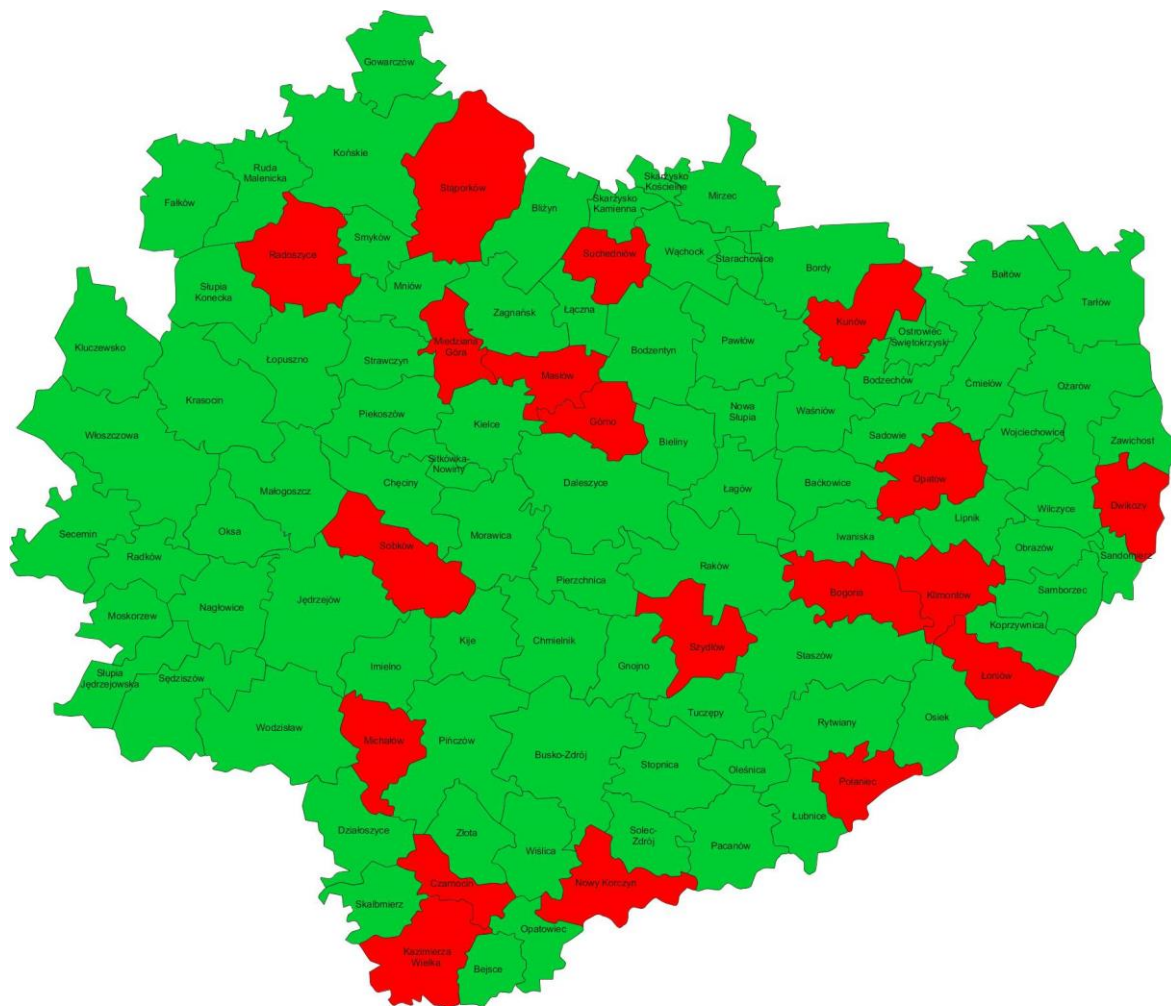

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

Wg danych uzyskanych z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego, w roku 2012 w wolontariat zaangażowanych było 479 osób. Wolontariuszem jest każda osoba fizyczna, która dobrowolnie i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Mapa 18. Wypełnienie ustawowego wymogu zatrudniania min. 1 pracownika socjalnego na 2 tys. mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Według danych oceny zasobów pomocy społecznej w 2012 roku 19 ośrodków pomocy społecznej z województwa świętokrzyskiego nie spełniało ustawowego wymogu zatrudniania co najmniej 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców. Jest to o 7 gmin mniej niż w roku 2011.

VIII. Koszty zasobu instytucjonalnego.

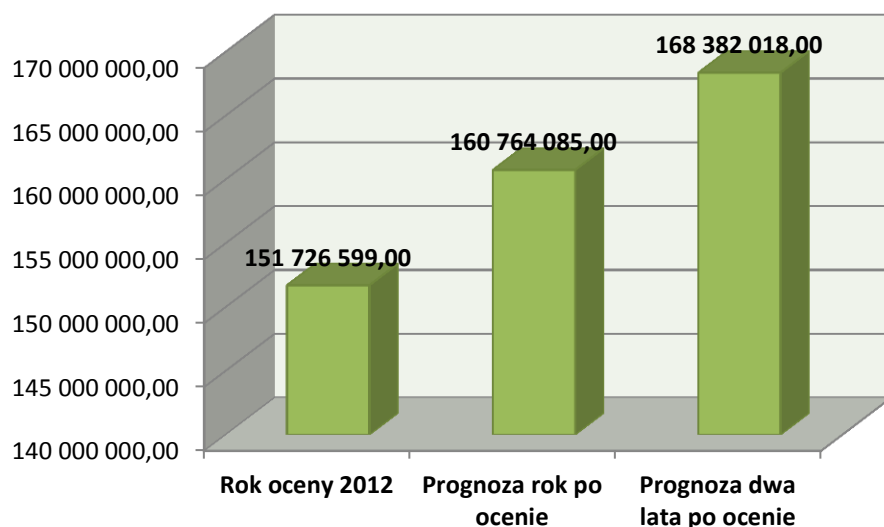
Koszty zasobu instytucjonalnego to całkowite koszty utrzymania i prowadzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej – ośrodka pomocy społecznej, powiatowego centrum pomocy rodzinie, miejskiego ośrodka pomocy społecznej i miejskiego ośrodka pomocy rodzinie.

W 2012 roku samorzady gminne i powiatowe, na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem i prowadzeniem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej przeznaczyły kwotę w wysokości **151 726 599,00 zł**.

- Największą kwotę samorzady przeznaczyły na wydatki związane z wynagrodzeniami wraz z pochodnymi tj. **126 098 473,00 zł**, co stanowi **83,1 %** rocznego całkowitego kosztu utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego.
- Zrealizowane inwestycje ogółem zamknęły się kosztem w wysokości **4 156 7631,00 zł**, co stanowi **2,7 %** rocznych całkowitych kosztów utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych naszego województwa.
- Pozostałe koszty utrzymania zasobów instytucjonalnych tj. koszty mediów, podatków lokalnych, ochrony obiektu itp. wyniosły **21 471 363,00 zł**, co stanowi **14,2%** rocznego całkowitego kosztu utrzymania i prowadzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego.

Analizując dane przedstawione w ocenie zasobów pomocy społecznej przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej należy zauważyć, iż z roku na rok wydatki samorządów gminnych i powiatowych dotyczące kosztów prowadzenia i utrzymania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim charakteryzują się tendencją wzrostową. W odniesieniu do roku 2012 planowana kwota na rok 2013 wzrasta o około 6 %, zaś na 2014 rok o 11 %.

Wykres 36. Koszty prowadzenia i utrzymania zasobów instytucjonalnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Prognoza kosztów utrzymania zasobów instytucjonalnych na 2013 rok mówi o wydatkach w wysokości ponad 160 mln zł zaś na 2014 rok o kwocie ponad 168 mln zł.

Tabela 30. Struktura kosztów prowadzenia i utrzymania zasobów instytucjonalnych

	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie	Dyna – mika w %	Prognoza dwa lata po ocenie	Dyna – mika w %
Wydatki ogółem na wynagrodzenia wraz z pochodnymi	126 098 473,00	130 281 817,00	103,3	136 929 717,00	108,6
Pozostałe koszty utrzymania	21 471 363,00	23 057 889,00	107,4	23 796 594,00	110,8
Wydatki na inwestycje	4 156 763,00	7 424 379,00	178,6	7 655 707,00	184,2
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania	151 726 599,00	160 764 085,00	105,9	168 382 018,00	111,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

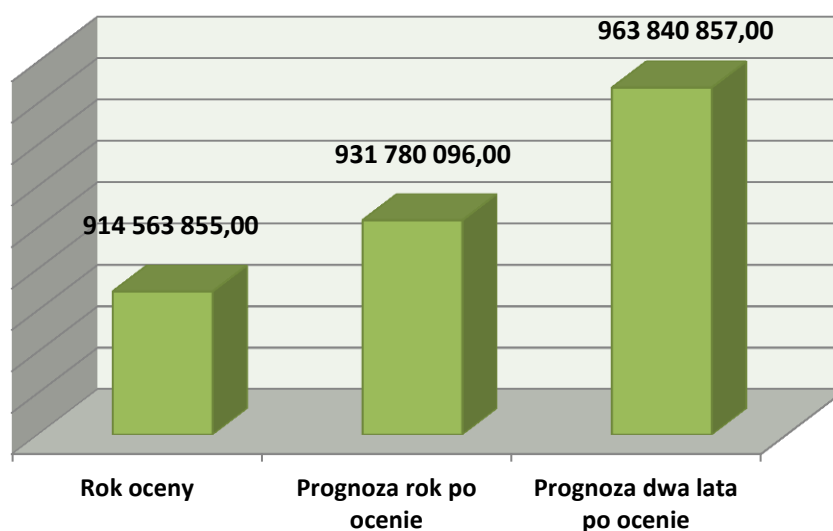
W strukturze kosztów prowadzenia i utrzymania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej największy udział mają wydatki na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi (81,1 % w roku 2013 i 81,3 % w 2014 roku). Pozostałe koszty prowadzenia i utrzymania zasobów instytucjonalnych stanowią 14,3% w 2013 roku i 14,1% w 2014 roku całkowitych kosztów zasobu instytucjonalnego. Najmniejszy udział w strukturze kosztów mają nakłady inwestycyjne (4,6% zarówno w 2013 jak i w 2014 roku).

Prognoza dotycząca kosztów prowadzenia i utrzymania zasobów instytucjonalnych na 2013 i 2014 rok wskazuje na ich tendencję wzrostową. W odniesieniu do roku oceny tj. 2012 w 2013 wzrastają wszystkie elementy struktury kosztów począwszy od wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (o 3,3%) poprzez pozostałe koszty utrzymania (o 7,4%) do wydatków na inwestycje (o 78,6%). Na analogiczną tendencję wskazuje ocena zasobów pomocy społecznej w 2014 roku. W tymże roku wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi wzrosną o 8,6%, pozostałe koszty utrzymania o 10,8% a wydatki na inwestycje utrzymają swoją bardzo wysoką dynamikę z roku 2013 i w odniesieniu do roku 2012 będą wyższe o 84,2%.

IX. Środki finansowe na wydatki pomocy społecznej.

W poniższym rozdziale przedstawiono wielkości liczbowe dotyczące ponoszonych wydatków przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej związane z wykonywaniem zadań własnych i zleconych w obszarze udzielanej pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, form wsparcia, programów i projektów według klasyfikacji budżetowej. Wielkości wydatków w roku oceny dotyczą faktycznie poniesionych kwot, bez uwzględniania refundacji i zwrotów z innych jednostek samorządu terytorialnego.

Wykres 37. Środki finansowe na zadania własne i zadania zlecone (w zł).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2012 roku, na zadania własne i zadania zlecone, samorzady wydatkowały kwotę 914 563 855,00 zł. Prognozy na rok 2013 wskazują wydatki na poziomie prawie 932 mln zł a w 2014 roku finansowanie zadań własnych i zleconych ma pochłonąć kwotę prawie 964 mln zł.

Zgodnie z klasyfikacją budżetową zadania własne i zlecone samorządów dotyczące pomocy społecznej zostały sklasyfikowane w następujących działach i rozdziałach:

Dział 851 – Ochrona zdrowia, rozdziały: 85153, 85154,

Dział 852 – Pomoc społeczna, rozdziały: 85201, 85202, 85203, 85204, 85205, 85206, 85212, 85213, 85214, 85215, 85216, 85218, 85219, 85220, 85228, 85231, 85232, 85278 i 85295,

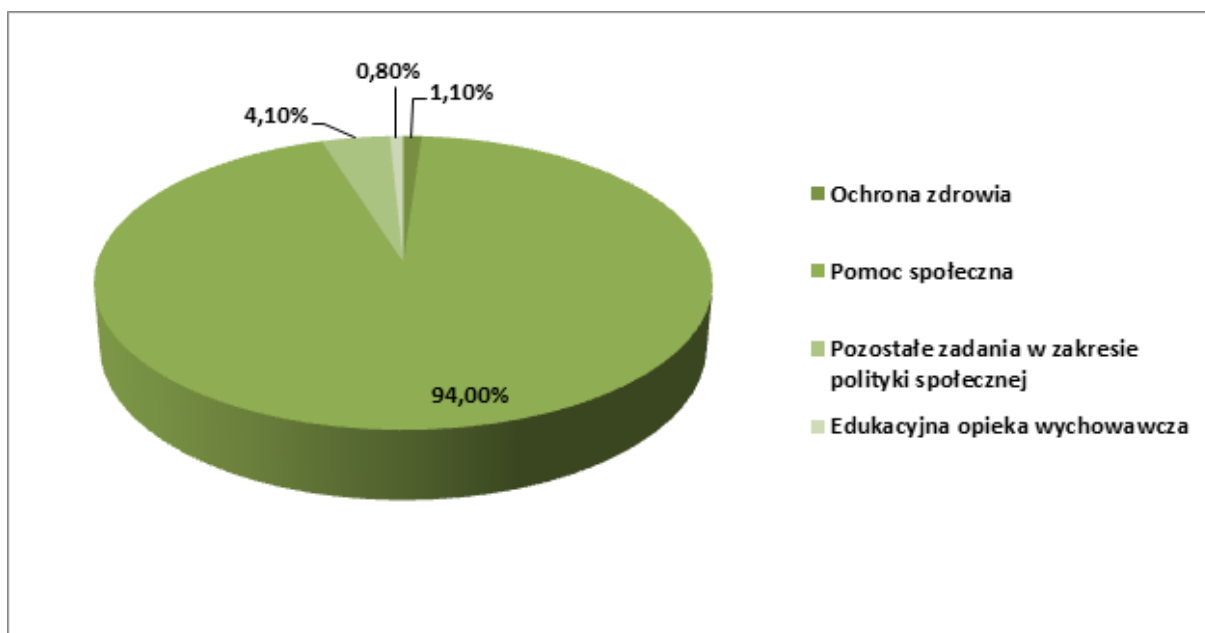
Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, rozdziały: 85305, 85306, 85307, 85311, 85321, 85324 i 85395,

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdział 85415.

Inne – środki EFS na projekty.

Podział środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej w roku oceny pomiędzy poszczególne działy klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższy wykres.

Wykres 38. Struktura środków finansowych na realizację zadań według działów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Środki finansowe na realizację zadań własnych i zleconych wydatkowane są w pomocy społecznej w 4 działach:

851 – Ochrona zdrowia (1,10%),

852 – Pomoc społeczna (94,00%),

853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (4,10%) i

854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (0,80%).

W Dziale 851 – Ochrona zdrowia realizowane są następujące zadania tj.:

- Przeciwdziałanie narkomanii,
- Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Szczegółowy podział środków finansowych (w zł) przeznaczonych na realizację zadań w Dziale 851 Ochrona zdrowia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Środki finansowe na zadania Działu 851 – ochrona zdrowia (w zł).

	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie	Dyna - mika	Prognoza dwa lata po ocenie	Dyna - mika
85153 – Przeciwdziałanie narkomanii	348 321,00	473 218,00	135,9%	476 408,00	136,8%
85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi	9 332 681,00	9 819 527,00	105,2%	9 641 886,00	103,3%
łącznie:	9 681 002,00	10 292 745,00	106,3%	10 118 294,00	104,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W dziale tym w roku oceny ponad 96% ogółu środków finansowych przeznaczonych zostało na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi. Podobna relacja, wg oceny zasobów pomocy społecznej, utrzyma się w latach prognozowanych tj. ponad 95% środków finansowych przeznaczonych zostanie na realizację tego zadania. Traktując rok oceny jako rok bazowy odnotować należy zdecydowaną dynamikę wzrostu nakładów na zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii. Prognozy wskazują odpowiednio na zwiększenie środków finansowych o 35,9% w roku 2013 i 36,8% w 2014 roku. Zauważyć również należy wzrost łącznych kosztów realizacji tych zadań o 6,3% w 2013 roku i 4,5% w 2014 roku.

Zdecydowana większość, bo aż 94%, środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych przez samorządy w zakresie pomocy społecznej wydatkowana jest w Dziale 852 – Pomoc społeczna.

Tabela 32. Środki finansowe na zadania Działu 852 - pomoc społeczna (w zł).

Dział	Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	Prognoza dwa lata po ocenie
852 – Pomoc społeczna	859 952 500,00	874 344 460,00	906 117 596,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Na realizację zadań własnych i zleconych w obszarze pomocy społecznej samorządu w 2012 roku w ramach Działu 852 wydatkowały kwotę 859 952 500,00 zł. Prognozy na lata kolejne tj. 2013 i 2014 rok wskazują na konieczność zwiększenia w stosunku do 2012 roku o 1,7% w 2013 roku i 5,4% w 2014 roku wolumenu środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

Szczegółowy podział środków finansowych (w zł) przeznaczonych na realizację zadań w Dziale 852 Pomoc społeczna przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 33. Szczegółowy podział środków na zadania Działu 852 - pomoc społeczna

Rozdział - Zadanie	Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	Prognoza dwa lata po ocenie
85201 – Placówki opiekuńczo – wychowawcze – wydatki ogółem	26 086 905,00	30 115 676,00	31 106 704,00
85202 – Domy pomocy społecznej	125 206 775,00	126 496 768,00	134 867 022,00
85203 – Ośrodki Wsparcia	14 249 264,00	13 507 053,00	14 057 251,00
85204 – Rodziny zastępcze	20 030 931,00	23 523 610,00	24 487 629,00
85205 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1 258 831,00	1 440 568,00	1 732 663,00
85206 – Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	995 656,00	3 271 013,00	3 833 930,00
85212 – Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	413 984 717,00	420 429 144,00	427 637 740,00
85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby	4 770 163,00	5 424 646,00	5 123 851,00

pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej			
85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	39 677 637,00	40 112 624,00	42 562 444,00
85215 – Dodatki mieszkaniowe	15 116 355,00	15 456 096,00	16 032 950,00
85216 – Zasiłki stałe	30 789 465,00	32 794 021,00	35 039 693,00
85218 – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	7 637 540,00	8 342 808,00	9 196 653,00
85219 – Ośrodek Pomocy Społecznej	74 365 817,00	77 980 265,00	82 019 053,00
85220 – Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	2 360 815,00	5 474 642,00	5 615 084,00
85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	22 652 656,00	22 276 900,00	23 245 500,00
85231 – Pomoc dla cudzoziemców	10 200,00	500,00	3 000,00
85232 – Centra Integracji Społecznej	39 980,00	929 895,00	344 005,00
85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	3 358 892,00	58 000,00	158 000,00
85295 – Pozostała działalność w tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, - wkład własny gminy.	57 359 901,00	46 710 231,00	49 054 424,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W dziale tym największe środki finansowe przeznacza się na pomoc w postaci wypłat świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Powyższe zadania pochłaniają ponad 48% ogółu środków tj. kwotę 413 984 717,00 zł w roku oceny.

W kolejnych latach prognozowany jest wzrost tychże wydatków do kwoty ponad 420 mln zł w roku 2013 i ponad 427 mln zł w roku 2014.

Działalność domów pomocy społecznej i ośrodków pomocy społecznej oraz klubów integracji społecznej, warsztatów terapii zajęciowej, prace społecznie użyteczne a także realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” to kolejne zadania pomocy społecznej, których realizacja skutkuje generowaniem wysokich kosztów. Wykonanie w/w zadań skutkowało wydatkowaniem w roku oceny środków w wysokości prawie 257 mln zł (niecałe 30% środków finansowych w Dziale Pomoc społeczna). Prognozy zawarte w ocenie zasobów pomocy społecznej na 2013 rok wskazują wydatek rzędu ponad 251 mln zł (28,7% środków w dziale) a w 2014 roku prawie 266 mln zł (29,3% ogółu środków działu 852).

Najmniejsze środki finansowe w roku oceny wydatkowane były na pomoc dla cudzoziemców – 10 200,00 zł i na Centra Integracji Społecznej – 39 980,00 zł.

X. Aktywność projektowo-programowa

Gminy i powiaty woj. świętokrzyskiego, poza ustawowymi zadaniami z zakresu pomocy społecznej, realizują także inne projekty i programy, których celem jest ochrona warunków życia mieszkańców zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizują projekty systemowe, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Niniejszy rozdział zawiera informacje na temat realizowanych projektów lub programów dotyczących:

- Projektów wykonywanych przez jednostkę organizacyjną pomocy społecznej
- Projektów wykonywanych przez organizacje pozarządowe działające na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego,
- Projektów wykonywanych przez gminę, powiat lub miasto na prawach powiatu w zakresie pomocy i integracji społecznej.

Projekty współfinansowane z EFS

Pozyskiwane środki zewnętrzne są dużą szansą na realizację wielu celów i zadań z zakresu pomocy społecznej. Podejmowane inicjatywy wspierane są przez Unię Europejską, która poprzez środki finansowe przyznane Polsce w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego realizuje cele przyjętej polityki spójności.

Projekty systemowe są skierowane bezpośrednio do osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, które jednocześnie nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej. Projekty systemowe muszą być skierowane do grup odbiorców, w szczególności należących do poniższych grup:

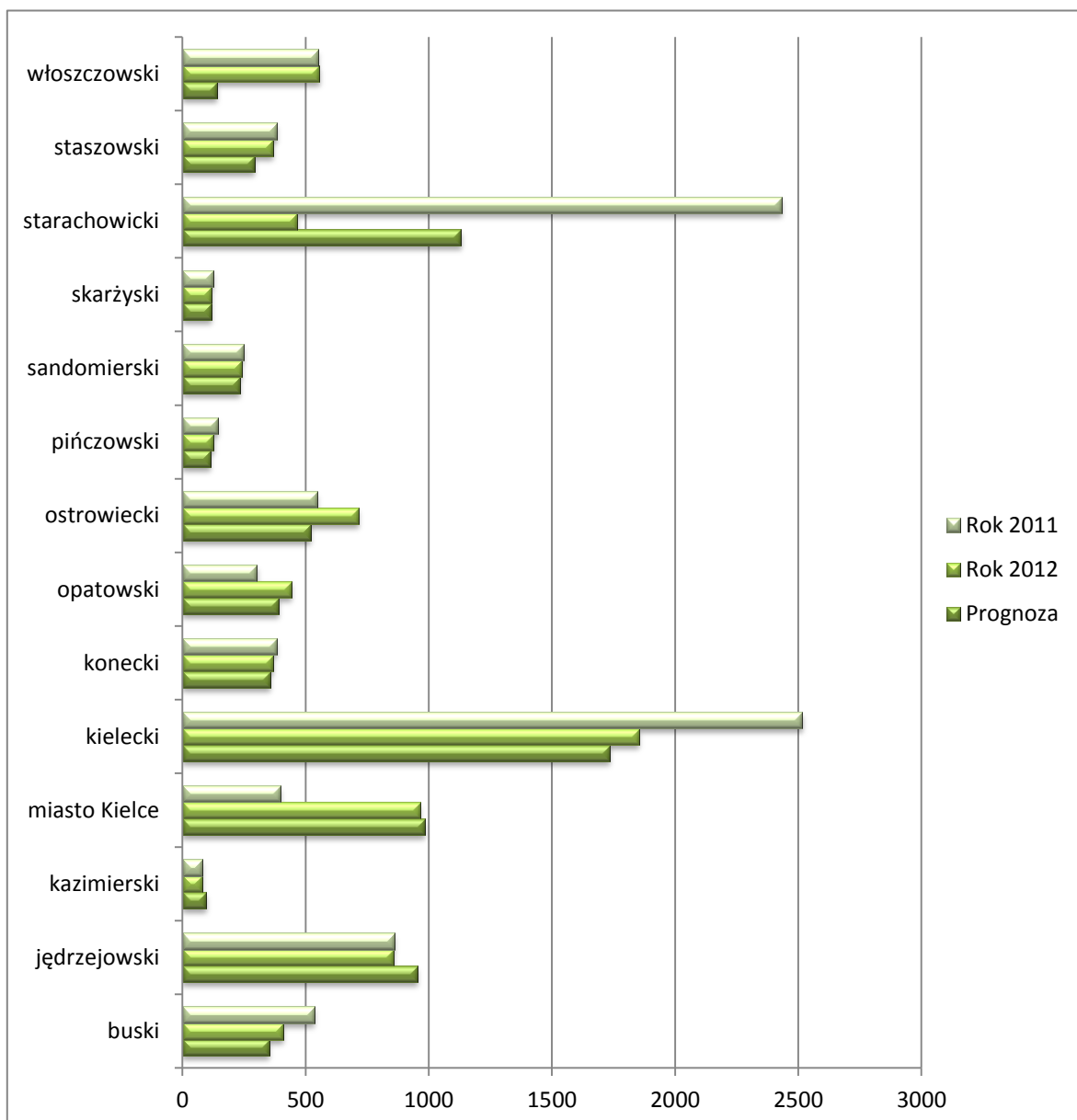
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby niepełnosprawne (w tym z zaburzeniami psychicznymi),
- osoby nieaktywne zawodowo (z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi),
- osoby uzależnione od alkoholu lub innych środków odurzających (poddające się procesowi leczenia lub w okresie do 1 roku od jego leczenia),
- osoby bezdomne,
- osoby po zwolnieniu z zakładu karnego lub innej jednostki penitencjarnej (do 12 miesięcy od jej opuszczenia),
- młodzież w wieku 15-25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym,

- otoczenie osób wykluczonych społecznie.
- osoby niepełnosprawne (w tym z zaburzeniami psychicznymi),
- osoby opuszczające rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz placówki, o których mowa w art. 88 ustawy *o pomocy społecznej*,
- uchodźcy, cudzoziemcy (posiadający zgodę na pobyt tolerowany oraz cudzoziemcy posiadający zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas określony, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub objęci ochroną uzupełniającą),
- otoczenie osób wykluczonych społecznie.

Narzędziami realizacji projektów systemowych, w zakresie rozwoju form aktywnej integracji są kontrakt socjalny, program aktywności lokalnej lub program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Ogółem w roku oceny w projektach finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego wzięło udział 7 555 osób. Jest to o 1 937 osób mniej w porównaniu do roku poprzedniego. W prognozie roku następnego również zaobserwować można spadek liczby osób uczestniczących w projektach. Spowodowane jest to zbliżającym się końcem okresu programowania na lata 2007-2013. Jedynie w powiecie starachowickim zaobserwować można znaczny wzrost w prognozie na rok po ocenie.

Wykres 39. Liczba osób korzystająca z projektów finansowanych z EFS w latach 2011-2012 wraz z prognozą.

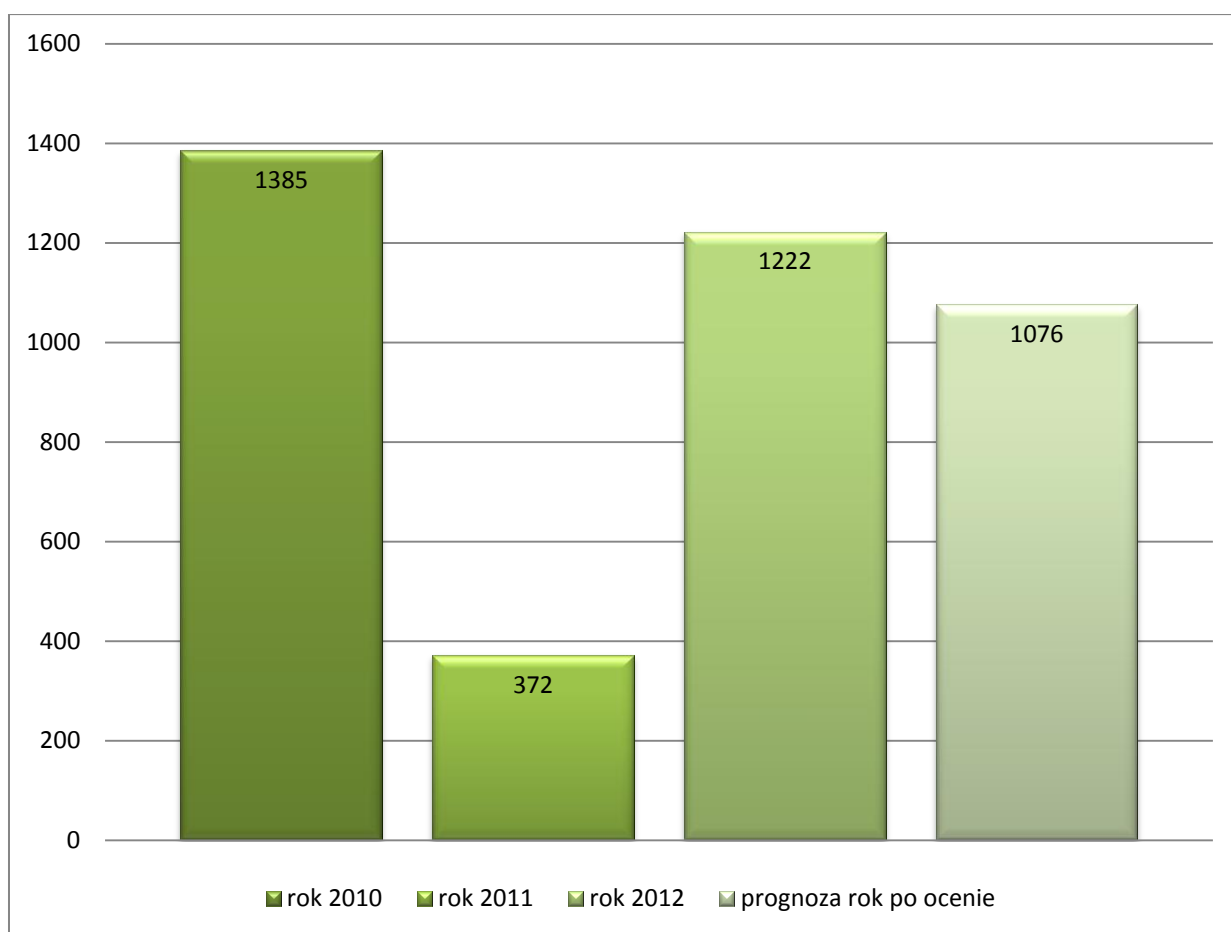
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Największe zainteresowanie projektami w roku oceny przejawia się w mieście Kielce oraz w powiecie kieleckim, jędrzejowskim i ostrowieckim. Najmniej osób objętych działaniami w ramach realizowanych projektów współfinansowanych ze środków EFS jest w powiecie pińczowskim, skarżyskim oraz kazimierskim, w którym zaledwie 79 osób brało udział w projektach.

Udział w konkursach ogłaszanych przez MPiPS

Poniżej przedstawiono wykres zawierający dane dotyczące liczby osób objętych działaniami w ramach realizowanych projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych.

Wykres 40. Ogółem liczba osób objętych projektami resortowymi w latach 2010-2012 wraz z prognozą.

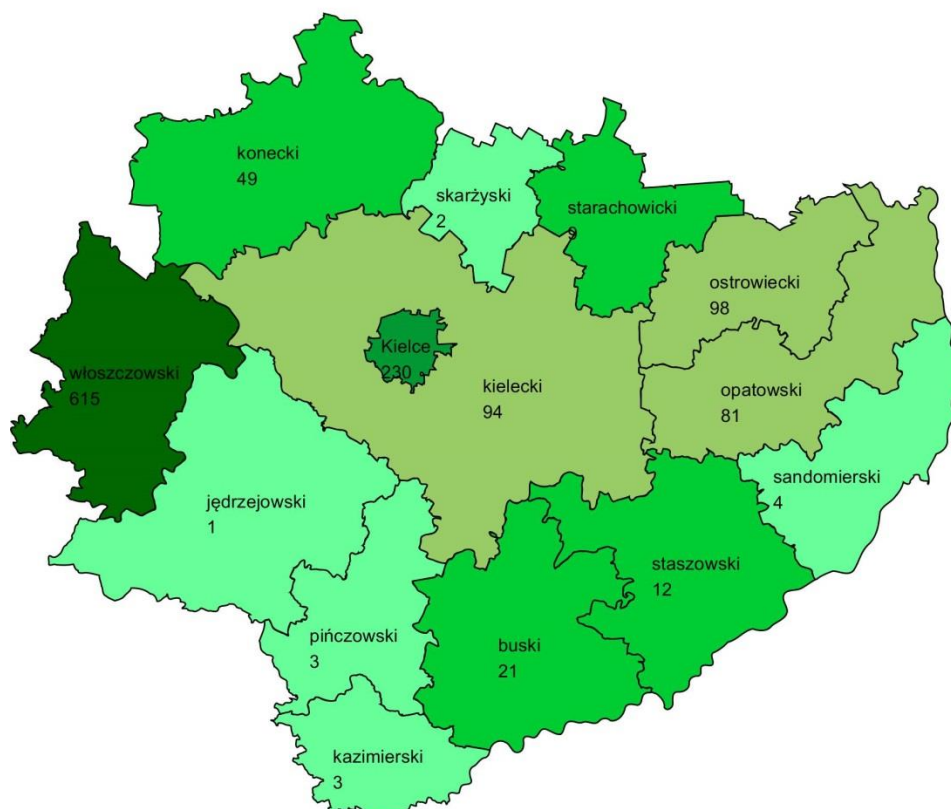

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Jak wynika z powyższego wykresu zainteresowanie konkursami ogłaszanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej jest bardzo zróżnicowane. Najwięcej, bo aż 1 385 osób brało udział w 2010 roku, gdzie okres programowania 2007-2013 osiągnął szczyt. Dziwnym zjawiskiem jest fakt gwałtownego spadku liczby osób w 2011 roku. Jednakże w roku oceny wartość ponownie intensywnie wzrosła do 1 222 osób. Prognoza na rok po

ocenie przewiduje powtórny spadek liczby osób objętych projektami. Powodem zapewne jest zbliżający się koniec okresu programowania 2007-2013.

Mapa 19. Liczba osób uczestniczących w konkursach ogłaszanych przez MPiPS .

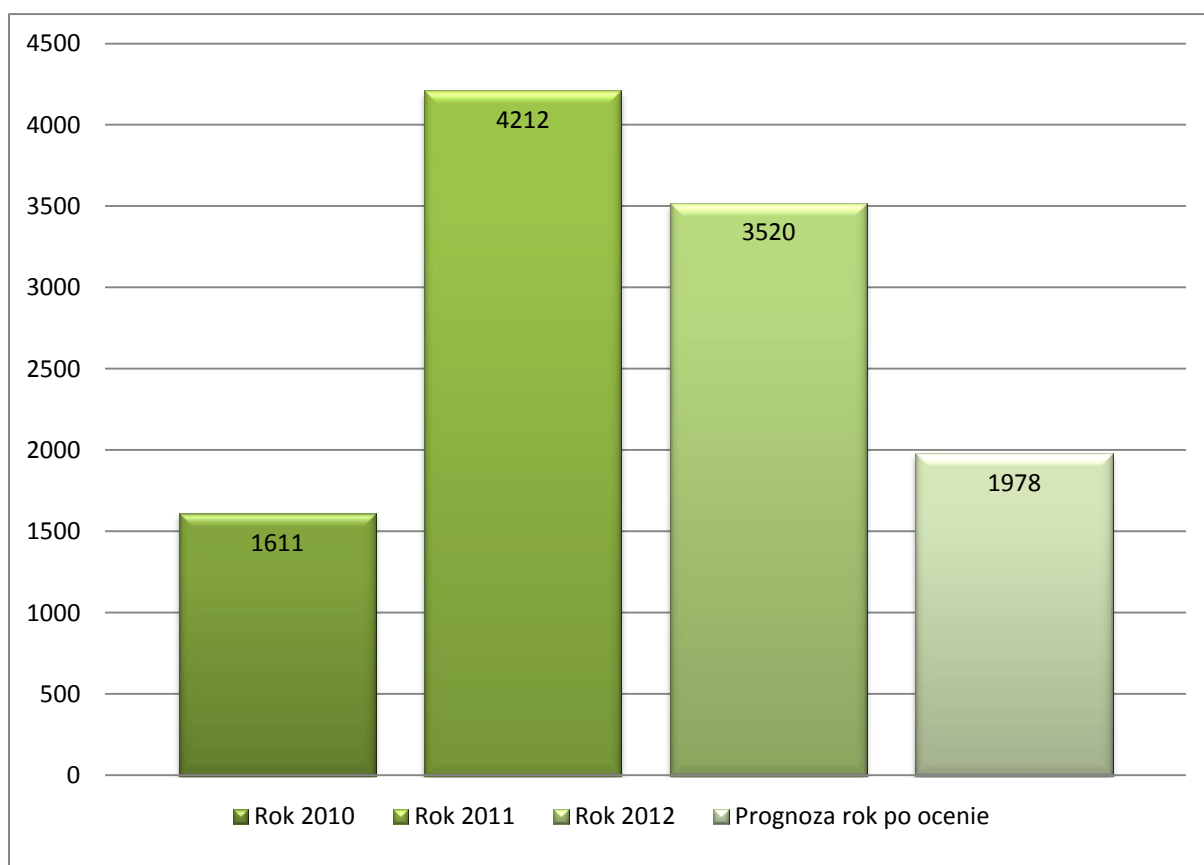
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Największą aktywność projektową zaobserwować można w powiecie włoszczowskim, gdzie aż 615 Beneficjentów bierze udział w projektach ogłaszanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Na kolejnym miejscu uplasowało się miasto Kielce, gdzie udział w projektach wzięło 230 osób. Niestety są też i powiaty, w których liczba osób objętych projektami jest znikoma. Są to powiaty: jędrzejowski - 1 osoba, skarżyski - 2 osoby, pińczowski i kazimierski - po 3 osoby oraz powiat sandomierski - 4 osoby.

Udział w programach osłonowych

Poniżej przedstawiono wykres zawierający dane dotyczące liczby osób objętych działaniami w ramach realizowanych projektów współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych od marszałka województwa, lub w ramach zainicjowanych programów osłonowych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego.

Wykres 41. Ogółem liczba osób biorących udział w programach osłonowych w latach 2010-2012 oraz prognoza rok po ocenie

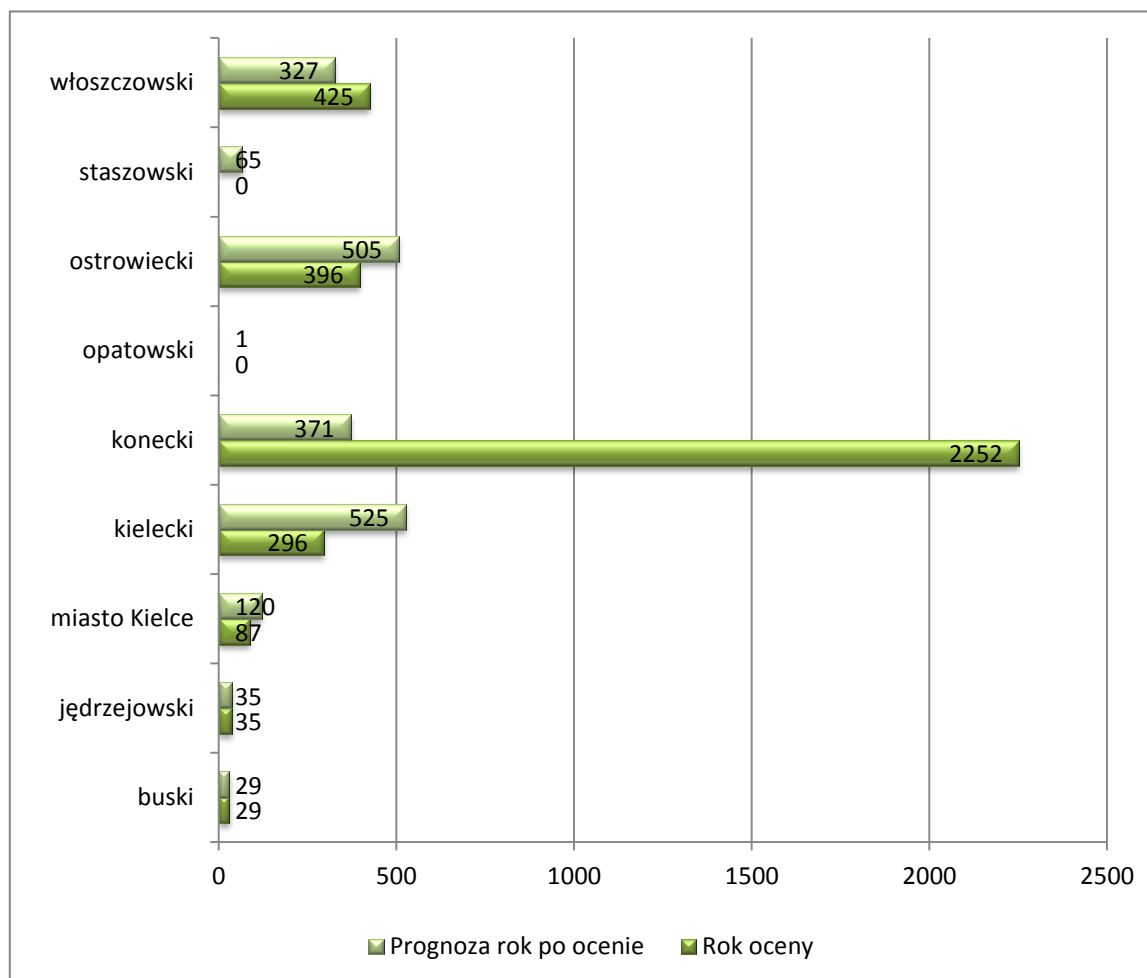

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Największe zainteresowanie udziałem w programach osłonowych było w roku 2011, gdzie uczestniczyło 4212 osób. Już w kolejnym roku, czyli w roku oceny, liczba ta spadła do poziomu 3520 osób. Prognoza nie zapowiada się obiecująca, gdyż udział osób w roku 2013 nadal przewidziano spadek o 78 %. Podobnie jak w poprzednich punktach, powodem spadku zapewne jest zbliżający się koniec okresu programowania 2007-2013.

Poniżej sporządzona została tabela przedstawiająca ilość Beneficjentów biorąca udział w poszczególnych programach.

Wykres 42. Liczba osób biorących udział w programach osłonowych w roku oceny oraz prognoza rok po ocenie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W powyższym wykresie ujęto tylko te powiaty, w których mieszkańcy aktywnie uczestniczyli w projektach współfinansowanych lub finansowanych ze środków uzyskanych z samorządu województwa lub w ramach zainicjowanych programów osłonowych. Jak wynika z powyższego wykresu biernie uczestniczyli mieszkańcy powiatów: kazimierskiego, pińczowskiego, sandomierskiego, skarżyskiego, starachowickiego. W powiatach tych w prognozie wskaźnik również wynosi 0.

Niemniej jednak są powiaty w których mieszkańcy aktywnie brali udział w projektach. Bezkonkurencyjny okazał się powiat konecki, gdzie liczba osób korzystających z projektów sięgnęła poziomu 2 252. Najbardziej optymistyczną prognozę na przyszły rok oceny przedstawił powiat kielecki, gdzie zaplanowano wzrost liczby osób o 229.

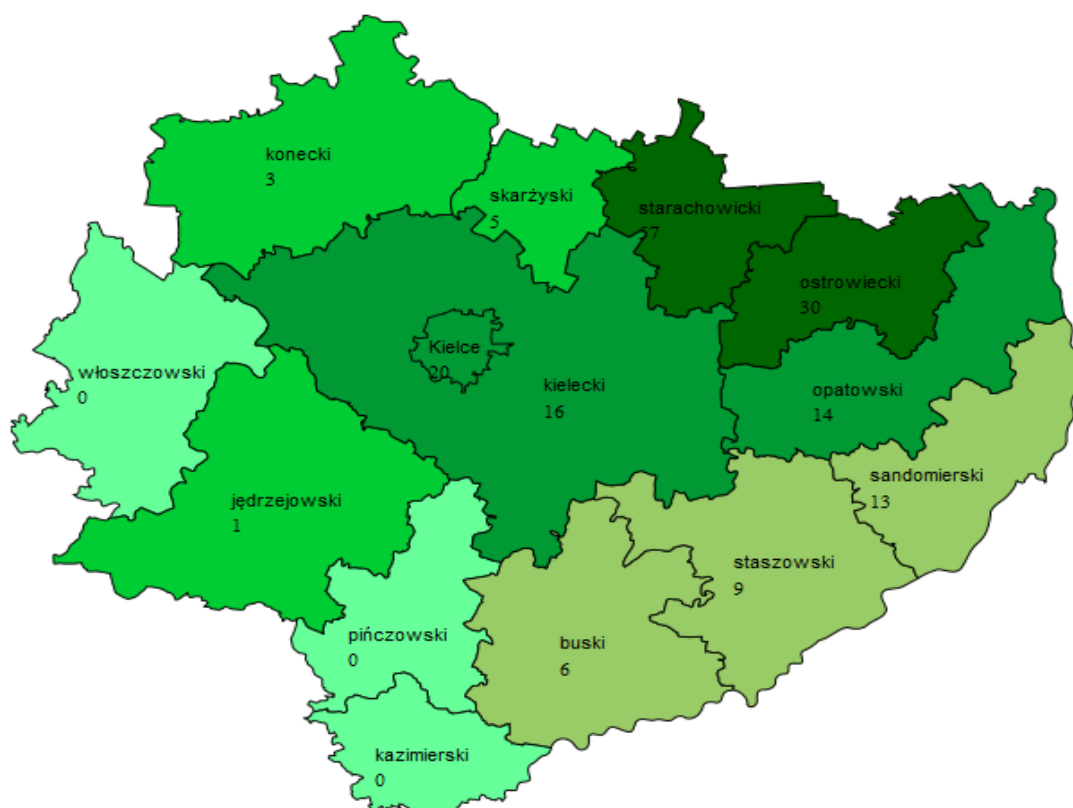
XI. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

Sektor pozarządowy jest ważnym ogniwem całego modelu pomocy społecznej. Kwestie współpracy między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzenia działalności pożytku publicznego reguluje ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku *o działalności pożytku publicznego i wolontariacie*. Określa ona m.in. zasady uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych.

Organizacje pozarządowe odgrywają dużą rolę w kształtowaniu i realizowaniu zasad tworzenia wspólnych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Są partnerem dla organów administracji publicznej w realizacji zadań publicznych.

Zlecenia zadania w trybie pożytku publicznego oznacza procedurę określoną w art. 11 ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

Mapa 20. Zlecenia w trybie działalności pożytku publicznego – powiaty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2012 roku na zlecenie wszystkich gmin zadania realizowało 174 organizacji pozarządowych. W roku 2013 nie przewiduje się znacznego wzrostu zlecenia zadań - będzie ich 178, czyli o 4 więcej niż w roku oceny. Najwięcej zleceń wystąpiło w części wschodniej województwa. Co trzecie stowarzyszenie realizowało zadanie zlecone na terenie powiatu starachowickiego- 57 zleceń.

Łączna kwota przeznaczonych środków na realizację zadań zleconych w 2012 roku wyniosła 9 688 142 zł z czego 9 274 859 zł pochodzi z dotacji.

Mapa 21. Zlecenia w trybie zamówień publicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Zlecenia w trybie zamówień publicznych oznaczają udzielenia zlecenia w trybie określonym zgodnie z ustawą z dn. 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. Na terenie województwa świętokrzyskiego udzielono 16 zleceń w trybie zamówień publicznych z czego 14 z nich w powiecie koneckim, 1 w kieleckim i 1 w ostrowieckim.

Organizacje pozarządowe realizując swoje zadania zaspokajają potrzeby między innymi w zakresie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych lub prowadzenia placówki pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę prognozę roku następnego można zauważyć tendencję wzrostową w wartościach zlecanych zadań publicznym organizacjom pozarządowym.

Szczególne miejsce wśród świadczonych usług zlecanych przez gminy są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Przyznaje się je osobom samotnym, przewlekle chorym, niepełnosprawnym i w podeszłym wieku, które mają ograniczoną zdolność, do samoopieki lub mają rodzinę niewydolną opiekuńczo. Natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Mogą one polegać na: usprawnianiu do funkcjonowania w społeczeństwie, pielęgnacji, rehabilitacji fizycznej, terapii psychologicznej i pedagogicznej, wsparciu edukacyjnym, pomocy mieszkaniowej. Usługi specjalistyczne świadczone są w miejscu zamieszkania, ale realizowane mogą być również w ośrodkach wsparcia, które zapewniają między innymi terapię zajęciową, zajęcia rehabilitacyjne, kulturalne, rekreacyjne.

Tabela 34. Wybrany rodzaj usług pomocy społecznej prowadzonych przez organizacje pozarządowe (zł) na podstawie zleceń gmin

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	Prognoza rok po ocenie
Usługi opiekuńcze				
Liczba zleceń	6	7	7	7
Wartość zleceń	571 805	982 676	829 777	919 736
Specjalistyczne usługi opiekuńcze				
Liczba zleceń	5	5	6	6

Wartość zleceń	304 128	346 221	333 368	340 000
Prowadzenie placówki pomocy społecznej				
Liczba zleceń	7	8	7	7
Wartość zleceń	5 114 481	5 068 278	5 072 022	4 814 554

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Powyższa tabela prezentuje wybrane rodzaje usług zleczanych organizacjom pozarządowym. W roku oceny podpisanych zostało 20 umów współpracy z organizacjami pozarządowymi o łącznej wartości 6 235 167 zł.

Pomimo nieznacznego wzrostu liczby zleceń dla organizacji pozarządowych, wartość zleceń w zakresie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz prowadzonych placówek pomocy społecznej pozostaje bez większych zmian. W usługach opiekuńczych oraz specjalistycznych usługach opiekuńczych zauważyć można jedynie wzrost wartości zleceń na kolejny rok.

XII. Wnioski i rekomendacje

Analiza danych uzyskanych w ramach oceny zasobów pomocy społecznej z samorządów gminnych i powiatowych stanowi podstawę do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji w obszarze pomocy społecznej.

➤ Problemy demograficzne

W województwie świętokrzyskim obserwujemy niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Analiza porównawcza danych statystycznych z innymi regionami Polski świadczy, iż sytuacja demograficzna w województwie świętokrzyskim należy do jednej z najbardziej niekorzystnych w kraju. Strategia Polityki Społecznej na lata 2012-2020 zwraca szczególną wagę na kwestię demograficzną, ponieważ sytuacja demograficzna stanowi istotną barierę w rozwoju województwa.

W związku ze zmianami demograficznymi koniecznym jest rozwój takich form pomocy jak: usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, podnoszenie standardów domów pomocy społecznej, rozwój form opieki stacjonarnej, promowanie i rozwijanie działalności klubów seniora, uniwersytetów III wieku oraz wspieranie działalności organizacji pozarządowych w obszarze wsparcia seniorów.

Istotnym elementem w zakresie poprawy wskaźników demograficznych jest tworzenie warunków dla rozwoju i wsparcia rodziny. W tym zakresie należy poszerzanie oferty opieki na dzieckiem poprzez tworzenie: żłobków, oddziałów żłobkowych, klubów dziecięcych, zatrudnianie dziennych opiekunów, szczególnie w tych powiatach województwa, w których obserwujemy brak tego typu instytucji tj. włoszczowskim, opatowskim, kieleckim, buskim, sandomierskim. Pozytywny jest fakt, iż w województwie obserwujemy wzrost liczby przedszkoli, jednakże w dalszym ciągu nie zaspakajają one w pełni zapotrzebowania na tą formę opieki.

➤ Główne powody przyznawania pomocy

W strukturze powodów przyznawania pomocy społecznej możemy wyróżnić pięć najczęstszych powodów są to: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Należy brać pod uwagę fakt, iż w decyzji o wydaniu świadczenia podają się kilka przyczyn najczęściej powiązanych

ze sobą. Jednakże w związku z tym, iż jak wynika z danych to bezrobocie jest najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy i wsparcia należy uznać je za priorytetowy problem.

W związku ze wzrostem liczby osób bezrobotnych w województwie świętokrzyskim istnieje konieczność wypracowania programów aktywizacyjnych, poprzedzonych wnikliwą diagnozą dotyczącą przyczyn bezrobocia. Działania programowe winny uwzględniać ścisłą współpracę instytucji pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy.

➤ **Kadra pomocy społecznej**

Dynamiczne zmiany zachodzące w ostatnich latach w obszarze pomocy społecznej stawiają przed pracownikami pomocy społecznej coraz więcej zadań. W celu zwiększenia skuteczności i efektywności działań w pomocy społecznej konieczna jest dalsza profesjonalizacja kadr pomocy społecznej.

W województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2010-2012 systematycznie wzrastała liczba pracowników socjalnych, zatrudnianych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego. W roku 2012 uplasowała się ona na poziomie 822 osób, co oznacza, iż w odniesieniu do roku 2010 wzrosła o 5%. Obserwujemy wzrost poziomu wykształcenia wśród pracowników socjalnych (73% posiada wykształcenie wyższe).

Według danych oceny zasobów pomocy społecznej w 2012 roku 19 ośrodków pomocy społecznej z województwa świętokrzyskiego nie spełniało ustawowego wymogu zatrudniania co najmniej 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców. Jest to o 7 gmin mniej niż w roku 2011.

W odniesieniu do kadry pomocy społecznej należy podjąć działania umożliwiające uzyskanie wykształcenia wyższego przez kadrę kierowniczą jops jak również pracowników socjalnych. Samorządy gminny winny dążyć do osiągnięcia ustawowego wymogu w zakresie zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców.

➤ **Wyrównywanie różnic terytorialnych w dostępie do świadczeń i usług społecznych.**

W województwie świętokrzyskim obserwujemy znaczne deficyty w zakresie zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia. W świetle analiz wynikających z oceny zasobów pomocy społecznej największe braki obserwujemy jeśli chodzi o następujące podmioty:

- Kluby Integracji Społecznej w województwie funkcjonuje 12, brak klubów odnotowujemy na terenie 6 powiatów województwa świętokrzyskiego.
- Centra Integracji Społecznej w województwie funkcjonuje 6, brak odnotowujemy w 7 powiatach województwa.
- Ośrodki Interwencji Kryzysowej w województwie funkcjonuje 8, brak odnotowujemy w 6 powiatach województwa świętokrzyskiego.
- Rodzinne Domy Pomocy - w województwie funkcjonuje 10, brak odnotowujemy na terenie 10 powiatów województwa świętokrzyskiego.
- Kluby Samopomocy - w województwie funkcjonuje 10, brak odnotowujemy na terenie 11 powiatów województwa świętokrzyskiego.
- Mieszkania chronione - w województwie funkcjonuje 13, brak odnotowujemy na terenie 8 powiatów województwa świętokrzyskiego.

Jak wynika ze Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020 istnieje zapotrzebowanie na zwiększenie zasobów w zakresie w/w instytucji.

Spis map

Mapa 1. Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego wg powiatów.	6
Mapa 2. Umiejscowienie żłobków i oddziałów żłobkowych w roku 2012 na terenie województwa świętokrzyskiego.....	12
Mapa 3. Szpitale w województwie świętokrzyskim w roku 2012.	14
Mapa 4. Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych według powiatów.	54
Mapa 5. Ośrodki wsparcia - ogółem	61
Mapa 6. Środowiskowe domy samopomocy.....	62
Mapa 7. Dienne domy pomocy.....	63
Mapa 8. Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych	64
Mapa 9. Kluby samopomocy.....	65
Mapa 10. Rodzinne domy pomocy.....	66
Mapa 11. Mieszkania chronione	67
Mapa 12. Ośrodki Interwencji Kryzysowej	68
Mapa 13. Jednostki specjalistycznego poradnictwa.....	69
Mapa 14. Placówki opiekuńczo – wychowawcze.	70
Mapa 15. Kluby Integracji Społecznej	72
Mapa 16. Warsztaty terapii zajęciowej	73
Mapa 17. Liczba pracowników socjalnych według powiatów.....	81
Mapa 18. Wypełnienie ustawowego wymogu zatrudniania min. 1 pracownika socjalnego na 2 tys. mieszkańców.....	85
Mapa 19. Liczba osób uczestniczących w konkursach ogłaszanych przez MPiPS.	99
Mapa 20. Zlecenia w trybie działalności pożytku publicznego – powiaty	102
Mapa 21. Zlecenia w trybie zamówień publicznych.....	103

Spis tabel

Tabela 1. Bezrobotni w województwie świętokrzyskim na koniec 2012 roku.....	9
Tabela 2. Stopa bezrobocia i liczba bezrobotnych w województwie świętokrzyskim na koniec 2012 roku.....	10
Tabela 3. Zestawienie placówek funkcjonujących w woj. świętokrzyskim.	15
Tabela 4. Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia.....	16

Tabela 5. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie.....	17
Tabela 6. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne.	18
Tabela 7. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne.	19
Tabela 8. Zasiłek stały.....	34
Tabela 9. Zasiłek okresowy.....	35
Tabela 10. Zasiłek celowy.....	36
Tabela 11. Posiłek	37
Tabela 12. Ubranie.	37
Tabela 13. Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej.	38
Tabela 14. Usługi opiekuńcze.	39
Tabela 15. Specjalistyczna usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	40
Tabela 16. Piecza zastępcza - rodziny spokrewnione z dzieckiem.	48
Tabela 17. Piecza zastępcza – rodziny zastępcze niezawodowe.....	48
Tabela 18. Piecza zastępcza – rodziny zastępcze zawodowe	49
Tabela 19. Piecza zastępcza – rodzinne domy dziecka.	49
Tabela 20. Pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze.....	50
Tabela 21. Pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze.	51
Tabela 22. Pełnoletnie osoby opuszczające instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.	52
Tabela 23. Liczba przyznanych świadczeń oraz zasiłków pielęgnacyjnych w latach 2010-2012.....	56
Tabela 24. Domy Pomocy Społecznej	59
Tabela 25. Ośrodki wsparcia –ogółem	60
Tabela 26. Centra Integracji Społecznej	71
Tabela 27. Warsztaty terapii zajęciowej.....	74
Tabela 28. Zakłady Aktywności Zawodowej.....	75
Tabela 29. Inwestycje w latach 2012 – 2014 w instytucjach pomocy i wsparcia woj. świętokrzyskiego.	76
Tabela 30. Struktura kosztów prowadzenia i utrzymania zasobów instytucjonalnych.....	87
Tabela 31. Środki finansowe na zadania Działu 851 – ochrona zdrowia (w zł).	91
Tabela 32. Środki finansowe na zadania Działu 852 - pomoc społeczna (w zł).....	92
Tabela 33. Szczegółowy podział środków na zadania Działu 852- pomoc społeczna.....	92
Tabela 34. Wybrany rodzaj usług pomocy społecznej prowadzonych przez organizacje pozarządowe (zł) na podstawie zleceń gmin.....	104

Spis wykresów

Wykres 1. Procentowy udział kobiet i mężczyzn w strukturze mieszkańców województwa świętokrzyskiego.....	7
Wykres 2. Ludność województwa świętokrzyskiego w podziale na wiek oraz płeć w 2012 roku.....	8
Wykres 3. Liczba mieszkań w zasobie gminy, liczba wniosków złożonych na mieszkanie w zasobie gminy, liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne na przestrzeni lat 2010-2012 w województwie świętokrzyskim.....	11
Wykres 4. Struktura osób objętych pomocą i wsparciem w woj. świętokrzyskim w podziale na ops-y, pcpr-y oraz mopr	17
Wykres 5. Osoby i rodziny z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy.....	20
Wykres 6. Powody przyznawania pomocy.	21
Wykres 7. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu ubóstwa.....	22
Wykres 8. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu bezrobocia.....	22
Wykres 9. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu niepełnosprawności.....	23
Wykres 10. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby.	24
Wykres 11. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu bezradności	25
Wykres 12. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu alkoholizmu.....	25
Wykres 13. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu narkomanii	26
Wykres 14. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu ochrony macierzyństwa.	27
Wykres 15. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu bezdomności.....	28
Wykres 16. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu trudności po opuszczeniu zakładu karnego.	28
Wykres 17. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu zdarzeń losowych	29
Wykres 18. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu klęski żywiołowej i ekologicznej.	30
Wykres 19. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z powodu sieroctwa.....	31
Wykres 20. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem i pomocą z tytułu przemocy w rodzinie.....	31
Wykres 21. Liczba sprawców przemocy, wobec których podejmowane były oddziaływania	32
Wykres 22. Beneficjenci pomocy społecznej według płci.....	33

Wykres 23. Poradnictwo specjalistyczne.	41
Wykres 24. Praca socjalna.....	42
Wykres 25. Interwencja kryzysowa.	43
Wykres 26. Kontrakt socjalny.....	44
Wykres 27. Indywidualne programy pomocy.	46
Wykres 28. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza.	47
Wykres 29. Gminy, w których przyznano najwięcej zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w złotych.	55
Wykres 30. Procentowy podział wydanych środków na świadczenia pieniężne.....	57
Wykres 31. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.	79
Wykres 32. Wykształcenie kadry kierowniczej jops.....	80
Wykres 33. Zestawienie liczby pracowników socjalnych zatrudnionych na terenie województwa świętokrzyskiego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na przestrzeni lat 2010-2012.	82
Wykres 34. Wykształcenie pracowników socjalnych zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2010-2012.	83
Wykres 35. Wykształcenie pozostałej grupy pracowników zatrudnionych w jops na terenie województwa świętokrzyskiego na przestrzeni lat 2010-2012.	84
Wykres 36. Koszty prowadzenia i utrzymania zasobów instytucjonalnych.	87
Wykres 37. Środki finansowe na zadania własne i zadania zlecone (w zł).	89
Wykres 38. Struktura środków finansowych na realizację zadań według działów.....	90
Wykres 39. Liczba osób korzystająca z projektów finansowanych z EFS w latach 2011-2012 wraz z prognozą.	97
Wykres 40. Ogółem liczba osób objętych projektami resortowymi w latach 2010-2012 wraz z prognozą.	98
Wykres 41. Ogółem liczba osób biorących udział w programach osłonowych w latach 2010-2012 oraz prognoza rok po ocenie	100
Wykres 42. Liczba osób biorących udział w programach osłonowych w roku oceny oraz prognoza rok po ocenie.	101